

XX. EVFOLYAM
22. SZÁM

BUDAPEST, 1930
AUGUSZTUS 1.

F. A. Mahács

CSENDŐRSÉGI LAPOK

FŐSZERKESZTŐ:
PINCZÉS ZOLTÁN SZÁZADOS

SEGÉDSZERKESZTŐ:
MAHÁCS LAJOS SZÁZADOS

MEGJELENIK HAVONTA HÁROMSZOR

SZERKESZTŐSÉG ÉS KIADÓHIVATAL: BUDAPEST, I., BŐSZÖRMÉNYI-ÚT 21 SZ.

CSENDŐRSÉGI LAPOK

FŐSZERKESZTŐ: PINCZÉS ZOLTÁN SZÁZADOS, SEGÉDSZERKESZTŐ: MAHÁCS LAJOS SZÁZADOS.

ELŐFIZETÉSI ÁRA: Egész évre 12 pengő,
félévre 6 pengő

Megjelenik
havonta háromszor

SZERKESZTŐSÉG ÉS KIADÓHIVATAL
Budapest, I., Böszörményi-út 21.

*Hiszek egy Istenben, hiszek egy hazában,
Hiszek egy isteni örök igazságban,
Hiszek Magyarország feltámadásában.*

Amen.

Szabály és kivétel.

A fanatikus becsületességnek abban a légkörében, amelyben mi, csendőrök testületünk megszületésének első percétől kezdve mind a mai napig élünk és nevelődünk, mindig magunk mellett tudtuk a magyar köztisztviselői kart. Büszkéek voltunk reá, mert a magyar faj felsőbbrendűségének tulajdonítottuk, hogy a magyar közhivatali életben a pénzszerzésnek balkáni módja ismeretlen fogalom, a közhivatali tisztesség pedig megingathatatlan alappillére magyar államiságunk kulturszínvonalának. A magyar köztisztviselőt nemcsak hivatali fegyelmezettségenél, hanem évszázadosan hagyományos úri mivoltánál fogva is megközelíthetetlennek tartottuk, aki nem-hogy megszedte volna magát a hivatalából, hanem ellenkezően: sokszor rosszul is értelmezett és túlságba is vitt gavallériája, a hivatal díszére saját zsebéből áldozott reprezentációja révén beleszegényedett.

Egy jöttányit sem változott meg a magyar köztisztviselői karról vallott ez a felfogásunk. Nem tagadjuk: keserű lesz a szánk íze, ha ujságot veszünk a kezünkbe mostanában s olvassuk, hogy a különféle büntetőjogi fogalmakat kimerítő cselekmények szomorú sorozatának tettesei, részesei, máról-holnapra gyanúsítottakká váló tanui között köztisztviselők is szerepelnek. Mégsem esünk kétségbe s egynehány megtévedt ember kedvéért nem vagyunk hajlandók meghúzni a lélekarangot a magyar közélet ősi erényei felett, mert tudjuk és érezzük, hogy mi és velünk együtt sok tízezren vagyunk a szabály és ők néhányan a kivétel.

Nem lehet egy egész ország szégyene, ha egyesek megtántorodnak és nem tudnak ellenállani minden idők legveszedelmesebb kísértő ördögének: a pénznek. Ha egyes előforduló megvesztegetések, hűtlen kezelések, sikkasztások elhomályosítanak egy egész ország becsületét, ha megnyirbálhatnák egy egész testület puritánságát és megbízhatóságát, akkor ma nem volna egyetlen állam, nem léteznék egyetlen testület, amely felemelt fővel hangoztathatná a maga becsületességét. Egy állam, egy testület erkölcsi tisztaságának mértékét nem az előforduló egyes esetek adják meg, hanem az, hogy hajlandó-e szemet hunyni azok felett, hajlandó-e azokat elkerülhetetleneknek és a közmórában leledzőknek tekinteni, vagy pedig egyszerűen a bűnügyi statisztika körébe utalja-e őket, mint természetes jelensé-

geit annak a szabálynak, hogy az emberek egy bizonyos százaléka bűnöző s ha ez a százalék éppen a közfunkcionáriusok között elenyészően kicsi is, nemlétezőnek mégsem lehet tekinteni.

A háború utáni idők lazább erkölcsi felfogása, a közfegyelemnek és a felelősségérzetnek tágabb értelmezése, nem utolsó sorban pedig az egészségtelen gazdasági viszonyok nyújtotta abnormális lehetőségek mind hozzájárultak, hogy ez a százalék talán kedvezőtlenebb legyen a háború előttinél. De erélyes kézzel könnyen orvosolható.

Egyesek megtévedése mindössze sajnálatos, de elszigetelt jelenséggé válik ugyanis, ha azzal szemben áll a túlnyomó többség megingathatatlan becsületessége és a közfelfogás felháborodása. Van abban valami vigasztaló, hogy az ilyen esetek ekkora szenzációszámra mennek, mert ez azt bizonyítja, hogy a kelevények egészséges testen támadtak s ideig-óráig betegségrészámba mennek ugyan, de könnyen eltávolíthatók, az utánuk maradt heg pedig eltűnik, elhalványodik és nem veszélyezteti magát az organizmust.

Az igazi baj, a végzetesen nagy veszedelem csak ott és akkor kezdődik, ahol és amikor a korrupció szelleme az üldözésére hivatottakat is megfertőzi. Amíg a magyar bíróság, a rendőrség és a csendőrség kérlelhetetlenül szigorú felfogása minden visszaéléssel szemben annyira kétségen felül áll, mint minálunk, addig nincs félténivalónk s legyen a hidra akárhányfejú is, pusztulnia kell.

Nem azt akarjuk ezzel mondani, hogy a korrupció kiirtása egyedül a csendőrség, a rendőrség vagy a bíróság feladata. Ezek már csak végső fórumai lehetnek a közélet tisztaságáért való küzdelemnek, amelynek kétségkívül vannak még más követelményei is, de azokkal nem foglalkozunk, mert nekünk csak a saját házunk előtt szabad sepernünk. Azért csak annyi lehet a mondanivalónk, hogy a mi csendőr bajtársaink, akik a maguk kis falujában a lelkükbe ültetett romlatlan becsületesség idealizmusával csodálkozva olvassák az ujságot: ne törődjenek vele, hogy kiről mit írnak. Bízunk csak nyugodtan a bíróságra az igazságtevést, aki bűnös, számot ad róla érdeme szerint. De eszébe ne jusson soha senkinek egy pillanatig sem, amikor rengeteg pénzről olvas, hogy ma lehet nem becsületesnek is lenni. Mert éppen a példák mutatják, hogy nem lehet. Meg hogy nem is érdemes. Mert nincsen a világnak az a vagyona, amely a tisztá lelkiismeret boldog nyugalmaival felérne s nincs jólét, amely kárpótolhatná az ember azért, hogy ha szegényen is, de büszkén és felemelt fővel nézhet akárki szemébe. Nagyon sajnáljuk, hogy akadnak, akik nem így gondolkodnak, az összességnek azonban hajszályt sem szabad engednie a felfogásból, hogy mi vagyunk a szabály és ők a kivétel.

A tűzesetek nyomozása.

írta: POSSZERT JAKAB százados.

(Befejező közlemény.)

A mennyezet átvizsgálásakor figyeljünk arra, hogy vannak-e azon olyan égési nyomok, amelyek nincsenek összefüggésben a padlón, vagy a falakon levő égési nyomokkal s igyekezzünk megállapítani, hogy kerültek azok oda. Nem észlelhetők-e a mennyezetre kifüggesztett lámpáktól vagy villanyvezetéktől származó égési nyomok?

Nincs-e a mennyezeten olyan sérülés, amit sem a tűz, sem a dolgozó tűzoltók nem okozhattak, ha igen, mivel indokolható ez? Nem azzal a szándékkal idézték-e azt elő, hogy a tűz könnyebben terjedhessen?

A padlás átvizsgálásánál állapítsuk meg, hogy mi volt a padláson elraktározva s mikor tették oda? Volt-e ott öngyulladásra hajlamos anyag elhelyezve, s milyen magasságban?

Milyen a kémények s a tisztítóajtók állapota? Hézagok, repedések nincsenek-e a kéményen, amelyen át a tüzet okozó szikra kiröppenhetett. Mikor tüzeltek ezekben a kéményekben utoljára s mivel? nem érezhető-e kéménytűzre valló kénzag? Nem volt-e a kéménybe vagy annak közvetlen közelébe gerenda beépítve? A kéménybe beépített és elégett gerenda üszkös maradványából vagy a kiégés nyomán keletkezett hézgeből erre biztos következtetést vonhatunk.

A kémény közelében nem voltak-e könnyen gyúló anyagok elhelyezve? Nincs-e üvegcserep a tetőn, üveglak a tűzfalon, üveg a padlásablakon? Volt-e a tűz keletkezése előtt erős napsütés, ha igen,

milyen irányból. Raktároztak-e el olyan tűzveszélyes anyagot, mely a tetőig ért? Ki járt utoljára a padláson? Nem használtak-e nyílt lángot, milyen világítóeszközzel mentek fel? Nem gyújtotta-e meg valaki a padlást a lámpát, s hová dobta a gyufát. Nem ejtette-e el a lámpát?

Az ingóságok megvizsgálása során meg kell állapítanunk, hogy a tűz színhelyén milyen bútorok, anyagok, ingóságok voltak, s mikor helyezték oda azokat? Volt-e köztük olyan anyag, amely a tűzveszélyt jelentékenyen fokozta, ha igen, ki rendelte el ezeknek odahelyezését?

A raktározott anyagok alul, felül vagy melyik más részen s csak egy vagy több helyen gyulladtak-e meg, mi volt ennek az oka, nem égtek-e ezek csak belül s ez mivel magyarázható?

Égtek-e el tárgyak tökéletesen vagy maradtak-e sértetlenül s mivel tudjuk ezt magyarázni? Égtek-e el függönyök, szőnyegek s hogyan; volt-e gyertya, lámpa, kályha vagy más gyújtóanyag a közelében, ha igen, hogy került oda, vagy ki tette melléjük a gyúlékony anyagot?

Nem találunk-e olyan nyomokat, amelyek arra vallanak, hogy az elégett tárgyakat előzőleg könnyen gyúló folyadékkal leöntötték (üres kanná, eltörött üveg stb.). Ha erre gyanunk van, vizsgáltsuk meg mielőbb vegyésszel a megmaradt anyag, hamu egy részét.

Villámcsapás sem lehet kizárva. Állapítsuk meg ezért, hogy volt-e vihar a tűz idején, beütött-e a villám valahol a közelben, volt-e villámhárító, beütött-e már abba valamikor a villám? Ezeket a kérdéseket minden olyan tűznél fel kell tenni, ahol villámcsapásra is gyanakodhatunk. A villám ugyanis gyak-

Én nem bírom tovább!

Én nem bírom tovább,
Hogy elrabolták drága szülőföldem!
Engem megölnék a bús éjszakák,
Mik búsabbak itt, mint a temetőmben!

Hogy az én falum szép harangja
Most mások földjén kongassa szavát
Naplementre és virradatra:
Én nem bírom tovább!

Hogy az én büszke székely népem
Már ne magának szűrje borát
S másnak arasson, rabkenyéren:
Én nem bírom tovább!

Hogy utcáinkon, szörnyen hallgatag,
Dalukat vesztett éjszakákon át
Oláh poroszlók ólálkodjanak:
Én nem bírom tovább!

Hogy a papunk csak félelemmel
S bánattal ossza az Úrvacsorát,
És sírva vegye asszony, ember:
Én nem bírom tovább!

Hogy mindazok szent sírdombja felett,
Kiknek halálig áldom a porát,
Zsarnok bitangok rendelkezzenek:
Én nem bírom tovább!

Én nem bírom már sehogyse tovább
Sem a szegyet, sem lelkem kínját!
Jaj, mert még azt is rabságra fogják:
A szüleim s a Róza sírját!

JAKAB ÖDÖN.

Bandin Vitomir.

írta: HANGAY SÁNDOR.

Ha elköltözött már az élők sorából, tartsa meg számonkra az emlékezet, ha pedig még itt volna közöttünk, — a hősöknek kijáró tisztelet adassék nevének.

*

Messze vissza kell nyúlnom, tizenöt év ködös homályába, hogy felidézzem daliás alakját. Öles, száltermetű, fekete, villogószemű katona volt, amilyenek akkor a régi, boldog Nagy-Magyarország határszélén születtek.

Nemzetiségére — bunyevác, érzelme szerint — magyar. Becsületese jelleme csendőrré avatta. Csendőr korában lenn, Boszniában szolgált, meg a Szandzsákban, majd hazakerült és túrta a magyar földet, szántott-vetett, ara-

ran csap be ugyanabba a villámhárítóba. Megvizsgálták-e a legutóbbi villámcsapás óta a villámhárítót és rendbehozták-e, általában mikor vizsgálták meg utoljára és szakember végezte-e ezt? (A villámhárítót ugyanis minden tavasszal szakemberekkel meg kell vizsgáltatni, amit sajnos, a legtöbb helyen elmulasztanak.) Ha a fentieket tisztáztuk, meg kell állapítani, hogy a villám tényleg lecsapott-e a kigyúlt épületre, van-e a villámhárítón megrongált, elolvadt rész?

A tüzeset felderítése érdekében történő *tanu-kikérdezés* során tisztázni kell:

a) Mikor keletkezett a tűz? (Pontosan, lehetőleg óra és perc szerint meghatározva.)

b) Hol látott a tanu először füstöt és lángot, egy helyen-e, vagy egyidőben több helyen? Utóbbi körülmény a gyújtogatás gyanúját erősíti.

c) Előbb látta-e a füstöt, vagy rögtön utána már lángot látott? (Az utóbbi eset azt bizonyítja, hogy a tűzhez már kezdetben elég levegő jutott, tehát az kívülről keletkezett. Ha a tűz kitörése előtt sokáig és erősen füstölgött, inkább belül keletkezett, míg ha a láng hirtelen csapott ki, inkább gyújtogatásra lehet következtetni, mert az rendszerint jól van előkészítve.)

d) Hallott-e robbanást? Mikor? Nem érzett-e valamilyen különös szagot?

e) Merre terjedt a tűz, egyezett-e a terjedési irány a szél irányával? Hogyan terjedt a tűz? Kezdetben mohón s azután lassabban vagy fordítva s mi ennek az oka?

f) A tűz kitörésére az a hely volt-e legalkalmasabb, ahol az keletkezett vagy volt-e annál kedvezőbb hely is, ahol nagyobb veszély állhatott volna

tott, csak úgy, mint ősei, a régi granicsárok. Paraszti ember volt, úri lélekkel. Békében jámbor földművelő, háborúban — katona.

Mikor a kürtök megharsantak, az elsők között ugrott talpra, mint a vén huszárló, aki a rajtát hallja.

Az ekét szérúbe helyezte, előkotorta csendőrmesteri extraruháját, megcsókolta feleségét meg a fiát, elbúcsúzott a Riska tehéntől, a Villámtól és Szabadkáig meg sem állt. Vitte, hajtotta a kötelesség.

Itt találkoztam vele.

*

Másnap zászlóaljunkat bevagonírozták és Bandin Vitomir máról-holnapra a géppuskásosztag parancsnoka lett.

Visegrádnál keltünk át a Drinán. A Ferenc József magaslat megvívása után Bandin őrmester mellét már két kitüntetés ékesítette: a nagy és kis ezüst. Aztán jöttek a többi harcok, folyókon való átkelések, szuronyrohamok, üldözés, erdőkön való áthatolás és egyszerre csak Bandin neve a hír szárnyára kelt. A bátorság, megbízhatóság, az okos merészség példaképeül emlegették. Nemcsak lelkesedni, de lelkesíteni is tudott. Nem volt olyan helyzet, ami meglepte volna. Zavarba sohasem jött, a félelmet nem ismerte, nem vesztette el a fejét s a katonái vakon bíztak benne.

*

A Granje zord, hasogatott sziklás tetejéről néztünk alá. Keletről véresen bukott föl a nap, pirosra festve a kövek peremét. Bandin mellettem állott. Rajvonalunk lánc szürkén mosódott bele a szürke alappa.

Alattunk apró pontok mozogtak. A visszavonuló cernagórcok.

elő? (Utóbbi esetben kevesebb a valószínűsége a gyújtogatásnak.)

g) Fenyegette-e valaki a ház tulajdonosát megtorlással, ha igen, kiről tudják ezt, mikor tette s mi okból. Közvetlenül a tűz kitörése előtt láttak-e gyanus embert a tűz körül?

A későbbi nyomozás érdekében meg kell őriznünk minden olyan *nyomot*, amely a keletkezés megállapításánál segítségünkre lehet. Ezek közül a legfontosabbak:

a) azok a tárgyak, melyek valószínűleg a tüzet okozták: olajos rongyok, kannák, amelyekről azt hisszük, hogy benzin, szesz, petróleum volt bennük,

b) azok a tárgyak, amelyekről azt hisszük, hogy gyúlékony folyadékkal leöntötték, végül ezek hamuja, beitatott föld;

c) ha rövidzárlatra gondolunk, a biztosíték s a huzalok egy részét őrizzük meg, ha azonban nincs rövidzárlatra bizonyítékunk s mégis ezt hozzák fel okul, a sértetlen biztosítékokat vegyük őrizetbe.

d) Őrizzük meg a hamuját annak a résznek, ahol a tűz keletkezett.

e) Ha mezőgazdasági termények öngyúlása volt a tűz valódi oka, az el nem égett, nedves, erjedő takarmányból vegyünk egy részt őrizetbe. Meg kell állapítani, hogy a kazal vagy a boglya belseje, ahová a tűz nem hatolt be, olyan forró-e, hogy az öngyulás bekövetkezhetett? A kazal belsejében a forróság a takarmány erjedéséből keletkezik, míg a felső réteg melege a tüztől származhatik. A takarmány nedveségénél meg kell állapítani, hogy az eredeti nedveség és nem a tűzoltástól származik-e? A takarmány melegét hozzávetőlegesen megállapíthatjuk, ha tudjuk, hogy az a hőség, amelyet már kézzel nem tu-

Gránatok spriccelltek a törmelékeket s apró hegyi ágyúk csaholtak, mint az éhes komondorok.

— Nézze, Bandin, — mutatom neki a térképet, — ez az előttünk levő kupolás hegy a Bjelobrdó.

— Ismerem, főhadnagy úr!

— Annál jobb. Még ma délre oda kell érnünk.

— Ott leszünk, kérem.

— A brigád minket előretolt, hogy az ellenségbe ékeljük magunkat. Van két századunk, meg a maga géppuskásai.

— Elég az, főhadnagy úr!

— No no! Lassabban a testtel, barátom. A két század az, amit itt lát előttünk. Mindössze 120 puska.

— Leapadtunk.

— Le, de az volna a legkisebb baj. A nagyobbik, hogy ezeket a hozzámszakadt bosnyákokat nem ismerem, még beszélni sem tudok velük.

— Nem tesz semmit. Tudok én a nyelvükön.

— Helyes. De még eggyel kell számolnunk. Senkire sem támaszkodhatunk, csak magunkra. Nincs jobbszárny, nincs balszárny, csak ék van s ez az ék mi vagyunk.

— Ék leszünk, főhadnagy úr.

— De az ellenség erejét sem ismerjük.

— Majd megismerjük, kérem.

— Hát akkor előre!

És megindult az a 120 megmaradt ember lefelé a lejtőn, hogy a bizonytalan számú és erejű ellenséget üldözze, testébe furakodjék.

Zengő vízesés fojtotta el a hangot, csak a géppuskás lovak patkója csattogott ki élesen.

December volt. A hó vastag dunyhaként feküdt a

dunk megfogni, 50—60 fok, míg az a melegség, amit a zsebünkben még megtűrünk, 25—30 fok.

A felsorolt tárgyakból vagy anyagokból legfeljebb félkilónyi mennyiséget őrizzünk meg, helyezzük befőttes üvegekbe, zárjuk le légmentesen hólyagpapírral vagy dugóval és még a helyszínén pecsételjük le. Az üvegre írjuk rá a tárgy vagy anyag nevét, amiből a mintát vettük, a feltalálás helyét, hogy azt nedvesen, szárazon, hidegen, melegen, mely hőfok alatt, mely időben találtuk s hogy tűzoltás közben jutott-e hozzá víz?

Összefoglalóan a tüzesetek tisztázása érdekében a következő kérdésekre keressünk feleletet:

A) A ténymegállapítás szempontjából:

1. A tűz keletkezésének, illetve észrevételének ideje, pontosan, órára, percre.

2. Milyen volt az időjárás; tiszta, borult, száraz, nedves, esős vagy havazó?

3. A tűz keletkezésének helye, Kívül vagy belül? Egy vagy több helyen? Az épület melyik részében?

4. Hol láttak először füstöt vagy lángot? Hallottak-e robbanást?

5. Merre terjedt a tűz? Egyezik-e a széliránnyal?

6. Milyen fedésű (hijazatú) volt az épület? Milyen anyagból épült? Építési mód (tégla, fa, cement, stb.). Milyen régi az épület?

7. Az égés által okozott kár a fél bemondása szerint épületben és anyagokban.

8. Hol voltak a rendes tüzelőhelyek, kályhák stb. Milyenek voltak ezek? Volt-e tűz bennük a tűz keletkezésekor? Mikor égett bennük tűz utoljára? Erősen égett-e vagy csak kevésbé?

9. Milyen volt a világítás? Égett-e mindenütt a

tűz alatt a világítás. Rendben voltak-e a villamosvezetékek biztosítékai?

10. Milyen anyagból voltak a kémények? Hol voltak? Könnyen gyúló anyagok voltak-e a közelben? (Távolságot pontosan megjelölni.) Nem voltak-e gerendára építve? Nem voltak-e a közelben gerendák? Milyen állapotban volt a kémény a tűz előtt és a tűz után? Hová gyűjtik a hamut? Milyen tüzelőanyagot használnak?

11. Kik laktak az épületben? Minden családot külön fel kell sorolni, a gyermekek életkorát is, a házban lakó, vagy ott tartózkodó cselédeket, munkásokat is pontosan. Hol tartózkodott mindenki a tűz keletkezése idején.

12. Volt-e az épület biztosítva? Hol, milyen öszszegre? Mikor kötötték meg a biztosítást? Ki szabta meg a biztosítási összeget, a tulajdonos-e, vagy a biztosítási ügynök? Mikor emelték a biztosítási összeget, milyen okból, milyen összeggel?

13. Mennyit ér az épület most és mennyit ért a biztosítás megkötésekor?

14. Milyen állapotban volt az épület? Hogyan nyilatkozik erről a háztulajdonos és hogyan a lakók?

15. Van-e tengelyek hőfutására gyanu? Előfordult-e ez máskor is?

16. A deszkák hézagain vagy a lapjain volt-e erősebb az égés?

17. A mennyezetten alulról vagy felülről terjednek-e az égési nyomok? Van-e szokatlan sérülés a mennyezetten?

18. Mit raktároztak el a padláson? Nem volt-e ott nedves széna?

19. Nincs-e hólyagos vagy betört ablak a padláson?

tájon. Fehér lepel takart be mindent. Fölötte napsugár és a halál táncoltak, hogy kápráztassák a szemet.

Csudálatos volt ez a nagy-nagy fehér takaró, amelybe pillanatonként fekete lyukat vágtak az ágyuk magjai.

Délre a Bjelobrdón voltunk. Előörsök kutatták át a hegyet. Az ellenség eltakarodott.

A nap azonban felhőkbe bújt. Hideg, metsző szél szántotta végig az erdők taraját, sötétség szakadt ránk. Aztán megindult az a hóförgeteg leviharzása, amit csak a Balkánon tapasztalhat az ember.

Sűrű és áttörhetetlen hórétegek szakadnak le ilyenkor az égről s amíg a szem látni tud, azt látja, hogy a földtől a végtelen magasságig minden éles, fagyott hó, amelyben csak egy valami mozog, ami az életet képviseli: a kegyetlen, dühöngő szél.

Ember és állat reszketve bújik össze ilyenkor. A nagy sorsközösség érzése dobogtatja össze szívüket.

— Istenem — villan át az agyamon — ezek a szegény bosnyákok megfagynak.

A bosnyákok zásolyruhában vacorogtak, ami már előzőleg is átázott és most a Bóra jóvóltából csontkeményre fagyott testükön.

— Fát szedjete, hamar, emberek! — adom ki a parancsot.

És Bandin őrmester vezetése alatt a honvédek elszédnek, hogy ebben az istenítéleti időben gallyat tördeljenek a bosnyákoknak.

Elmulik két óra, három óra, míg egy halom gally gyűl egybe és tüzet lehet rakni. Hatalmas máglya ég csakhamar a hegytetőn, amelyhez egyenkint cipeljük oda a magatehetetlen, dermedt embereket.

Kulacsok kerülnek elő. Torkukra öntjük a pálinkát,

hóval dörzsöljük őket és ordít, táncol közöttünk, tép, cibál, taszigál a dühöngő vihar.

Pokoli sötét vesz körül bennünket.

Egyszerre az előörsök irányából puskaropogás hallatszik.

Rajvonalba ugrik szét a még mozogni tudó 70 emberem, a többi mozdulatlanul hever a tűz mellett.

Bandin a géppuskákat előre viszi. Sűrű ropogás, majd golyók sivitása fütyüli túl a szél sikoltását. Káromkodás. Dulakodás. Kattognak a géppuskák. Öldöklön villognak a szuronyok. Kézigránátok robbanása mennydörög a sziklák között és a hóban bársonyos, piros rózsák fakadnak.

Látni nem lehet.

Aztán ritkul a kattogás. Elvértve száll még egy-egy golyó. A cernagórc visszavonul.

Három sebesült montenegróit hoznak elé. Bandin vallasza őket. De az ő válla is véres. Golyó érte. Bekötjük, ahogy tudjuk.

— Na Bandin, — mondom, — itt baj lesz.

— Még nem biztos, főhadnagy úr.

— De hát, amint a foglyok mondják, — körülfogtak bennünket.

— Az igaz.

— Egy brigád őrzi a hegy derekát.

— Az is igaz.

— No hát itt nincs más hátra, minthogy megvárjuk a reggelt, azután vagy átvágjuk magunkat, vagy itt maradunk.

— Nem maradunk!

— Ember. hát nem értette, egy brigád les bennünket, hogy elnyeljen.

— Már minket aligha nyelnek el.

20. Milyen volt az elégett hamu színe? (Megörzendő.)

21. A törmelék között milyen gyanus maradványokat találtunk? (Megörzendők.)

22. Volt-e olyan helyiség, melynek belseje égett, jóllehet az ajtaja be volt zárva. Ki zárta be, kinél volt a kulcs, rá volt-e a tolózár tolva?

23. Voltak-e a padlón mélyebb és kevésbé mély égési nyomok? Hol égett erősebben?

24. Milyen irányúak és rajzúak a falon levő füstnyomok? Szekrény mögötti falon volt-e füstnyom és milyen irányú?

B) A tűz keletkezési okának megállapítása szempontjából:

25. Mi a véleménye a keletkezési okról a tulajdonosnak, lakóknak?

26. Mi a véleménye a közönségnek?

27. Mi a véleménye a nyomozó csendőrnek?

28. Lehetett-e villámcsapás, napsugár, röptűz, hiányos tüzelőhely, rövidzárlat, üveglencse, öngyulladás a tűz oka?

29. Széna öngyullása lehetséges-e? Nedves volt-e a széna a beraktározáskor? Erősen volt-e összepréselve?

C) Gyanyukok megállapítása szempontjából:

30. Lehetett-e valakinek előnye a tűzből?

31. Volt-e a háztulajdonos vagy valamelyik lakó valakivel ellenséges viszonyban? Ha igen, kivel, miért? Volt-e versenytársa? Beszélte-e valaki bosszúról, ha igen, kivel szemben? (Lehetőleg szószerint kell a szavakat rögzíteni.) Mit tartott a bosszúról az, akivel szemben elhangzott. Mikor és milyen körülmények között hangzott el a fenyegetés? Nem szokott-e

szeszésitált inni a bosszúval fenyegető, általában milyen a magánélete?

32. Elégedetlen volt-e a mostani cselédség vagy más alkalmazott a tulajdonossal vagy valamelyik lakóval s ha igen, miért? Nem szidták-e a cselédség közül feltűnőbbben az utóbbi időben valamelyiket, ha igen, miért?

33. Bocsátott-e el a tulajdonos vagy valamelyik lakó az utóbbi időben alkalmazottat s ha igen, kit, mikor, milyen okból. Nem utasítottak-e el koldust?

34. Volt-e munkanélküliség, ha igen, milyen iparban. Volt-e érdekelve valamilyen iparos esetleg új építkezésben?

35. Volt-e a tulajdonosnak vagy bérlőnek építkezési szándéka?

36. Volt-e ugyanabban az időben másutt is tűz. Elvonta-e ez a tűzoltóság figyelmét ettől a tűztől?

37. Nem volt-e szűk, kevés a lakás vagy a gazdasági épület? Voltak-e tervek a kibővítésre?

38. Nem volt-e valamilyen gép vagy felszerelés alkalmatlan vagy elavult, illetőleg kevésbé gazdaságos a tulajdonosnak vagy bérlőnek?

39. Az égés alatt vagy után volt-e érezhető olyan szag, mely benzín, olaj, zsíradék vagy kátrány stb. égésre vall?

40. Milyenek voltak a tulajdonosnak vagy bérlőnek vagyoni viszonyai, kereseti lehetőségei. Rosszul ment-e az üzlete? Forgalmában volt-e csökkenés? Rossz volt-e az aratás? Akart-e új üzlethez kezdeni? Nem akart-e kivándorolni?

A) Gyujtogatásra mutató okok szempontjából:

41. Ki volt a tűz kitörése előtt utoljára a tűz színhelyén. Mikor, milyen célból? Kinek volt teen-

— Hogyan?

— Hát kérem, én békében itt szolgáltam. Úgy ismerem ezt a hegyet, mint a tenyeremet. Hallja főhadnagy úr a vizesést?

— Hallom.

— Minket reggelre a cernagórc nem talált itt.

— Bandin, magának láza van. Félrebeszél.

— Dehogyan is kérem.

— Az a vizesés búvófolyó. Barlangban tűnik el s a barlang a hegy lábánál nyílik.

— De hát hogyan lehetne azon a barlangon lejutni. Víz folyik benne.

— Az nem baj, most sekély. Tavasszal más lenne. Pakkoljunk csak szépen föl, főhadnagy úr. De a legnagyobb csöndben, emberek!

Aztán még hozzátette:

— Ha az Úristen szeret bennünket, még egy órát dühöng ez a bóra.

A géppuskás lovakat felpakkolták, mindenikre még két magatehetetlen bosnyákot tettek, azután megindultunk Bandin vezetése mellett.

Vizen gázoltunk át. Vízben jártunk sokszor hasig. A lovak nyugtalanul ugráltak, rémülten horkantottak.

Körülöttünk éjnél-éjebb sötétség. Mint valami kripta borult ránk a hegy. Fölöttünk féhéren villogott a sziklabolt, fantasztikus alakok meredtek a sötétből s a szurokfáklyák fénye sápadtra maszatolta az emberek arcát.

Dohos, nyirkos levegő feküdt a tüdőkre. A lovak és emberek dobaja úgy kongott ezen a végtelen folyosón, mint az ágyúdörgés.

És Bandin ment elől a fáklyával. Hatalmas termetét

óriásira növelte az árnyék. Arca nyugodt volt. Lépkedett, mint valami megelevenedett kőbálvány.

— Hat rettenetes órán át csetlettünk-botlottunk a halál átkozott pitvarában, amikor az éjszaka bakacsínja enyhülni kezdett és frisebb levegő áramlását éreztük.

— Mindjárt künn vagyunk, főhadnagy úr, — fordult hozzám Bandin.

És a következő kanyarodónál már fénypázmák szaladtak elénk. Még egy kanyarodó s a barlang szája teli hold gyanánt sápadt a szemünk tükrébe.

A lovak örömben felröhögtek és most már vígan csattogott patkós lábuk a hideg vízben.

Kiértünk!

Hajnalodott. A szél ereje is alább hagyott. Hó nem esett már és előttünk voltak a saját előőrseink.

Az emberek arca boldogságtól ragyogott.

Nemsokára a brigadéros előtt álltam. A brigadéros gondolataiba merülve hallgatta jelentésemet. Majd föl-emelte a fejét.

— Mondja, főhadnagy úr, megtenné még egyszer azt az utat?

— Az őrmesterrel szívesen, de az megsebesült.

— Hát nem ismeri más a járást?

— Nem.

— Beszéljünk az őrmesterrel.

A segédtiszt kiment. Nemsokára Bandinnal tért vissza. Golyóroncsolta vállát ekkor már az ezredorvos átkötötte, de a szemé láztól csillogott. A tábornok kezét fogott vele.

— Elég erőt érez fiam egy nagy vállalkozásra, amitől a győzelem függ?

dője a tűz keletkezési helye körül. Kellett-e annak nyílt lángal járnia?

42. Történt-e a kéményen, falakon, ajtókon ablakokon a tűz tovaterjedését elősegítő változtatás?

43. Zárva voltak-e a bejáratok, hozzáférhető helyek a tűz előtt? Ki zárta be s szabályszerűen zárta-e be, miért zárta be? Hol tartották a kulcsokat rendes körülmények között s hol tartották a tűz kitörése előtt?

44. Találtak-e a tűz színhelyén vagy annak közelében vagy a törmelékek között gyújtó anyagokat, gyufát, szalmát, szénát, papírt stb.? (Ha igen, ezeket gondosan meg kell őrizni, a tulajdonosukat ki kell nyomozni.) Rongyok, gyertyavég, gyertya felállítására szolgáló tartó, benzin, petróleum, olaj, kátrány nem voltak-e ott s nem maradtak-e olyan nyomok, amelyekből erre következtetni lehet. Kiürült tartályok nem voltak-e ott, nem volt-e a tűznek feltűnő színe, Milyen? Nem volt-e különösen izzó? Feltűnő-e, hogy ott szalmatöredék maradt, ha igen, miért?

45. Találtak-e a tűz közelében olyan tárgyakat, amelyeket a gyújtogató veszíthetett el, mik azok s kinek a tulajdonát képezik?

46. Találhatók-e lábnyomok a közelben? (A nyomokat gondosan követni kell, lehetőleg kiképzett kutyával.)

47. Szállított-e el tárgyakat a károsult a tűz előtti napokban vagy hetekben? Miért tette ezt s hová történt a szállítás? Állatokat nem vezetett-e el. Nincsen-e az épületben feltűnően kevés tárgy, anyag, áru?

48. Volt-e az épületben olyan tárgy, amely nem szokott ott lenni, vagy pedig a károsult nem mondott-e be elégettek gyanánt olyan tárgyakat, amelyek

rendszerint nem ott szoktak lenni. Miért vitték azokat oda? Lehetett-e abból ott maradékokat találni?

49. A tűz alkalmával ott voltak-e a károsult családjának tagjai vagy cselédsége. Ki, hol volt és milyen célból? Aludt-e a tűz éjszakáján a házhoz tartozók közül valaki másutt, mint ahol rendszerint szokott. Miért? Jelen volt-e a károsult vagy hozzátartozója a tűz kitörésénél. Miért, mit keresett ott? Igaz-e ez a vallomás?

50. Milyen a híre a tulajdonosnak, lakónak vagy általában a gyanúsítottak? Volt-e már büntetve?

51. Nyilatkozatok révén a tűz előtt s után nem vált-e valaki gyanússá. Ki volt az, mit mondott, milyen körülmények között, milyen céllal? Mit tartottak róla a hallgatók? Miért nem jelentették fel?

52. Égett-e a villamosvilágítás a tűz kitörése után is?

53. Hogyan találták a lakókat a tűz kitörésekor (levetkőzve, megijedve, közömbösen)? Volt-e valami feltűnő a viselkedésükben?

54. A károsult elég nagy tüzilármát csapott-e, ha nem, miért nem?

55. A károsultat már a tűz színhelyén találták-e?

56. Hogyan viselkedett a károsult az oltásnál és a mentésnél. Nem volt-e túlbuzgó? Nem volt-e feltűnően telve az oltás módjára vonatkozó tervekkel? Van-e támpont arra, hogy buzgóságával a figyelmet akarta magáról elterelni?

57. Hol volt a károsult a tűz előtt. Feltűnt-e rajta valami? Nem volt-e különösen izgatott?

58. Nem volt-e a károsult vagy gyanúsított ruhájában valami gyanus nyom, szalmatörmelék, tetőről piszkos rész. Mivel magyarázta ezt? Valószínű-e a magyarázata?

59. Segített-e valaki feltűnően az oltásnál. Ki és miért?

60. Kedvező vagy kedvezőtlen volt-e az időjárás arra, hogy gyanúsított esetleges tervei megvalósuljanak?

61. Lemondott-e a károsult biztosítási igényéről vagy pedig feltűnően kevés összegben egyezett-e ki. Mi ennek az indoka?

62. Vallja-e valaki, hogy a tüzet olyan helyről látta, ahonnan az nem volt látható? (Meggyőződni!)

63. Nem távozott-e el valaki titokban a tűz színhelyéről és ha igen, miért?

64. Nem volt-e valakinél gyanus, hogy a tüzeset körülményeinek előadásánál feltűnően ellentmondásokba keveredett. Milyen módon?

65. Akarta-e valaki a tanukat befolyásolni?

66. Meggyujthatták-e az égő épületet, tárgyat a szomszédházból is?

Ezt a hatvanhatféle esetet, illetve lehetőséget természetesen nem azért soroltam fel, hogy valaki kívülről megtanulja, hanem, hogy adott esetben a csendőr együtt találjon mindent, amire a figyelmét ki kell terjesztenie. Csak a memóriának akartam ezzel segítségére lenni. Hogy aztán ennek s általában mindannak, amit e cikkemben leírtam, a nyomozó csendőr miként veszi hasznát, nem rajtam, hanem a nyomozó csendőr ügyességén és rátermettségén múlik.

Lázás szeme felgyulladt, mint a Suhagóra erdeje, mikor égett.

— Igenis, tábornok úr!

— Visszamennek a főhadnagy úrral arra, amerre jöttek?

— Visszamegyünk, tábornok úr.

— Egy zászlóaljat visznek magukkal. Most négy óra van. Tízre fölérnek. Tizenegykor északi irányban támadnak. Egy pontra, hogy a gyűrűt megbontsák. Ugyanakkor alulról mi támadunk. Megértették?

Bandin elfelejtette a seblázát. Mosoly ült komoly, szép arcán.

Csapatomnál újabb meglepetés várt. A megfagyott bosnyákok életrekeltek s mint egy ember csatlakoztak hozzánk. Meleg téli ruha volt akkor már rajtuk, a tábornok jóvoltából és Bandinra úgy néztek, mint az Istenükre.

Újra megtettük az utat, most már visszafelé. A megbeszélte időben támasztunk.

Soha rémültebb futást még nem láttam. Hajnalban kerestek bennünket a cernagórcok, de hült helyünket találtak csak. Most pedig egyszerre előttük termettünk.

Ugyanakkor a brigád is támadott alulról. Rengeteg foglyot, ágyút és fegyvert zsákmányoltunk és döntően szétvertük azt a cernagóre brigádot, mely Plevje felé lehetetlenné tette, hogy a középerevel egyesüljünk.

Bandint szuronydöfés érte. Elszakadtam tőle örökre s csak a brigádparancsból tudom, hogy a sarajevói hadikórházban tüzték mellére az arany vitézségi érmet.

Bandin katona volt, csendőr erényekkel, aki méltán megérdemli, hogy minden magyar csendőr szívébe zárja emlékéit.

A XVII. században az egészségügyi szolgálat a csapatoknál igen gyenge lábon állott. A katonák önmagukat gyógyították, legfeljebb javasasszonyok kurzuslásaikhoz folyamodtak. Ezért a katonalelkészek kötelességévé tétetett, hogy a katonáknak betegségükben gyógyításra vonatkozó tanácsot is adjanak. Eszerint az első katonaorvosok ők voltak.

A tiszazugi tömegmérgezés.

Írta: SZLADEK BARNA ny. százados.

Amikor lapunk főszerkesztőjétől azt a megtisztelő megbízást kaptam, hogy ezt, a világ bűnkrónikájában is páratlanul álló, szövevényes, egyben döbbenetesen szomorú bűnügyet a Csendőrségi Lapok számára feldolgozzam, sokkal könnyebbnek véltem feladatomat, mint most, amikor illetékes körök, tényezők, nyomozó csendőrök meghallgatása és egyes tárgyalásokon való részvétel után az összegyűjtött anyag előttem fekszik.

Mit írjak meg és mit hagyjak el? Mi fontos a csendőr számára, s mi mellőzhető? Mi lényeges, mi lényegtelen? Hogy tömörítsem össze a nagy bűnper leírását úgy, hogy a rövidség ne történjék az érthetőség és az összefüggő Egész rovására? Hogyan hámozzam ki mindazt, ami különösen érdeklő a csendőrt, anélkül, hogy egyáltalában ne, vagy csak alig érintsem azt, ami inkább a jogászra, a pszichológusra, államra és társadalomra tartozik?

Hogyan írjam meg, hogy leírásom ne váljék halálosan unalmas nevek, dátumok, számok s talán arzénvegyületek vegyi képleteinek száraz tömkelegévé s viszont hogyan kerüljem el annak veszélyét, hogy a leírás ne hasonlítson bizonyos tekintetben ama, betyárkrónikákat tartalmazó, tarkafedeles füzetkékhöz, amelyeket országos vásárokon árulnak, darabját 20 fillérért?

A bűnügy szálai oly szorosan vannak egymásba bogyozva, a bűncselekmény elkövetésének erkölcsiékben és anyagiakban keresendő okai oly szorosan fonódnak egymásba, hogy összefüggő egészet csak akkor lehet nyújtani, ha a szakszerűsége, a bennünket legközelebről érintő megállapításokon és tanulságokon kívül, más természetű, általános vonatkozású szempontoknak és ténykörülmenyeknek is helyet adunk.

Amikor ez a leírás nyomtatásban az olvasó elé kerül, az arzénmérgezésekben lefolytatott bűnper, egy-két eset kivételével első fokban befejezést nyert.

A csendőrségi nyomozóeljárás, a vizsgálóbíró, a kir. ügyész, valamint a törvényszék munkájának befejeztével az alábbi statisztikai kimutatás áll rendelkezésünkre:

Nyomozást folytattak 79 ügyben, 100* személy ellen. Ezekben a számokban bentfoglaltatnak a szolnoki szárny területén, tehát Nagyréven, Tiszakürtön és Rákóczi-falván lefolytatott nyomozati esetek.

Az elfogottak és az ügyészségnek átadottak száma: 36.

A kir. ügyészség által szabadlábra helyezett egyének száma 18 (16 esetben vádelejtés folytán, 2 esetben óvadék ellenében).

Marasztaló ítéletet hoztak 12 személlyel szemben, a felmentettek száma 3. Négy vádlottat kötél általi halálra, hatot életfogytiglani fegyházra, kettőt 15, illetve 8 évi fegyházra ítélték. Egy vádlottat elmeorvosintézetbe utaltak, kettő felett még nem ítélték.

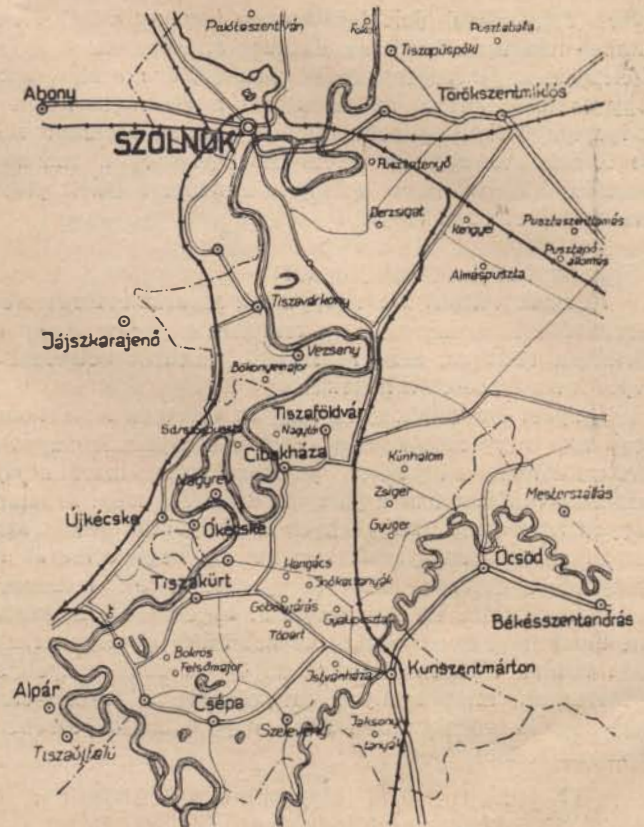
A nyomozás során négyen öngyilkosságot követtek el.

Felbontottak 42 sírt és 42 hullát vettek vegyvizsgálat alá. Csak 3 vizsgálat adott negatív leletet, a többi pozitív. Négy-öt vizsgálat eredménye ezen adatok összeállításánál még ismeretlen volt.

Hol keressük a bűn rugóit? Mi okozta ezt a tömeges elvetemültséget?

Mi, akik egy véstesen, véresen vajúdó kornak — úgy is nevezhetnők: a bizonytalanságok és kétkedések s egyzersmint a gondolkodás és felelősségnélküli merész állítások korszakának — gyermekei vagyunk, rögtön rávágjuk erre a kérdésre:

* Nem egészen pontos.

Jelmagyarázat:

- ◎ RENDEZETT TANÁCSÚ VÁROS
- Nagyközség 5000-nél több lakóssal
- Nagyközség
- Puszta
- Állami út
- Megyei út
- Községi út
- Vasút
- Megyehatár

A háború! A forradalmak! A kommunizmus!

Igen! Hiszen, persze, van benne sok igaz; a háború és az azt követő évek alatt elvesztették az emberek az erkölcsi féket, a forradalmak alatt pedig megszűnt a szigorú megkülönböztetés az enyém-tiéd között. Igen, — de mikor erre a megállapításra jutunk és bizonyos megnyugvással konstatáljuk, hogy megállapításunk helyes, az öngyilkossá lett nagyrévi babaasszonyok, Fazekas Gyulánának minden jogcime megvolna arra, hogy a föld alól gúnyosan felnevesen és odakiáltsa nekünk:

„Ti okos Ostobák! Hol volt még a háború, hol voltak a forradalmak, amikor én már arzént áztatgattam a légy-papírról? Hol érezte még akkor magát a sabáci szabad rablás, a galíciai akasztások, a doberdói hullahegyek erkölcsbénító ereje, amikor én már több, mint egy tucat embert küldtem át a másvilágra!? Hol volt akkor még a forradalom, hol a kommunizmus!?”

*

A földéhség!

A Tiszazug lakosai szegényes sorsban tengődnek, földhöz nem tudnak jutni, mert köröskörül olyan földek terpeszkednek, melyekből akkor is igen nehéz, sőt lehetetlen egy-két holdat megvásárolni, ha van rá pénz.

Ezt még megértenők valahogyan. De hát csupa olyanok-e ezek a vádlott asszonyok, akik a legszomorúbb nincstelenségnek legmarkánsabb külső jelenségeivel, szakadozott, foltozott cundrákban, mezitlábosan, mocskos ingben,

zsíros fejkendővel jelentek meg a törvény előtt? Nem. Vannak néhányan közöttük, akiknek öltözéke ennek a feltételezhető nagy szegénységnek ellenkezőjét mutatja. Igaz, hogy ez lehet látszat is, de viszont a valóságos nyomor, az igazi nyomorúság nem bírja a jólétnak látszatát sem megőrizni. Az egyik finom flórharisnya, a másikon lakkcipő, a harmadikon bokáig érő, finoman bélelt plüsskabát. Ezeket hová tegyük?

*

A pap! A tanító! A jegyző!

Rosszak voltak! Nem vigyáztak az erkölcsökre! Nem szorították rá a népet, hogy templomba járjon, hogy az iskolában tanuljon, nem igyekeztek kultúrát belevinni a népbe, nem törődtek a lelkekkel!

Helyes! De valahogyan nagyon szomorú az a tudat, hogy egy vagy több község erkölcsi nivója a legnagyobb elvetemültségig süllyedhet, pusztán azért, mert egyik-másik közfunkcionárius a posztján nem felel meg. Szomorú nagyon az a tudat, hogy egyes személyektől függ, azaz csupán egyes személyektől függhet az, hogy emberek ne nyúljanak a hitvest, szülőt és gyermeket ölé méreghez.

A megokolás itt sem elégít ki teljesen, itt is sántít. Hol keressük hát az okokat és hol találjuk meg azokat? Nem tudom. Mindenütt és sehol, — az okok mélyebben gyökereznek, mint amilyen mélységekre a kutató elme vagy képzelő erő le tudna szállni. Vagy talán helyesebben: le *merne* szállni.

*

A csendőr!

Hol volt a helyi és személyi ismeret? Állandó érintkezés a lakossággal? Besúgók? A megszakítatlan folytonos puhatólózás minden téren, minden irányban?

Persze! Itt is indokoltak, helyén valók ezek a kérdések. Mielőtt azonban minden kritika nélkül együtt bólogatnánk azokkal, akik a történetért a csendőrséget szeretnék felelőssé tenni, gondoljuk meg, hogy a prevenciót csak egy bizonyos fokig lehet megvalósítani. A megelőzés sohasem lehet tökéletes, mert ez a csendőrtől azt követelné meg, hogy szuggesztív erők birtokában legyen és belelásson minden egyes ember lelkének legelrejtettebb zugába.

Amit a cárizmus idejében az orosz titkosrendőrség e téren, a prevenció és kifürkészés terén kitalált és véghezvitt, az felülmul minden elképzelhető úgy eredetiség, mint ravaszág tekintetében. Hogy a cárok életét merényletekkel szemben megóvják, kitaláltak olyan eszközöket, módokat, amelyek már nem is annyira emberi, mint inkább mefisztói agyvelő munkájáról tanuskodnak. És mégis!

Mégis bomba robban Sándor cár ebédlőjének padlózatában, amely bombát csak olyan valaki építhette be, aki hosszabb időn keresztül szabadon járhatott-kelhetett, munkákat végezhetett a testőrökök többszörös gyűrűjétől övezett cári palotában, pedig ennek belsejében csak olyan egyén fordulhatott meg, aki sokszoros igazoltatáson és a megbízhatóságnak mindenféle próbáján keresztülment.

De hány, meg hány példát lehetne felsorolni, amelyek beszédes bizonyítékai annak, hogy lehet a prevenció tökéleteségére *törekedni*, de nem lehet azt tökélyre vinni.

Természetesen más kérdés megint, hogy éppen X. Y. csendőrőrsparancsnok, vagy X. és Y. nyomozó csendőrök elmentek-e ekkor és ekkor a törekvésnek addig a fokáig, hogy kényelmeskedés, hanyagság és mulasztás vádjá ne érhesse őket?

*

A leírtak csak általánosságban odavetett gondolatok, amelyek hirtelen támadnak, amelyeket a pillanat, a han-

gulat vagy teljesen indifferens tényezők szűnnek. Mindössze azt a célt szolgálják, hogy ítéletünkben, megállapításainkban óvatosak legyünk és ne mondjuk feltétlen bizonyossággal se háborúra, se szegénységre, sem pedig a papra vagy csendőrré, hogy: „Ez! Ez volt az oka! Csak ez!”

Az okoknak olyan komplexumával állunk szemben, hogy ha az ember őszinte akar lenni, akkor tenyerébe hajtja a fejét és maga elé mormolja: Nem tudunk semmit!

Persze a fentebbi gondolatmenetnek továbbfűzése könnyen kétkedéshez és szentimentalizmushoz vezethet. A kétkedés és szentimentalizmus pedig könnyen részvétet ébreszthet a vádlottak iránt. És bár a részvét és szeretet Krisztus parancsolata a bűnösökkel szemben is, nem merem — éppen ebben a tiszazugi bűnügyben nem merem — a részvétet és szeretetet hirdetni, mert meg kell ijednünk annak az útvesztőnek láttára, amely megnyílik előttünk, ha az igazságszolgáltatásba szentimentalizmus és kétkedés keverednék.

Ha tehát a bűnügy indító okainak és az elkövetett tettek magyarázatának keresése közben nem bocsátkozunk a filozófia feneketlen mélységeibe és nem akarjuk a léleknek kifürkészhetetlen mélységeit kifürkészni, akkor a tömegmérgezések általános indító okait mégis azokban a tényezőkben foglalhatjuk össze, amelyekről fentebb a kétkedés hangján írtam. Ezek: a földéhség, és egyke, az erkölcsöknek a háború alatti és utáni idők okozta eldurvulása, a nevelés és vezetés elégtelensége, nem utolsó sorban az érzéki szerelem, továbbá a tiszazugi lakosságnak szembeszökő kultúrátlansága, primitív, mondhatni, állatias gondolkodásmódja s végül — s ez esik talán legsúlyosabban latba —, hogy a Tiszazug fő bűnfészkeknek, Nagyrevének, asszonyai egy olyan némer hatalmába kerültek, aki méltó társa volt Jáger Marinak.

Fazekas Gyulánénak hívták ezt a nőszemélyt, akinek egyénisége nagyobb szuggesztív erővel bírt a lakosság felett, mint tanító, pap, jegyző és csendőr együttvéve, nagyobb hatalmat gyakorolt, mint az iskola, a templom és a törvény. Fazekas Gyulánéval részletesen fogunk még foglalkozni, most nézzük, milyen szerepet játszott ezeknek az egyszerű nagyrévi asszonyoknak életében a szerelem.

A kérdés talán kissé kényes; meggondolandó, fessegessük-e vagy sem, a magam részéről azonban meg vagyok győződve, hogy a bennünket ért bajok — érték ezalatt egyéni, nemzeti és szociális természetű bajokat — 50 százalékát elkerülhettük volna, ha bizonyos *kényes* kérdéseket idejében és szabadabban megtárgyalhattunk volna.

A falusi emberek szerelmi élete legtöbb helyen mint valami egyhangú megszokottság folyik le és sok asszony megöregszik, meghal anélkül, hogy a szerelem különösebb módon, esetleg követelően, parancsolóan szólna bele megszokott, emócionélküli életébe. Nem igen ismerik az érzékiségnek azt a gyakran szédítő örvényét, amely igába fogja az észet. Ezek az asszonyok csendben, türelmesen végzik munkájukat s ugyanolyan, mondhatni egykedvű érzelmmel, szinte kötelességtudóan tesznek eleget férjeik fizikai kívánságának, mint valamilyen házi vagy mezei munkának.

Ha azután az ilyen — a szerelemtől mitsem tudó — asszony a véletlen, az alkalom avagy valamilyen más tényező következtében kizökken a rendes kerékvágásból és megismerkedik a szerelemmel, az ilyen asszonyok azután teljesen megváltoznak, az érzékiség sokkal tombolóbb, követelőbb bennük, mert nem szellemi, hanem ösztönéletet élnek, mert a bennük élő *erkölcsi gátlás* sokkal kisebb, mint egy másik — kultúreletet élő — nőnél, akit a nevelés és társadalmi konvenciók, ha nem is lemondásra, de arra ösztönöznek, hogy érzelmeit bizonyos határok közé szorítsa. Vagy — s ezzel közelebb járunk az igazsághoz

— a kultúréletet élő nő többféle módot tud annak az akadálynak elhárítására, amely akadálynak elhárítására a tiszazúgi asszony az arzén segítségét veszi igénybe.

Ilyen véletlenek, körülmények, alkalmak és más tényezők, amelyek hozzájárulhattak ahhoz, hogy a falusi asszony kizökkenjen az ő érzékiségtől mentes nyugodt életből, adódhattak elő békeidőben is, de a háború alatt tömegestől jelentkeztek. A férfiek elmentek a háborúba, az asszonyok egyedül maradtak. A rövid távollét erősíti, a hosszú távollét azonban gyengíti a képesítést. A tábori rózsaszínű lapok is elmaradoztak egyikénél is, másikánál is, szabadságos katonák csak a pillanatoknak élő csukaszürke legények jöttek-mentek, s muszka foglyok kerültek a férfi nélkül maradt portára. Ők végezték a nehezebb mezei munkákat, eleinte az istállóban aludtak, majd bekerültek a pitvarba, a pitvarból meg igen sok esetben az egyedül maradt asszony lakó- és hálószobájába.

Ez a háborús népvándorlás, folytonos izgalom és általában a háborúnak ezernyi mellézköngéje teljesen megváltoztatta a falu képét. Mindenkefelett pedig megváltoztatta a tiszazúgi asszonyok belső konstrukcióját. A férje mellett engedelmes szolgáló volt. A kún parasztnál a nő mint feleség csak másodrangú szerepet tölt be. Zárkózott, sokszor gorombaságra hajló természete kevés vidámságot, élvezetet hozott az asszonynak. A háborúban magára maradván azonban ő parancsolt a házban és a ház körül, látta, hogy a búzát, baromfit jobban és jobban fizetik, hogy telik bőven mindenre, a trampli csizma helyett sevrőcipőt kezdett hordani és még később, amikor már a férj valahol Tarnopol körül, vagy a krasznójarszki temető egyik tömegsírjában pihent, selyemharisnyát húzott a lábára. Eleinte csak vasárnap, később hétköznap is.

Bőség, szabadság... Azután, ha a férj elkerülte a tarnopoli vagy krasznójarszki tömegsírt, hazajött és ott akarta folytatni az életet, ahol 1914-ben abbahagyta, nem volt kedvesen látott vendég a háznál. Ha meg még hozzá vakon vagy bénán jött vissza, kétszeresen nem.

Most mielőtt tovább mennénk, röviden ismertetni szeretném az arzént és az arzénmérgezéseket, legalább is nagyjából, mert ezekre az ismeretekre szükségünk lesz a későbbiek során. Az arzén ismertetésére értékes adatokat nyújt Micskey Kálmán százados úrnak lapunk folyó évi február hó 20. számában írott cikke, ebből a cikkből fogok most egyes részeket kivenni, egyes részeket pedig kibővíteni.

„Semmi sem új a nap alatt.” Az arzént már évszázadokkal ezelőtt az orgyilkosok mérgeinek nevezték. Az elmúlt idők híres mérgekverői közül talán Tofana neve a legismertebb, de nálunk, Magyarországon még ismertebb a hódmezővásárhelyi Jáger Marié, aki nem egészen negyven évvel ezelőtt szintén bűnös céljainak szolgálatába állította azt az ízetlen és kismennyiségben is halálos mérget, amelyet ételbe keverve könnyen be lehet adni a gyanutlan áldozatnak.

Arzénmérgezések történhetnek magával a szinarzénal (légykő), amely fémek, feketeszínű és amelyet megtörve a légyapírosok, patkánymérgek készítésénél szoktak felhasználni; továbbá *arzénsavval*, vagy köznyelven arzénikummal, amely fehér porcellánszínű darabkában, vagy sárgás-fehér por, úgynevezett méregliszt alakjában kerül árusításra kereskedésekben, a kártékony vadak, patkányok és egerek elpusztítására.

A tiszta fémarszén nem mérgező, mert a gyomorban nem oldódik s így a szervezetbe fel nem szívódik, hanem az emésztőcsatornán át változatlanul távozik. Mérgezők azonban az arzénvegyületek, azok, amelyekről előbbi bekezdésben megemlékeztem.

Az arzén a legelterjedtebb fémek egyike. Többkevesebb arzén nyomát majdnem minden tárgyban megtalálhatjuk. Arzént tartalmaz: földünk termőrétege, innen az ásvány- és kútvíz. Persze ezek oly elenyésző csekély mennyiségben, hogy az egészséget nem veszélyeztetik. Arzént tartalmaznak a háztartásban használt fémek, réz, ón, ólom stb., amelyek ennek következtében tápszereiket is arzénnel szennyezhetik. Így például az ózított bádogszelencébe eltett konzervek arzéntartalmúakká válhatnak. Arzént tartalmaz a kőszén, ennek füstje és hamuja. Vannak festékek, amelyek arzénvegyületből állanak: ilyenek a schweinfurti és Schnelle-féle zöld; ezeket előbb ruhaszövetek és műlevek festésére használták, de ma már nem alkalmazzák. Ezeken kívül többkevesebb arzént tartalmaz a szövetfesték és pác, arzénesek a berlini kékel festett szövetek és selymek. Az utóbbi évek óta használt arzéntartalmú szőlő- és gyümölcsfapermetezőszerrel arzénnyomok juthatnak a szőlőbe, mustba, borba és gyümölcsbe. Arzénvegyületet használnak a búzapacóláshoz is.

A tiszazúgi eseteknél az arzénmérgezősnek két fajtájával találkozunk. A mérgekverő asszonyok vagy légykővet, vagy légyapírt vásároltak. Úgy a légykő, mint a légyapír 1928-ig szabad árusítás tárgyát képezte. A szabad árusítást — függetlenül a még akkor amúgy sem ismert tiszazúgi mérgezésektől — 1928-ban betiltották. Az arzénkővet (szinarzént), azaz népies nyelven *légykővet*, arzéntrioxid-réteg vonja be. Ez a réteg mérgező, ezt az arzéntrioxid-réteget áztatták le a gyilkos asszonyok, vagy pedig a légyapír arzénsav-tartalmát nyomkodták ki — rendszerint egy evőkanál segítségével — s az így nyert arzénoldatot adták be ételben vagy italban, nem ritkán az orvos által rendelt kanalas orvosságban az áldozatnak. Előszertettel adták be a mérget mákos és lekváros tésztában, az arzén íze ugyanis a máktól, lekvártól rokonízt kap. Azokban az esetekben, melyeknél Fazekas Gyuláné volt a végrehajtó vagy tanácsadó, s ahol a kiszemelt áldozat szesz kedvelő ember volt, a részeges természetű áldozatok borban vagy pálinkában kapták a mérget. Ezeknek érzékelő szerve a sűrű italozás következtében az italfajtákkal szemben teljesen elfásult és nem érezték meg azt a különös ízt, amit az arzén okozott az italban. Fazekasné nagy hozzáértéssel mondotta meg mindig, hogy kinek miben kell beadni az arzént.

Nézzük most — hogy később világosan tudjuk követni a nyomozó csendőrök, az orvosok, vegyészek és a bíróság munkáját — az arzénmérgezés tüneteit.

Az arzén bevétele után alig egy félóra múlva, olykor valamivel később, gyomorérmélygés, általános rosszullét, végül heves hányás áll be, miközben a torokban száraz karcoló érzés támad. Rövid idő múlva már a belek is megbetegednek, kólika kíséretében bő, vizes hasmenés lép fel, mely a beteget nagyon elgyengíti, úgyhogy a beteg egy, az eszméletlenséggel rokon állapotba jut. A mérgezett sok vizet veszít ezen bő ürülésekkel és ezért égető szomjúság kínozza. Szemei beesettek, kékes-karikásak, orra kihegyesedni látszik, szívverése alig érezhető, a végtagok izomzatában fájdalmas görcsök állanak be; az állapot általában igen hasonlít a heveny bélhurut, még inkább az ázsiai kólera képéhez; ilyen járvány idejében könnyen összetévesztő az arzénmérgezés a kolerával. Az egyre növekvő gyengeség következtében 10—15 óra múlva beáll a halál.

Lassúbb lefolyású mérgezések is vannak. Ilyen esetekben a hasmenés 24 óra alatt javulni kezd, rizsleves-szerű székletét nem is jelentkezik. Másnap láz következik be s a gyomor tartósan semmit sem tűr meg. A bőrön apró kiütések támadnak, egyes testrészekben éles fájdalmak jelentkeznek, másutt viszont a bőr teljesen érzéketlen

lesz. Sárgaság, fehérjevizelés, a bőr összehúzódása nem ritka tünetek. A 4—5-ik napon a gyengeség oly nagy fokot ér el, hogy eszméletlenség, delíriumok lépnek fel s a 6—8-ik napon folytonos agónia között beáll a halál. Volt azonban már arra is eset, hogy a halál csak 10—14 nap múlva következett be. Vannak viszont esetek, amikor a beadott arzénmennyiség oly csekély, hogy a megmérgezett átmelegyen ugyan az imént leírt mérgezési tüneteken, de a szervezet győzedelmeskedik, s ha nem történik újabb mérgezés, a beteg teljesen felgyógyulhat.

A mérgezésnek egy ritka formája akkor észlelhető, ha vízben jól feloldott arzénikum jutott az aránylag üres gyomorba. Ilyenkor a mérgezés már a gyomorból gyorsan felszívódik, a belébe nem is jut, úgy hogy néha a hasmenés el is marad. A vérbe jutott sok arzénikum azonban megöli az idegeket, az izmokat, szívet, vérnyomást és a légzést beidegző központokat. Mindjárt a bevitel után szédülés, bizsergés támad, a szívverés gyenge, rendetlen, ájulás, rángatózó görcsök, fogcsikorgatás lépik meg a megmérgezettet s 6—8 óra múlva teljes eszméletlenség és bérnltség mellett bekövetkezik a halál.

Az arzénikumot a gyomorból eltávolítani nagyon nehéz, mert apró szemcséi erősen odatapadnak a nyálkahártya redői közé. Ezért hánytatással az arzénikumot soha nem lehet tökéletesen eltávolítani, mindig csak gyomormosással, amit természetesen csak orvos végezhet. Vannak azonban igen jó vegyi ellenszerek, amelyek a gyomorban visszamaradt mérgegrészeket oldhatatlan s így nem mérgező arzénvegyületekké tudják átváltoztatni, ami azonban a gyomormosást nem teszi nélkülözhetővé. Ilyen ellenszer a minden gyógyszerárban kapható, vasrozsdatar-talmú u. n. *antidotum arsenici*. Amit általánosságban „házi ellenszereknek” neveznek, tej, tojásfehérje, arzénmérgezés esetén nem érnek semmit.

(Folytatjuk.)

Ujra győzött a magyar kard.

A vívóversenyek fősza, értékelésben az első helyet elfoglaló fegyvere mindig és mindenütt a kard. Mint fő érdekességet, a kardvívó versenyeket hagyják mindig utoljára és a kardversenyeknél tölti meg rendszeren a zsúfolásig a publikum a nézőteret. Így volt ez már háromszor a katonatiszti vívóbajnokságok megvívásánál s így volt ez most is Ostende-ban, ahol harmadszor bizonyították be a magyar résztvevők, hogy a magyar kard verhetetlen. Úgy a csapat-, mint az egyéni verseny imponáló magyar győzelmet hozott. A magyar tiszti csapat első ellenfele a görög volt, amelyet 16:0 arányban vert, Hollandia ellen 9:1, Lengyelország ellen 10:6, újból Hollandia ellen 14:2 és végül Olaszország ellen 11:5 arányban győztek a magyarok. A magyar csapat győzelmét az olaszsal szemben különösen az teszi értékesé, hogy az olaszoknál Puliti is vívott, aki ezidőszereint Olaszország legelső vívója, de nem tényleges katonatiszt, hanem az olasz fasiszta milícia tagja. A csapatversenyek részletes eredménye: 1. Magyarország, 2. Olaszország, 3. Lengyelország, 4. Hollandia. A tavalyihoz képest a sorrend csak annyiban változott, hogy Lengyelország helyet cserélt Hollandiával. Még inkább kidomborodott a magyar tisztek fölénye az egyéni kardversenyben. A selejtező mérkőzéseken 11 nemzet kiküldöttei véreztek el s a kilences döntőbe 7 magyar jutott be, rajtuk kívül még csak egy lengyel és egy olasz. Ezt a páratlanul álló bravurt Ostende-ban a világ legelőkelőbb közönsége előtt, a fürdőszalon közepén csinálták meg a magyar tisztek. A tavalyi bajnok, *Piller György* százados nyerte meg most is a büszke katonatiszti kardvívó európbajnoki címet. Győ-

zelme egy pillanatig sem volt kétséges. Az utána következő legjobb a nyolc mérkőzésből csak ötöt tudott megnyerni, a harmadik helyezettnek már csak négy győzelme volt, ő 7 győzelmet aratott. Sorrend: 1. *Piller György* százados 7 győzelem. 2. *Laszkovszky* százados (Lengyelország) 5 győzelem. 3. *Uhlyárik Jenő* százados 4 győzelem. 4. *Anselmi Renato* őrnagy (Olaszország) 4 győzelem. 5. *Nagy Ernő* folyamőrkapitány. 6. *Maszlaj Lajos* főhadnagy. 7. vitéz *Rády József* alezredes. 8. *Idrányi Ferenc* főhadnagy. 9. *Gfeller Antal* százados. Ennek a versenynek legnagyobb meglepetése a lengyel *Laszkovszky* második helyezése volt. A tavaly igen rossz formát mutató *Uhlyárik* százados az olaszok reményességét, Anselmit jobb túsarányával negyedik helyre szorította.

A győztes magyar csapat tagjai elmondották, hogy a belgák a versenyeket sportbelileg jól előkészítették és a lebonyolítás ellen sem lehet kifogást emelni. Azok a külföldi résztvevők azonban, akik a múlt évben Budapesten jártak, ostende-i tartózkodásuk folyamán nem győzték eléggé megastelni az általuk felülmulhatatlannak tartott magyar vendégszeretetet. A magyar vívók Ostende-ban úgy vívótársaiknak, mint a közönségnek kimondott kedvencei voltak. A tizenegyetagú magyar csapat *Lichten-eckert András* vkszt. ezredes vezetésével mindenütt a honvédség díszegyenruhájában jelent meg, amely komoly egyszerűsége mellett is általános feltűnést keltett. A verseny utáni banketten az egyik felszólaló *Leveson Gower* angol admirális volt, aki résztvett az egyéni épée- és kardversenyben. Beszédében bámulatának adott kifejezést *Piller* és a magyar vívók kitűnő képességei fölött: „A magyarok — mondotta többek között — kiváló harcosok és a magyar nemzet harcos szelleme kitűnően érvényesül a kardvívásban.”

Piller György százados rövid öt év alatt páratlanul álló vívókarriért futott be. Rendszeresen csak 1925 óta vív és azóta tagja a MAC világhírű vívógárdájának. Az első két évben itthon még csak junior versenyeken indult. 1927-ben azonban már indult Hágában a tiszti Európa-bajnokságban, amelyen a döntőben tagja volt az olaszok elleni kardcsapatnak és három győzelmet szerzett Magyarországnak. Az egyéni kardbajnokságban tizedik lett. Az Európa-bajnok akkor *Terstyánszky* Ödön volt. Még ebben az évben mint junior Offenbachban, a nemzetközi versenyen kardban már az ötödik helyet verekedte ki magának. A következő évadban már megnyerte a Tiszti Vívó Club kombinált versenyét, amelyet azóta is minden évben megnyert. A Hősök emlékversenyében törben második, a törbajnokságban pedig *Terstyánszky* után szintén második lett. Ezen alkalommal olyan erős kézsérülést szenvedett, hogy az olimpiászon a kardcsapatba nem kerülhetett be, csak törben és épéeben indult. Az 1928/29-es vívóévadban már megnyerte a Hősök Kardversenyét és harmadik lett törben. A Békéssy-emlékversenyben a második, a Glykais által nyert nápolyi Európa-bajnokságban pedig az ötödik helyet foglalta el. Ebben az évben már megnyerte a magyar törbajnokságot, a tiszti európai kardbajnokságot és negyedik helyre került a kardbajnokságban. Ezt az utóbbi három nagyszerű eredményt nyolc nap alatt érte el. *Piller* diadalútja tulajdoképpen az idei szezonban kezdődött. Az idén megnyerte ugyanis a Tiszti Vívó Club most már hármasösszetételű versenyét, legyőzte Anselmit a Santelli-akadémián. Monte-Carloban a kardcsapat mérkőzésen a verseny utolsó asszójával ő tette *Anselmi* elleni 5:2 arányú győzelmével döntetlenné a mérkőzést. Megnyerte a Nagy Béla-emlékversenyét, egy hét alatt a törbajnokságot és negyedik lett a kardbajnokságban. *Piller Lüttichben* ez év május 30-án megszerezte Magyarországnak *Glykais*sal együtt az Európa-kardcsapatbajnokságot és a következő

nap hármás holtverseny után az egyéni Európa-kardvívó-bajnokságot is. Lüttich után Varsóban négy győzelmével és döntő asszójával megnyerte a lengyel-magyar tiszti kardcsapatversenyt. A Hadsereg-sporthétben megnyerte a tiszti kardbajnokságot és második lett a törbajnokságban és végül most Ostende-ban három győzelemmel tagja volt a második helyre került magyar tiszti tőrscapatnak, veretlenül vívott az olaszok ellen a bajnok magyar csapatban és másodikban megnyerte az egyéni Európa-kardvívó-bajnokságot.

Nagyszerűen szerepelt tiszti csapatunkat a hazaérkezésnél lelkes közönség várta a Keleti pályaudvaron. Sűrű éljenzés közben vonultak ki a nagyszámú közönség sorfala között, akik a magyar névnek megint világraszóló dicsőséget szereztek. Mi ezúton küldjük lelkes, meleg bajtársi üdvözetünket és szerencsekívánatainkat a magyar tisztikar büszkeségei felé.

ÓVAKODJUNK A KÉMEKTŐL! Egy nagyszabású kémkedési eset.

írta: RUSSEL őrnagy,
az amerikai titkos szolgálat főnöke Franciaországban.

(3. közlemény.)

Miután az őrnagy spanyolországi tartózkodása alatt a dolgok állását senkivel sem tudta közölni, Odell százados utasítást kapott, hogy szálljon fel arra a vonatra, amellyel az őrnagy Párisba utazik és üljön ugyanabba a fülkébe. Azt remélték, hogy egyedül fognak utazni, de csalódtak, mert közvetlenül a vonat elindulása előtt két utas ült be a fülkébe úgy, hogy Odell százados kénytelen volt az őrnagyot egy titokban odacsúsztatott cédulán megkérni, hogy már Bayonneban szálljon ki és igyekezzék ott vele — aki szintén ki fog szállani — találkozni.

Amikor a vonat Bayonne-ban elindult, Anderson őrnagy, aki a legutolsó folyosón állott, elveszítette a kalapját. Hamar leugrott a vonatról, hogy utánaszaladjon, de közben figyelt, hogy valaki nem hagyta-e el ugyanakkor a vonatot. De nem ugrott utána senki s miután a vonat eltűnt, összejött Odell századossal s amíg egy másik vonat érkezett, elbeszélte neki az egész esetet és megbeszélte vele, hogy legközelebb hol fognak találkozni. A következő vonattal, egymástól elválva, külön-külön fülkében tovább utaztak.

A főnök és Orcutt százados Anderson őrnaggyal és Odell századossal Párisban, egy eldugott helyen találkoztak s itt beszélték meg a nagy feladatot: a magas személyiségű fogoly kiszabadítását. Tisztában voltak vele, hogy kiszabadításával jó ütökártya kerül a kezükbe, mert tudták, hogy ennek révén a németek teljesen meg fognak bízni bennük és egyáltalában min-

denre készek lesznek, hogy a fogoly kiszabadítását biztosítsák. Ha az őrnagynak tényleg sikerül a foglyot kiszabadítania, el sem lehet képzelni, hogy utána mi mindent tud majd csinálni a németekkel. De elkerülhetetlen volt, hogy még valakit be ne avassanak: ezért a főnökünk gyorsan Chaumontba utazott, hogy a fontos fogoly pillanatnyi helyzete felől tájékozódjék. A halálos ítéletet már kimondták és azt az illetékes felsőbb fórumok is jóváhagyták. Éppen akkor akarták kihirdetni és végrehajtani, amikor a főnökünk odaérkezett. A lehető leggyorsabban közölte az illetékes magas francia hatóságokkal, hogy a fogoly személyében milyen jelentős zalog van a kezünkben.

— Nekünk sürgősen és okvetlenül szükségünk van erre az emberre — ismételte a főnökünk két napon keresztül a fogolytábor parancsnokának. — Önnek be kell látnia, hogy egy német élete elenyésző fontosságú azokhoz, annak a felderítésnek a fontosságához képest, amit az ő személyén keresztül akarunk elérni.

— Ez mind szép és jó — felelte a parancsnok — s ha ez a fogoly csak olyan közönséges német lenne, nem gondolkoznék egy pillanatig sem. De ez a fiatal ember nem más, mint Joachim herceg, a német császár egyik fia. Nekünk az a véleményünk, hogy az ő kivégzése súlyos erkölcsi hatást váltana ki a németeknél, Amerika számára viszont hatalmas erkölcsi győzelmet jelentene.

A főnökünk hallott róla, hogy a fogoly miként kísérelte meg a La Rochelle-i benzinkutak felgyújtását, ismerte rettenetesen bátor magatartását és nyakas hallgatását, amikor elfogatása alkalmával a saját személyére és kilétére vonatkozóan minden felvilágosítást megtagadott. Egy királyi család tagját nem igen lehet ilyen veszélyes helyzetben találni, azért csak nehezen tudta elhinni, hogy az illető valóban a német császár fia és a trónörökös öccse lenne. Egy amerikai azonban felismerte a herceget és jöllehet Freytag sohasem ismerte be, hogy ő az lenne, Anderson őrnagynak más oldalról is sikerült bizonyosságot szereznie felőle, hogy személyét illetően nem csalódnak. A mi főnökünk természetesen nem azt akarta, hogy a herceget másként kezeljék, mint ahogy egy bármelyik kémeket kezelnék, miután azonban a Szövetségeseknek és Amerikának amugyis érdekükben állott, hogy életben hagyják, örült, hogy egy ilyen igazán bátor ember életéért sikraszállhatott.

A német kormány nagy ajánlatokat tett a Freytag kiszabadítása érdekében. Egészen bizonyos, hogy akár egy egész ezredet is visszaadott volna érte, ha tudta volna, hogy ezzel elérhet valamit. Most azonban a spanyolországi „ötök” fáradozását sikernek kellett koronáznia. Amikor a főnökünk azzal fenyegetődött, hogy az egész dolgot magának Pershingnek személyesen meg fogja jelenteni, végre felülkerekedett. Azt mondták neki, hogy ha sikerül a foglyot bizonyos, szigorúan betartandó feltételek mellett kiszabadítania, hát legyen az övé. A feltétel pedig az volt, hogy a főnökünkön és a négy tisztén kívül, akik már tudtak a dologról, senki másnak nem szabad az ügyről tudomást szereznie. A fogházigazgató és az őrség tehát, akik a kiszabadítási kísérlet alkalmával valóban semmiről sem foghatnak tudni, úgy fognak viselkedni, mintha az őrnagy tényleg a németek szolgálatában álló spanyol lenne.

A főnökünk visszautazott Párisba és megparancsolta a beavatottaknak, hogy azonnal utazzanak a herceg fogházának közelébe a helyzet bővebb tanulmányozása céljából. De, amikor Anderson őrnagy odaérkezett,

és az útlevelét felmutatta, egy túlbuzgó francia tiszt majdnem meghiúsította az összes előkészületeket, mert nem engedte be a helységbe azzal az indokolással, hogy az a hely francia hadtápterületen fekszik, idegeneket tehát oda nem szabad bebocsátani.

Így aztán Odell százados kénytelen volt a francia titkos szolgálat főnökétől — akit egyébként személyesen ismert — a hivatalos bélyegzőt és az aláírását azzal kicsalni, hogy ő különös szenvedéllyel gyűjt mindenféle hivatalos bélyegzőt. A francia parancsnok mosolyogva hozatta elő a bélyegzőjét és átadta Odell századosnak, aki gyorsan és titokban lebélyegezte az Anderson őrnagy útlevelét s azonkívül egészen nyíltan még egy tiszta félív papírt is s megkérte a francia parancsnokot, hogy emlékül írja neki azt alá. A főnök mosolyogva tett eleget a szokatlan kérésnek, sőt tréfából azt is ráírta keresztben: „Engedélyezem!”

A százados gyűlöletesnek tartotta, hogy egy barátját még egy ilyen, mindkettőjük szempontjából szent cél érdekében is megcsalja, de kénytelen volt vele, mert teljesen lehetetlen volt, hogy tervükbe még valakit beavassanak. Már úgylátó hatan tudtak róla. Az érdekelt hírszerzőtiszték szemében ez is magas, sőt túl magas szám volt, de ennyit, sajnos, semmiképpen sem lehetett elkerülni.

Most még találni kellett valakit, aki a francia hírszerzőparancsnok aláírását jól utánozni tudja. Csakhamar akadt is, aki az aláírást olyan nagyszerűen utánozta, hogy az eredetit a hamisítottól nem lehetett megkülönböztetni.

A hamisított útlevelemmel Anderson őrnagy egy, a fogház közelében levő házban szobát bérelt. De a foglyot olyan szigorúan őrizték, hogy az őrnagynak végül is el kellett fogatnia és be kellett záratnia magát, hogy a fogollyal érintkezésbe juthasson. Amint aztán fogolytársak voltak, már nem volt nehéz a közelébe jutnia s csakhamar a tervvel is készen volt, miként lesz majd lehetséges a szökést a legelső kínálkozó alkalommal végrehajtani.

— Az ötöscsoport parancsára jöttem — súgta oda az őrnagy a hercegnek. — Engem hamarosan szabadon fognak bocsátani s ön figyeljen az esti séták alkalmával, hogy a szökésre kínálkozó alkalmat, amit majd nyújtani fogok, felhasználja. Amikor engem a bejárat előtt meglát egy autóban, rohanjon ki és ugorjon bele. A többit majd bízva reám.

Az őrnagy legközelebbi lépése az a kívánság volt, hogy vezessék a parancsnoklő tábornok elé. Mielőtt azonban elindult volna, megmondotta a hercegnek, hogy a holmija egy részét itt hagyja azért, hogy ha majd szabadlábra helyezték, legyen oka reá, hogy a fogházba visszatérjen. Ez lesz majd a herceg számára a jel, hogy most már a fogházon kívül van valakije, aki a kiszabadítása érdekében dolgozik.

A következő reggel az őrnagyot a táborparancsnok elé vezették, ahol nagy hangerővel és megsértett méltósággal követelte, hogy azonnal közöljék vele, miért fogták el és fenyegetődzött, hogy ha azonnal szabadlábra nem helyezik, panaszra megy a spanyol követhoz.

A tábornok magához hívatta a titkos szolgálat főnökét és megkérdezte, hogy miért tartják ezt az embert fogva, de mindjárt hozzátette, hogy ha csak pusztán gyanu alapján, akkor ő szabadon fogja bocsátani. A főnöknek be kellett ismernie, hogy az illetőre semmit sem lehet reábizonyítani, mire a tábornok elrendelte az azonnali szabadonbocsátását, de nem mulasztotta el, hogy főnökünknek ne kifogásolja a spanyollal szemben tanúsított felületes eljárását.

A tábornok, anélkül, hogy tudta volna, magyszerűen játszotta a szerepét; a főnökünk és az őrnagy alig tudták a nevetésüket elfojtani s visszatartani magukat attól, hogy mindent elbeszéljenek neki. Ha ez az írás nem kerül soha a kezébe, mindig abban a tudatban fog élni, hogy annak a spanyolnak az alaptalan elfogása tényleg nagy balfogás volt.

Az őrnagy tehát elhozta a fogházban visszahagyott holmijait és így megegyeszer alkalmat talált arra, hogy fogolytársától elbúcsúzzék és ismételten figyelmeztesse, hogy nagyon vigyázzon a jelre, amely szabadulását fogja jelenteni.

Intézkedés történt, hogy minden este, olyan időben, amikor a foglyokat sétálni vezették, a fogház közelében egy erős autó, megfelelő benzinkészlettel, készenlétben álljon.

Néhány nap múlva az őrnagy szabadonbocsátása után Orcutt százados a gépkocsival a fogház bejárata elé állott, éppen abban az időben, amikor a herceg az esti sétát végezte. A gépkocsit szorosán a bejáratig vitte, kiszállott, de a motort tovább hagyta járni és az őrt valami ürügygel elküldötte. Ebben a pillanatban az őrnagy, aki addig a közelben rejtőzködött, hirtelen az autóra ugrott és megragadta a kormányt. Joachim herceg éppen akkor haladt el a kapu mögött, az őrnagy jelt adott neki, mire ő egy hatalmas ugrással a kapun kívül termett és beugrott a kocsiba. A gépkocsi megindult és a következő percben már irtózatos sebességgel rohant kifelé az országúton.

Orcutt százados gyorsan a kapuajtóba állott, úgyhogy senki sem lőhetett, anélkül, hogy őt ne találta volna, ki-rántotta a pisztolyát és elkezdett a tovarohanó gépkocsi után lövöldözni, de természetesen csak a levegőbe. Amire az általános izgalom és zűrzavar lecsendesedett, az autó az őrnaggal és a herceggel már messze járt és mire a gépkocsizó osztag parancsnoka egy üldöző gépkocsit bocsátott rendelkezésre, a szökevények már majdnem a spanyol határnál voltak. Mikor a rendőrökkel megrakott üldöző autó egy útkeresztezéshoz ért, Orcutt századosnak gondja volt rá, hogy olyan útra térjenek le, ahol már bajt nem csinálhattak. Így tehát az őrnagynak sikerült a herceget megmentenie. Kerülőúton elkerültek minden várost, amelyben amerikai csapatok voltak és csakhamar a Pireneusok lábához értek, ott elrejtették a gépkocsit és aztán a hegyeken keresztül gyalog átmentek Spanyolországba.

Az ötöscsoport leírhatatlan lelkesedéssel és örömmel fogadta a herceget, az őrnagyot pedig bámulatos jóakarattal kezelték. A herceg a kaland egész tartama alatt jó, megbízható és bátor bajtársnak bizonyult és nem feledkezett meg róla, hogy az őrnagyot nap-nap mellett köszönetéről és hálájáról biztosítsa. Anderson őrnagy hűsége az ötékek szemében most már sziklaszilárd volt és nagyon természetes, hogy most már egyedül őt tekintették alkalmas embernek arra, hogy a Liberty-motornak számukra annyira fontos műszaki tervét is megszerezze.

Anderson őrnagy természetesen biztosította ellenséges barátait, hogy azt is meg fogja szerezni. Ismer Párisban egy embert, akinek jó összeköttetései vannak a repülőcsapatoknál és aki mindent tud a Liberty-motorról. Ha elég pénzt bocsátanak a rendelkezésére, biztosra veszi, hogy azt az embert meg fogja tudni vesztegetni.

— Azt meg lehet csinálni — bölintott az ötöscsoport főnöke jóváhagyóan —, csakhogy az ön hirtelen eltűnését abból a városból, ahol őfensége fogságban volt, valószínűleg kapcsolatba hozzák majd a szökéssel s ezért aligha lesz lehetséges ilyen hamar visszamennie Franciaországba.

— Nem hiszem, hogy lenne annyi eszük — felelte az őrnagy —, hogy engem a szökéssel kapcsolatba hoznának, mert mielőtt eljöttem, mindent elégettem. De hogy mégis

Az Európa-bajnokságot nyert magyar katonatiszti kardsap József alezr., Lichtenneckert András vkszt. ezr., Piller György Idrányi Ferenc fhdgy., Hatz József fhdgy., Nagy Ernő főr.-kapitány, Maszlay Lajos fhdgy. at: Első sor balról jobbra: Gfellner Antal szds., Vitéz Rády szds., Kálnitzky Gusztáv szds. Második sor balról jobbra:

egészen bizonyos legyen a dolog, most majd másféle álrühában is megpróbálhatom.

Ennél a beszélgetésnél a herceg nem volt jelen, de amikor odament és meghallotta, hogy miről van szó, azt mondotta a csoport vezetőjének:

— Nem akarom, hogy az én barátom magát megint ilyen nagy veszélynek tegye ki. Én örök időkre hálás vagyok neki és csak az alkalomra várok, hogy az adósságomat leróhassam vele szemben. Semmi esetre sem szabad neki az életét miattunk még egyszer kockára tennie!

— Ez teljesen veszélytelen vállalkozás lesz, császári fenség — mondotta az őrnagy — és én mindenesetre szeretnék azoknak ott túl még egy kis borsot törni az orruk alá. Azután megnyugszom és itt maradok. Ne féltsen engem, Fenség, én majd vigyázni fogok magamra.

Az őrnagynak ezekre a megnyugtató szavaira elhatározták, hogy még egyszer alkalmat adnak neki arra, hogy a „bossúját kiölthesse”.

Ezúttal az őrnagy mint kém tért vissza Franciaországba. A határt természetesen titokban kellett átlépni. Meyer, az ötöscsoport főnöke gondoskodott egy megbízható spanyolról, aki vállalkozott reá, hogy az őrnagyot a hegységeken keresztülvezeti. Egy jó éjszakán — az időjárás szerint nagyon rossz éjszakán — útrakelt Anderson a spanyollal. Zuhogott az eső és olyan sötét volt, hogy alig tudták egymást szemmel tartani. A havasi út csakhamar hegyi patakka változott. Folytonosan csúszkálva és a

koromsötétségben ide-oda botorkálva, mindig a lezuhanás veszélyének kitéve és majdnem az egész idő alatt térdig vízben gázolva ment át a két ember a határon és mire kívülágosodott, az őrnagy megint francia földön volt. Nap-pal mindig elrejtőzve, éjjelenként pedig tehervonatokra felkapaszkodva végre megérkezett Párisba. Ott mindenféle elővigyázati intézkedéssel elkerülte a katonai rendőrség figyelmét és felment a szállodába, ahol a többiek vártak reá.

A többiek már aggódni kezdtek miatta és azért, hogy a vállalkozása sikerült-e, most tehát kétszeres örömmel fogadták. Anderson elbeszélte az események lefolyását attól a naptól kezdve, amikor a fogházat olyan hirtelen otthagya és elmondotta, hogy tervük teljes befejezéséhez most még szüksége van a Liberty-motor műszaki terveire és arra, hogy azokkal maga is tisztába jöjjön.

Miután sem a mi főnökünk, sem pedig a másik két beavatott tiszt nem értettek annyira a motorokhoz, hogy szakembereknek adhatták volna ki magukat, kénytelenek voltak a repülőcsapatoktól még egy urat beleavatni a dologba. A választásuk Elwood századosra esett, aki rögtön parancsot kapott, hogy azonnal jelentkezék a titkos szolgálattal főnökénél. A főnökünk a századost megérkezése után beleavatta a dologba és közölte, hogy miért hívták. Nem hallgatta el előtte a vállalkozás veszélyes voltát és megmondotta neki, hogy elfogatása esetén egy téglafal és tíz puskacsó lesz a jutalma valamelyik hajnalban. Az új

bajtárs sem riadt azonban vissza semmi veszélytől; mindig készségesnek és bátornak bizonyult.

Először azon gondolkodott, hogyan tudna egy olyan motortervet szerezni, amelyről a németek elhiszik, hogy a valódi Liberty-motoré.

— Azt hiszem — mondotta némi gondolkodás után —, hogy éppen egynéhány nap előtt került elém egy alkalmos motor. Egy új, tizenkéthengeres motor tervei ezek, amelyeket éppen most küldöttek ki nekünk kipróbálás végett. A németek nem fogják észrevenni a különbséget.

Megbeszélték tehát, hogy Anderson őrnagy és Elwood százados visszamennek Spanyolországba és ott az ötöscsoportot a motor leírásával annyira összezavarják, hogy azok kénytelenek lesznek őket a rajzokkal és a tervekkel együtt személyesen Németországba küldeni. Mint tiszt és tisztiszolga hagyták el Páris az éjjeli vonattal, hogy Pau-ba utazzanak. Utazásuk okául azt adták elő, hogy szökevényeket üldöznek és az a parancsuk, hogy Pau és a spanyol határ között a szökevények után razziát rendezzenek. Idővel mindig feljebb és feljebb mentek a hegyekbe, míg aztán egyszer észrevétlenül átcúsztak a határon és szerencsésen megérkeztek San Sebastianba, az ötöscsoporthoz.

Elwood századosról azt hitték, hogy az árulásáért meg lett fizetve, amihez — amennyire a németek az amerikaiakat becsülték — nem sok pénzre volt szükség.

A százados elkezdte a motort magyarázni és csakhamar sikerült neki hallgatóit annyira belezavarni, hogy azok végül is egyedül lehetséges megoldásnak azt találták, hogy Elwoodot Németországba küldjék, hogy ott a főhadiszálláson személyesen magyarázza el a Liberty-motort.

Amikor azonban ezt neki tudtára adták, Elwood kijelentette, hogy Anderson nélkül nem megy Németországba.

Joachim herceg még mindig San-Sebastianban volt és nagyon érdeklődött a megmentője által megszerzett motortervek iránt. Megoldotta a vitás kérdést azzal, hogy kijelentette:

— Mindkét úr velem jön Németországba. Gondjaimba veszem őket és jótállok értük a főhadiszálláson.

— Ez nagyon szép és jó, — szakította félbe az őrnagy — de hogyan jutunk mi el Németországba? Ha Franciaországban keresztül megyünk, biztosan elfognak és főbe lönek. Ha semleges országon át próbálkozunk, ugyanez lesz a sorsunk, mert Angliának mindenütt vannak figyelői.

— Önnek nem kell semmitől félnie — felelte neki Meyer, — a háború kezdete óta rendszeres tengeralattjáró összeköttetésünk van a kieli öböl felé. A legközelebbi hajó egy-két napon belül esedékes, azzal mindnyájan viszszafelelnék.

— Hát ez tényleg egyszerű, — jelentette ki az őrnagy — de ha elfognak vagy elsüllyesztenek, ki fogja akkor a mi információinkat a főhadiszállásra eljuttatni?

— Ebben a tekintetben is egészen nyugodtak lehetnek, — biztosította őket a németek vezetője — a néhány év alatt, amióta a tengeralattjárók innen Kielbe és visszajárnak, az ellenségnek mindössze hármat sikerült elsüllyesztenie. Ezt a hármat sem sülyesztették volna el, ha a kapitányuk pontosan a parancsunkhoz tartotta volna magát. Na és aztán az csak természetes, hogy egy ilyen utazás nem életbiztosítás; minek hát a sok kérdegetés, amikor minden a császárárt és a birodalomért történik? Ha meghalnak, nem fognak hiába meghalni!

Ez mindenestre gyenge vigasztalás volt, de a kilátás, hogy végre mégis eljutnak Németországba, elég volt, hogy az amerikaiak kedvét ébren tartsa.

Azon az éjszakán, amikor a tengeralattjárónak meg kellett érkeznie, az egész társaság elment abba a kis tengerparti faluba, ahol a német tengeralattjárók ki szoktak kötni. Az éjszaka elmúlt, de a hajó nem jött meg. Két nap

és két éjjel vártak és mindinkább kezdtek aggodalmaskodni. A harmadik éjjel végre megérkezett a tengeralattjáró. A kapitány partraszállott és elbeszélte, hogy a késedelmet két angol torpedóromboló okozta, amelyek a La Manche-csatornától szakadatlanul a nyomában voltak.

Amikor a kapitánnyal közölték, hogy visszafelé három utast kell magával vinnie, eleinte megtagadta, hogy valamennyit felvegye a hajóra. Amikor azonban a herceg előlépett és a kapitány megtudta, kivel áll szemben, többé nem ellenkezett.

Miután mindent megbeszéltek, előhívták a két amerikai tisztet és bemutatták a kapitánynak. Az meghajította magát, de nem akarta észrevenni az őrnagy kinyújtott kezét és büszkén hátat fordítva neki, elkezdett a németekkel társalogni. Azt mutatta meg ezzel, hogy a parancsot teljesíti ugyan, de amerikaiakkal nem tárgyal többet, mint amennyit okvetlenül szükséges.

Amint még mindannyian a strandon állottak, odajött egy spanyol járőr. Néhány percig úgy látszott, hogy az egész társaságot elfogja, mert faggatni kezdte, hogy kik vagyunk és mit keresünk éjnek idején a tengerparton. Meyer félrehívta a spanyol tisztet és mikor néhány perc múlva visszatért, azt mondotta, hogy Spanyolországban egynéhány jó helyre és jó időben elhelyezett pesoval majdnem mindent el lehet érni. Mellesleg megjegyezve, ez is beigazolta, hogy az amerikai titkos szolgáltnak mennyire igaz volt, amikor Spanyolország semlegességét kétségbevonta és az állította, hogy a rendőrség a semlegesség minden megsértését elnézi, ha kellőképpen megvesztegetik.

Miután a kapitány a postát kiadta és helyette a Németországba szóló postaszakókat átvette, közölte, hogy most már itt az indulás ideje és felszólította a társaságot, hogy kövessék arra a helyre, ahol a csónakja a partra volt húzva. Miután lehetetlen volt, hogy a kis csónakba valamennyien egyszerre beleüljünk, a kapitány a herceggel előrement és megígérte, hogy a csónakot mindjárt visszaküldi az amerikaiakért.

Az ötöscsoport vezetője, aki a kapitánynak a bemutatkozás alkalmával elkövetett sértését végignézte, azt mondotta mentegetődzve az amerikaiaknak:

— Nagyon sok tisztünk nem tudja, hogy önök milyen nagy szolgálatokat tettek a mi ügyünknek. Egészen bizonyosan gyakran fognak még német tisztekkel találkozni, akik éppen olyan barátságatlanok lesznek önökkel szemben, mint ez a kapitány volt. Mi azonban és közülünk mindenik, akik az önök érdemeit ismerjük, mindig barátaink maradunk és kérjük önöket, legyenek ezután is segítségünkre és ne törődjenek a mások lenézésével. Gondoljanak mindig arra, hogy Németországnak olyan tartozása van önökkel szemben, amit sohasem fog tudni visszafizetni!

Az őrnagy elhárította a szerinte teljesen jelentéktelen incidens említését és csak annyit felelt, hogy magas küldetésüktől semmiféle megvetés nem fogja őket visszatartani és hogy minden tettetük ezután is csak a legnemesebb kötelességérzet fogja irányítani. Ugyan mit csináltak volna a németek, ha ennek a külsőleg nagyon ártatlan nyilatkozatnak az igazi értelmét megértették volna.

Amikor Anderson és Elwood a csónakba léptek, tudatában voltak annak, hogy most már visszafelé nincsen út. Elgondolkoztak felette, vajjon megengedi-e még egyszer nekik a sors, hogy átkeljenek az Óceánon és viszontlássák a hozzátartozóikat.

Elérték a tengeralattjáró fekete alakját, amely szelíden hintázott a hullámokon és miután a matrózok a csónakot a tengeralattjáró hosszoldalához odaerősítették, felszállottak a fedélzetre. A csónakot gyorsan beemelték, a tengeralattjáró lemerült a víz alá és elindult a hosszú útra — Kielbe.

(Folytatjuk).

CSENDŐR LEKSZIKON.

130. Kérdés. Vadászati tilalom idején a gyanúsított automobiljával az országúton elgázol egy mezei nyulat. A kamult vadat a gyanúsított felveszi és háztartásában felhasználja. Tiltott cselekményt követett-e el?

Válasz. A közút a vadászati jog szempontjából ú. n. „kivett hely”, ami annyit jelent, hogy ezen a helyen a vadászati üzem senki által sem gyakorolható; még akkor sem, ha ez a közút vadászterületen visz keresztül. Ebből következik, hogy közutakra nézve vadászatra jogosult nincsen s így az országúton levő elhullott vadra sincs a vadászati üzem gyakorlójának elsajátító joga. Az tehát, aki az országúton dögölt vadat talál, jogosan tekintheti uratlan jószággnak s azt elsajátíthatja.

Meg kell azonban itt jegyezni, hogy ha a vadászati jogosított saját területén vadat megsebez s ez az országútig vonszolja magát s ott elhull, az elejtett vad tulajdona őt illeti, még pedig a vadászatra jogosultság címén. Amint mondtuk, a közutak ki vannak véve a vadászati üzem gyakorlása alól, de azért nem tilos a szomszédos vadászterületen megsebezett vadnak az országúton kegyelemnövéssel elejtése és birtokbavétele sem, ahogy nincs eltiltva az országúton vadászat közben fegyveresen járni, nincs eltiltva a hajtást az országúton keresztül vezetni.

Ily vonatkozásban nézve a kérdést, elképzelhető, hogy a vadászatra jogosult bizonyos körülmények közt a gépkocsivezető magatartásában sérelmet láthat, bizonyos azonban, hogy a kérdésben felvetett esetben a gyanúsított gépkocsivezető nem követett el büntetendő cselekményt.

131. Kérdés. Mi a jelentősége annak, hogy a Szut. 437. pontja szigorú szabályt állít fel a csendőr házkutatási jogosultsága tekintetében, holott sok esetben a csendőr korlátlan házkutatási joga esetén a bűncselekmények kinyomozása sokkal biztosabban és gyorsabban lenne elérhető?

Válasz. Aki figyelemmel tanulmányozza a Szut. rendelkezéseit, az rájön arra, hogy elég széleskörű hatáskörrel ruházta fel a csendőrt a nyomozás munkájában. Azt a csendőrt, aki jól ismeri a Szut. rendelkezéseit és annak szellemébe is behatol, ha kellő rátermettsége és szakértelme van, nagyon ritka esetben fogják a Szut. rendelkezései akadályozni a siker elérésében.

Minden civilizált ország büntetőtörvényei és más idevágó szabályai gondosan törekednek arra, hogy az igazságszolgáltatás érdekeinek sérelme nélkül tiszteletben tartsák az egyéni szabadságot és a házi tűzhelyszentségét. Nem kétséges, hogy ha a csendőrnek minden legkisebb bűncselekmény vagy a legkisebb gyanu alapján is házkutatási joga lenne, talán több esetben lehetne elérni sikert s biztosabban lehetne megfogni a büntettest. Amde ennek a korlátlanságnak legalább is ugyanannyi hátránya lenne, mert az ilyen határtalan hatáskör a hatóság emberét nem a törvény, hanem a határtalan önkény emberének tüntethetné fel, nem is szólva arról, hogy a korlátlan hatáskör egyénileg könnyen vihetné a hatóság embereit is a hatalmaskodás terére. Ezért van az, hogy még az állam nagyrangú funkcionáriusainak kezét is megkötí a törvény hatáskörük megállapításával.

A csendőr tekintélye is lényegileg azon alapszik, hogy a nagyközönség tudja róla, hogy a törvény embere, minden lépése, szava, eljárása a törvényesség kifolyása. Mi lenne akkor, ha a csendőrnek mindenhez joga lenne? Bizonyára nem lenne meg az a tekintély, ami megvan a törvény korlátai között mozgó hatáskörével, mert a szurony és puská sohasem elég a tekintély fenntartásához. Kétségtelenül hozzájárul a tekintélyhez a fegyver is, de a csendőr szuronyának hegyén is a becsületnek és a törvénynek kell villognia, nem az önkénynek. Tanulságos példát mutatott erre a bolsevista banda rémuralma hazánk szomorú napjaiban. Megrakták ezek magukat minden fegyverrel, a gépfegyvertől kezdve a kézigránáig és a rohamkésig; ugyan volt-e csak századrész annyi tekintélyük, mint van egy csendőrnek? Rettegni rettegtek tőlük, de távol voltak

attól, hogy a becsülés és tisztelet árnyéka is elért volna hozzájuk. Azért volt ez, mert bennük a becstelenség és önkény képviselőit látta minden tisztességes ember.

Visszatérve a felvetett kérdésre, tanulmányozzák csak szorgalmasan bajtársaink a Szut.-nak rendelkezéseit s rájönnek arra, hogy például akkor, ha házkutatást tartani bírósági engedély nélkül nem szabad, módjában van a csendőrnek megakadályozni az érdekelt gyanúsított furfangjait és az előkerítendő bűnjel eltitkolását vagy megsemmisítését.* Erről szól a Szut. 437. pontjának utolsó bekezdése.

Mint már sokszor írtuk, a Szut. nem szabhatja meg a csendőrnek minden mozdulatát vagy lépését. Ami a Szut.-ban néha esetleg hézagossá látszik, azt mindenkor ki tudja tölteni a Szut. szellemét megértő szakavatottság és a logikus észjárás.

TANULSÁGOS NYOMOZÁSOK.

Feljelentő és tettes egy személyben.

Nyomozta és írta: Bita Ferenc törzsőrmester, Magyaróvár.

Az 1919. évben Nyugatmagyarország elszakított területén, a királyhidai őrsön teljesítettem szolgálatot. December 12-én reggel 5 órakor egy pándorfalvi fiatal ember, névszerint Dús Imre* állított be a laktanyába és siránkozó hangon kérte, hogy nagyon szeretné, ha egy járőr — lehetőleg azonnal — vele Pándorfalu községbe menne, mert az éj folyamán ismeretlen tettes betört a lakásába, kifeszítette a ruhaszekrény ajtaját és abból a ruha között elrejtve őrzött 160 darab ezüstkoronáját ellopta.

Ebben az ügyben a nyomozás megejtése céljából az őrsparancsnok engem vezényelt ki s mellém adta Szücs István pötcsendőrőrmestert.

Eligazítás után útbaindultunk, útközben Dúst felszólítottam, mondja el töviről hegyire, mi történt, hogy történt, hány órakor s kik követték el a betörést, stb., stb., általában mindent, ami az esetet megelőzte, amit az esetről tud s főleg azt, hogy ki vagy kik ellen van gyanuja.

Dús Imre a felszólításomra a következőket adta elő: A királyhidai vasútállomáson, a szombathelyi államvasuti gépgyár fiókműhelyében mint lakatos volt alkalmazva és onnan minden este 7 órakor szokott hazamenni. Előző napon, tehát 11-én este, mikor hazafelé ment, a szomszédságában lakó Vojnesits Jánosné megállította, hogy a felesége nincsen odahaza, elment Bécsbe ruhaneműt vásárolni és azt mondta neki, hogy ha azzal a vonattal, amelyikkel ő (Dús) hazamegy, nem érkezik meg, akkor nem várja előbb, csak a hajnali 1/4 órai vonattal, ahhoz azonban menjen ki elébe. A felesége azonban a lakás kulcsát nem adta át senkinek s így nem tudott bemenni a lakásukba. Mert éhes is volt, elment Límbech Ferenc vendéglőjébe megvacsorázni és vacsorázás közben az ott lévő polgári egyéneknek elmondta, hogy a felesége kizárta a lakásból, elment Bécsbe és a lakás kulcsát magával vitte. Később a vendéglőbe jött Stummer István nevű barátja, ki szintén lakatos, de önálló mester és annak is

* A nevet megváltoztattuk.

elmondta az esetet. Stummer erre nagyvígán azt mondotta, hogy nagyon helyes, legalább lesz egy snapszli-partner, úgyis azt keres. Azután csakugyan elkezdtek Stummer, Limbech vendéglős és ő, hármasban snapszlit játszani és annyira belemerültek, hogy csak 12 óraker hagyták abba a játékot, de akkor már kissé ittasak is voltak.

Mikor a vendéglőből kimentek, azt mondta neki Stummer, hogy menjen el hozzá és addig feküdjék le az ő lakásán, míg a felesége Bécsből hazajön. Stummer ezen ajánlatát el is fogadta és elment vele a lakására, ahol a diványra lefeküdt és elaludt. Hajnali ¼4 óráig ott aludt, azután kiment a vasútállomásra a felesége elébe, ki a ½4 óraker Bécsből érkező vonattal csakugyan meg is érkezett. Amikor hazaértek, elkérte feleségétől a lakáskulcsot, hogy felnyissa az előszoba ajtaját, de nagy csodálkozására a kulcs nem fordult a zárban. Megnyomta az ajtó kilincset és az ajtó kinyílt. Persze, mindjárt az a gondolata támadt, hogy a lakást vagy a felesége nem zárta be, vagy pedig valaki betört. Mindketten sietve bementek a szobába, felgyújtották a lámpát és azonnal látták, hogy a ruhaszekrény ajtaját valaki feltörte. A szekrényben elhelyezett ruhaneműk össze voltak forgatva. A felesége azonnal a pénz után nézett, hogy megvan-e, de a szobában lévő 160 darab ezüstkorona hiányzott. A tettes csak a pénzt vitte el, minden mást otthagyt. Kifejezett gyanuja senkire sincs.

Ezeket tudtam meg a panaszos Dús Imre előadásából.

Pándorfalu községbe történt megérkezésünk után a bírót és egy községi esküdtet magunk mellé vettünk és azokkal együtt a helyszínre mentünk s a helyszíni szemlét megejtettük. Az előszoba ajtaján lévő záron semmiféle nyomot, amiből következtethető lett volna, hogy erőszak folytán keletkezett, nem találtunk, a kérdéses ruhaszekrény ajtaján azonban kissé látható volt, hogy azt valamilyen kemény tárggyal kifeszítették. Ezekután kimentünk az udvarra és ott néztünk körül. Az udvart a konyhakerttől egy 100 méter hosszú, körülbelül 1 méter magas deszkakerítés választotta el. Nem láttam a kerítésen ajtót, de nem is sokáig keresgéltem, hanem átvetettem magamat rajta és a kertben elkezdtem kutatni. Kutatás közben egy friss (csizmától eredő) lábnyomot találtam, amit azonnal letakartam egy ládával és Dúsnak meghagytam, hogy ahhoz ő ne nyúljon, se másokat nyúlni ne engedjen mindaddig, míg arra engedélyt nem adok.

Mivel sem a káros, sem pedig mások nem tudtak olyan adatokkal szolgálni, melyek a tettes kilétére közelebbi támpontokat nyújtottak volna, Stummert vettük gyanuba, mert azt gondoltuk, hogy Dúst Stummer azért hívta el a lakására, hogy amikor az ott elalszik, az alkalmat kihasználva, betörhessen Dús lakásába és a pénzt elvigye. Ezen gyanunkat megerősítette még az is, hogy Dús és Stummer jóbarátok voltak és így Stummer azt is tudhatta, hogy Dúsék a pénzt hol tartják.

Stummert a község-házához hívtam, elsősorban is azt kérdeztem tőle, tud-e arról, hogy Dús Imrééknél az éj folyamán betörték és a szobában lévő szekrényből 160 darab békebeli ezüstkoronát elvittek. Stummer erre azt válaszolta, hogy tud az esetről, mert Dús, amikor az örsre jelenteni ment, beszólt hozzá és közölte vele a történeteket. Azt kérdeztem azután Stummertől, hogy miért hívta Dúst a lakására aludni. Továbbá, hogy ittasak voltak-e, amikor a vendéglőből eltávoztak. Stummer ekkor előadta, hogy pusztán barátságából hívta el Dúst a lakására, mert tudta, hogy annak felesége csak ¼4 óraker hajnalban érkezik meg Bécsből és a lakásába addig bemenni nem tud, mert az asszony a lakás kulcsát magával vitte. Ittasak nem voltak, pláne ő nem, mert ő nagyon kevés szesz-

italt fogyaszt s ami keveset akkor is elfogyasztott, azt is inkább csak azért, hogy ne rontsa a vele társaságban lévők kedvét. 'Dúson — emlékezete szerint az ital hatása kissé meglátszott.

Stummer azon kijelentése, hogy ő nem volt ittas, míg ellenben Dúson az ittasság egy kis mértékben látható volt, a gyanunkat még jobban reá irányította. Levettettem Stummerral a jobb lábán lévő csizmáját (mivel a nyom is az volt) és elvittük azt a lábnyommal összeegyeztetni.

Mikor a lábnyomról a ládát leemeltem, észrevettem, hogy az a csizmával teljesen azonos, sőt a csizma talpán egy 20 filléres nagyságú lyuk volt és az a lábnyomon is egész jól láthatóan visszamaradt. Tehát semmi kétség: Stummer a tettes.

A község-házára történt visszaérkezésünk alkalmával Stummerral közöltem, hogy a csizmája a helyszínen lévő lábnyommal azonos, tehát ismerje be a betörés elkövetését. Stummer arról hallani sem akart, hanem megkérte a községi főjegyzőt és a községi irodában éppen akkor ott jelen volt községi orvost, hogy ők is menjenek el a helyszínre és hasonlítsák össze ott a csizmáját a lábnyommal. A főjegyző és orvos erre eljöttek velünk és a helyszínen lévő nyommal Stummer csizmáját ők is azonosnak ismerték fel.

Amikor Stummerral a községi főjegyző és az orvos közölték, hogy a csizmája tényleg azonos a helyszínen lévő lábnyommal, Stummer elkezdett sírni és egy rövid ideig teljesen önkívületi állapotba jutott, majd amikor magához tért, arra kért, engedjem meg neki is, hogy a nyomot a csizmájával összehasonlíthassa. Stummernak ezen kérését teljesítettem és amikor a csizmáját a lábnyommal már összeegyeztette, maga is oda nyilatkozott, hogy a nyom tényleg azonos az ő csizmájának nyomával. Azt azonban, hogy a betörést ő követte volna el, nem ismerte be, sőt azzal fenyegetőzött, hogy ha feljelentjük, öngyilkos lesz, mert a nagy szegényt, mint becsületes és ártatlan ember, nem fogja tudni elviselni. Egyben azzal a kéréssel fordult hozzánk, hogy a nyomozást folytassuk tovább, ő amennyire lehet, segítségünkre lesz, hogy a valóságos tettes megkerüljön.

Stummernak a kijelentései oly meggyőző erővel bírtak, hogy vele szemben táplált gyanunk erősen lecsökkent és most már a nyomozást Dús ellen irányítottuk, mert úgy látszott, hogy az egész dolog Dús műve. Bizalmas úton érdeklődtünk, hogy Dús milyen családi életet él a feleségével és erkölcsi szempontból, minő magaviseletet tanúsít. Elsősorban a községi főjegyzőt kérdeztük meg, aki Dúsra nézve kedvezőtlen kijelentéseket tett, többek között azzal a felvilágosítással is szolgált, hogy Dús már hosszabb ideje rossz viszonyban él a feleségével és tudomása szerint két erszényre gazdálkodik.

A fentemlített adatok megszerzése után a két községi közzeggel együtt Stummer lakására mentünk és ott Stummer feleségét megkérdeztük, hogy a kérdéses napon Dús mikor ment el tőlük reggel. Stummer felesége az elmennél időpontját nem tudta megmondani, arra azonban határozottan emlékezett, hogy 3 óraker, mikor az órát megnézte, Dús már eltávozott.

Ezután az éjjeli örök lakására mentünk és megkérdeztük őket, hogy Dús Imrét 12-én reggel, illetve éjfél utáni órákban nem látták-e valahol az utcán? Ha igen, hány óraker, honnan és mely irányba? Az éjjeli örök előadták, hogy Dúst háromnegyed 3 és 3 óra közötti időben látták, mikor Stummer lakásáról a saját lakása felé ment, azt azonban, hogy a lakására be ment-e vagy sem, nem tudják, mert nem mentek utána. Dús őket nem látta, mert egy ház mellett álltak egy sötétes részbe behúzódva mikor Dús mellettük elhaladt.

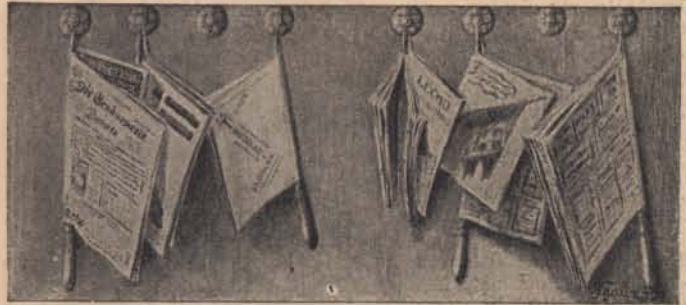
A Dús előadása tehát Stummerné bemondásával, valamint az éjjeli örök állításával ellenkezett. A két éjjeli örök azt állította, hogy 3 óra előtt látták menni az utcán, Stummerné pedig, hogy 3 órakor már nem volt náluk, — ez a két bemondás egyezett. Dús ellenben azt adta elő, hogy Stummertől egynegyed 4 órakor ment el. Ez volt azonban minden bizonyíték Dússal szemben s erről a bizonyítékról tudtuk, hogy nem elegendő.

Most felkerestük Dúst a lakásán és nevezettel a jobblábán levő csizmáját levettettük. A csizma talpának vizsgálása közben észrevettük, hogy a kérdéses 20 fillér nagyságú lyuk ennek a csizmának talpán ugyancsak fellelhető. Erre a csizmát kivittem, hogy a konyhakertben letakart lábnnyommal összeegyeztessem. Amint a kertbe értem, már messziről láttam, hogy a láda, amellyel a nyomot letakartam, nem úgy van ott, mint ahogy én odahelyeztem, mikor pedig a lábnnyomot megnéztem, azt tapasztaltam, hogy a nyomban a 20 fillér nagyságú kiemelkedő részt valaki eltüntette. Közben körültekintettem és megpillantottam Dús szomszédját, Vojnesits Jánost, aki házának egyik sarkából nézte, hogy mit csinállok. Vojnesitsot magamhoz hívtam és megkérdeztem tőle, hogy nem látotte a láda körül valakit babrálni? Vojnesits a kérdésekre előadta, hogy mintegy 10 perccel előbb látta, amikor Dús Imre a ládát leemelte és egy darab fával babrált ott valamit. Vojnesitsnek ekkor meghagytam, hogy menjen a község házára és várjon meg ott engem.

A kertből visszamentem a házba, hol a járőrtársam, a két községi közeg és Dús rám várakoztak. Dús azt mondotta, mikor a csizmáját átadtam neki: „Az őrmester úr úgy látszik engem gyanúsít, hogy a saját lakásomba én törtem be és az én pénzemet is én magam loptam el.” Dúsnak ezen kijelentésére azt a választ adtam, hogy egyelőre nem gondolok semmit, velünk jön most a község házára, majd ott meg fogom mondani, hogy én mit gondolok.

Mikor a községi főjegyző látta, hogy Dús Imrét magunkkal hozzuk, örömmel gratulált, hogy sikerült a valószínű tetteket kinyomozni. Dús, amikor a község házában szomszédját, Vojnesitsot meglátta, arca igen elkomorodott. De nem is volt később szükség arra, hogy Vojnesits erősítgesse, hogy Dúst a letakart nyom körül foglalatostkodni látta, mert Dúsnak a községi irodában a két bizalmi egyén jelenlétében kijelentettem, hogy az eddigi adatok szerint a betörést ő maga követte el és elébe tártam az összegyűjtött adatokat. Dús kényszeredett mosollyal felelte erre: „Úgy látszik az őrmester úr elég jól van informálva mindenről, tehát beismerem, hogy a betörést saját magam követtem el és a pénzt is én vittem el.” Előadta azután, hogy a betörés elkövetését, illetve a pénz elvitelét háromnegyed három és 3 óra közötti időben követte el és pedig azért, mert a feleségével nagyon rossz családi életet élnek és az volt a számítása, hogy mindent, amit csak tud, magának biztosít, mert az volt a szándéka, hogy a feleségétől mielőbb elváljék. A konyhakertbe pedig azért ment be, hogy onnan induljon az állomásra és ne az utcán, ahol esetleg megláthatták volna.

Az eset arra tanítja a nyomozó csendőrt, hogy puhatolódzása több irányba is terjedjen ki. Ha a nyomozást végző járőr megelégedett volna a gyanúsított Stummer lábnnyomának a helyszínen maradt lábnnyommal való összeegyeztetésével, a tettet aligha sikerült volna leleplezni. Arra is tanúsággal szolgálhat ez a nyomozati eset, hogy milyen nagy fontossággal bír az ügyben szereplő egyének előélete, családi viszonyai stb. utáni puhatolás és a beszerzett adatoknak a nyomozás lánczemeibe való beillesztése.

LAPSZEMLE.

(Franciaország.) L'Écho de la Gendarmerie Nationale.
2358. szám.

„Vadászat számokra” című cikk megemlíti, hogy a közlekedési rendészet ellátása tekintetében kiadott legutolsó miniszteri rendelet a jóindulat alkalmazását írja elő, amennyiben a rendelet szerint a cél nem az, hogy kihágásért minél több feljelentés tétessék, hanem hogy előzetes figyelmeztetések útján a kihágások megakadályoztassanak. A csendőr szerepe tehát az, hogy az utazóközönséget nevelje, útbaigazítsa, neki segínyt nyújtson és a közbiztonságot veszélyeztető kihágásokat megakadályozza. Ezért a „vadászat magas feljelentési számokra” kimondottan tilos. Egy közlekedési csendőr panaszkodik a lapnak, hogy legutóbb, midőn őrsparancsnoka őt járőrtársával egy útkeresztezésnél állította fel, ilyen szellemben akart dolgozni s az előfordult kisebb kihágásoknál csak figyelmeztetéssel élt. Néhány nap mulva szolgálati jelentése a szakasztól azzal a megjegyzéssel jött vissza, hogy „jövőben jegyzőkönyv veendő fel!” Mit tegyen ezek után a csendőr? A közlekedési rendelet ellátása nehéz szerepet ró a lovasscendőrökre. A sikamlós, kátrányozott utakon hogy fogják majd igazoltatni, feltartóztatni a kihágást elkövető, tovasuhanó autót, melyek lámpáinak vakító fénye még a rendszámok megállapítását is lehetetlenné teszi. Amellett az őrsökön többnyire öreg, sokszor vak és sánta lovak vannak s azokra gyakran olyan újonc kerül, ki azelőtt a gyalogságnál szolgált 18, illetve 12 hónapot. Hogy lesz ez képes ezt a szolgálatot ellátni?

A lap közli, hogy a legújabb módosító rendelet a csendőrséget az alábbi szemleköretekre osztotta fel: 1. körlet, Páris: párisi légió; a 3., 4., 10. és 11. csendőrlégiók; a párisi köztársasági gárda légiója; az 1. és 5. mozgó köztársasági gárda-légiók. 2. körlet, Nancy: az 1., 2., 6., 7. és 20. csendőrlégiók; az Elzász-Lotharingiai csendőrlégió; a 4. és 6. mozgó köztársasági légiók. 3. körlet, Lyon: a 8., 13., 14. és 16. csendőrlégiók; a 3. számú mozgó köztársasági gárda-légió. 4. körlet, Marseille: a 15. és 19. csendőrlégiók; a korzikai és tunisi csendőrszázadok; a marokkói csendőrlégió. 5. körlet, Bordeaux: az 5., 9., 12., 17. és 18. csendőrlégiók; a 2. számú mozgó köztársasági gárda-légió. A lap közli a tábori csendőrség mikénti kiállítására vonatkozó rendelkezéseket. Mindegyik nagyobb katonai egységet a területileg illetékes csendőrség látja el tábori csendőrséggel. A lovassági gyakorlatok alkalmával a lovasságot tábori csendőrséggel azon a területen elhelyezett csendőrség látja el, ahol a gyakorlatok folynak. A gyakorlatok vezetői a rend fenntartása érdekében a csendőrséggel rendelkeznek. Az esetben, ha a tábori csendőrség nem elégséges a rendelkezések végrehajtására, a területi csendőrsöket is igénybevehetik. Intézkedések teendők a hádsereg által elkövetett károk ügyében s az ittasság megakadályozására. A csendőrség tagjainak, tisztjeinek és legénységnek birniok kell az eredeti fegyvernemek részére előírt s rendfokozatunknak megfelelő általános katonai ismeretekkel.

Dieuze városának lakossága az ott állomásozó mozgó köztársasági gárda szakaszának zászlót adományozott, melyet az nagy ünnepség s a lakosság szeretetének megnyilvánulása mellett vett át. Az ünnepséggel kapcsolatban nagy katonai sportversenyt is tartottak.

—0—

(Jugoszlávia.) Zsandermeriszki Vesznik.

1930/6. szám.

A vezércikk a csendőrség ünnepének leírását tartalmazza. Évente pünkösöd első napján üli meg a jugoszláv csendőrség szerb szokás szerint választott „Szveti Szlava”-ját, vagyis házi szent ünnepét. A csendőrség pünkösöd vasárnapját vá-

lasztotta magának e célra, mely napon, 1862-ben a szerb csendőrség kiválóan kitüntette magát Belgrád ostrománál, a kirohanó törökök ellen vívott harcokban.

A Belgrádban tartott ünnepélyen a király helyett annak szárnysegéde, Sztójancovics altábornagy, a kormányfőnök, Zsifkovics altábornagy és a csendőrség főparancsnoka, Markovics altábornagy is résztvettek. A kivonult csendőrdísz-század előtt három felekezeti pap mondott tábori misét, majd a csendőrfőparancsnok tartott hazafias beszédet és utána szétosztotta a csendőrség számára rendelt pénzdományokat. A belügyminisztérium 25 csendőrt jutalmazott meg. Kettőn 1200, négyen 1000 dinárt kaptak, a többi 800 dinárt (10 dinár = 1 pengő). Az első kettő közül Jordan Martin címzetes őrmester saját élete veszélyeztetésével mentett ki egy embert egy égő házból, amely mögötte összedőlt; Gjorgjevics Trajko őrmester pedig utolsó erejével lelőtt egy hírhedt rablót, aki öt éjjel lesből súlyosan megsebesítette. Ezenkívül egy belgrádi gazdag magánzónak ötször 1000 dináros, az állatvédő egyesületnek háromszor 500 dináros, a „bűnügyi könyvtár” szerkesztőjének kétszer 500 dináros, egy alapítvány 617 dináros és végül egy ügyvéd kétszer 500 dináros díját osztották szét a csendőrök között, közbiztonsági téren tanusított kiváló teljesítmények elismerésül.

Az oktató irodalomból dr. Juhaida cikkét folytatja a lap, a kiskorúak bűnügyi felelősségéről. A cikk ismerteti főbb vonásaiban az új büntetőtörvény idevágó rendelkezéseit, melyeknek az a szellemük, hogy „a gyermek nem felelős azért, hogy el van hanyagolva, — hanem azok felelősek, akik elhanyagolták”. Végül utal annak fontosságára, hogy a nemzet jövőjének érdekében az ifjúságot lélekben és testben egészségessé kell nevelni.

Rádics Zvonko cs.-hadnagy befejezi értekezését az öngyilkosságról és az öngyilkosokról. Miután felsorolta a rendszer öngyilkosság okait, melyek között nem utolsó helyen áll a rossz könyvek olvasása, áttér a statisztikára. Szerinte több a nőtlén öngyilkos, mint a nő; — több a férfi, mint a nő. Öngyilkosságok már a 15. életévnél kezdődnek, 30-ig szaporodnak, azontúl apadnak. 50-en felül ritka az öngyilkos. Tekintettel a csendőrség feladatára, hogy t. i. az öngyilkosságot lehetőleg pontosan tudja a bünténytől megkülönböztetni, szerző hosszas leírást szentel a különféle módon és különböző számszámmal, illetőleg fegyverrel vagy eszközzel végrehajtott öngyilkosságok jellegzetes ismertetőjeleinek.

A nevelés terén a csendőrök írástudásáról van szó. A cikk szerzője hosszasan fejtegeti a kézírás fontosságát a csendőrségnél és tapasztalatai alapján, mint oktató, azt az elvet állítja fel, hogy előbb szépen és helyesen kell a csendőrt írni tanítani és csak azután szabad a tananyagot bővíteni, különben az egész fáradságnak nincs alapja. Különösen fontosnak tartja, hogy az őrsparancsnok maga is szépen írjon, mert a fiatal csendőrök lehetőleg mindenben, tehát a kézírásban — és persze a hibákban is — utánozzák az őrsparancsnokot. Az első tehát a szép- és helyes írás. Egy későbbi cikkben majd a fogalmazás tanításáról lesz szó.

Görögországról két cikk is van. Az egyik ismerteti, hogy milyen mértékben aszaptják a görögök hadserégüket, különösen a háborúban Szalonikinál szükségessé vált vártüzérséget és a műszaki csapatokat. Másrészt azonban emelniük kell a csendőrség létszámát, mert nem elegendő a rablók ellen. A rablók (hajdukok) száma jelenleg 88, akiknek fejére egyenként 6000—1 millió drachma van kitűzve. Ezeknek üldözésére nem elegendő a szolgálatban levő 9273 csendőr (vagyis 1 rablóra 100 csendőr), mert ki akarják a létszámot az előírt 13.050 főre egészíteni. Évégéből pályázatot írtak ki felvételre, a következő feltételek mellett: 1 évi kötelezettség, legalább 163 cm magasság, el nem ért 35. életév, nőtlenség, testi alkalmatlanság, írástudás, jó magaviselet. Illetmények: Kiképzés alatt havi 975 drachma (1 darchma kb. 10 fillér), azután 1618 és ruházat, 3 év után 1897, 6 év után 2176 drachma. 12 év után kiléphet és kap 24 havi teljes fizetést, mint végkielégítést. Nyugdíj nincs.

(Spanyolország). Revista Técnica de la Guardia Civil.

1930/245. szám.

A címkép a spanyol csendőrségi életből mutat be egy jelenetet, amint egy csendőrről árvíznel teljesít mentőszolgálatot.

Pastor őrm. folytatja a személyazonosítási eljárás bevezetésére irányuló tervezetének ismertetését. A folytatás az újjnyomatok lajstromozására vonatkozik. A felsorolt rovatok a nyilvántartott személyi adatain kívül mindkét kéz összes ujjainak lenyomatai számára vannak megszerkesztve.

Minden egyes rovathoz magyarázatok tartoznak, annak vezetésére. A megjegyzés előtti rovathoz be kell jegyezni, hogy mikor lépett ki a nyilvántartott a nyilvántartásból, ami bizonyos esetekben előfordulhat, úgymint 70 éves meghaladó kor elérésénél, a büntetés elengedésénél, amnesztiánál stb. A csendőrsök a nyilvántartásról két példányt terjesztenek elő a felettes ezred- (körlet-) parancsnoksághoz, amelyek az egyiket megtartják, a másikat beküldik a központnak. A nyilvántartásból kilépőkről ugyanígy kell esetről-esetre névjegyzékeket felterjeszteni. A nyilvántartásokat nőkről piros tintával kell írni; az újjnyomatokat azonban itt is az előírt festékkel kell felvenni.

A lap nagy gondot fordít a csendőrök árváinak kérdésére. Az előttünk fekvő szám három cikkben is foglalkozik a csendőrrávk ügyével, akikről, az utolsó ismertetés szerint, az állam nem gondoskodik, annak dacára, hogy minden egyéb állami alkalmazott hátramaradt családtagjai állami ellátásban részesülnek. Grant százados dicséri a spanyol nép áldozatkészségét, de alkalmat kell neki adni a jótékonyaságra. Azt indítványozza, hogy az árvaegyesület adjon ki jelvényeket „Az árvákért” felírással, és pedig aranyból, ezüsből és bronzból 1000, 100 és 10 peseta áron (1 peseta = 68 fillér). Ezt a jelvényt nemcsak az egyesület tagjai, hanem mindenki megvenné. Ily módon lehetne a legbiztosabban azt az összeget előteremteni, amit az előbbi lapban követeltek az árvák jobb iskolázatásának céljaira. Ez az indítvány mindenre praktikus és alkalmasnak látszik, hogy gyorsabban hozza a kérdést közelebb a megoldáshoz, mint a „7900-as tag” indítványa, kinek véleménye szerint a magánadakozás nem képes a havonta körülbelül 75 ezer pesetára tehető szükséges költségeket fedezni (körülbelül 50.000 pengő). A kérdés megoldását csakis az államtól várja és azt követeli, hogy megfelelő törvényt hozzanak a csendőrök özvegyeinek és árváinak ellátására. A harmadik „Sok olvasó” aláírású cikk pedig csak kesereg a „szegény árvácskák” során, — anélkül, hogy bármit is ajánlana sorsuk javítása érdekében.

A gépjármű kérdése mind nagyobb port ver fel a spanyol csendőrség körében. Az utolsó számban arról volt szó, hogy csendőrök és csendőrtisztek szükség esetén bármely legközelebb elérhető gépjárművet az állam költségén igénybe vehessenek, magasabb csendőrpáncsnokok pedig saját autót kapjanak. A lap az aktuális kérdések rovatában határozottan fellép ez ellen a „túlszerű” indítvány ellen. Mert mi nagyot végezzon a csendőrség azzal a néhány saját autóval? Az éppen anyai, mint semmi. A lap sokkal helyesebbnek tartja, hogy az őrsök motorkerékpárokat, a parancsnokok pedig személyautókat kapjanak, a kerületi parancsnokságoknál pedig teherautók álljanak készenlében esetleges összpontosítások végrehajtására. A gépjárművek beszerzési költségének amortizációját, továbbá az üzem- és javítási költségeket a lap azáltal véli egész egyszerűen fedezhetni, hogy a csendőrségnél eltörlik a lovakat. Eddig a lovasscendőröknek két feladatuk volt: A városokban kordont vontak nagy tömegmozgolódásoknál, különben pedig portyáztak a vidéken. Ma a tömeg ellen gázzal sokkal gyökeresebben lehet fellépni, minden véráldozat elkerülésével. Természetesen nem mérgező gázokról van szó, hanem csak könnyeztető, tüszőgést és múló rosszulletet okozó ártalmatlan gázokról, de amelyek mindenkinek elveszik a kedvét, hogy az utcán zavarogjon. Oda tehát már nem kell a ló. A vidéken pedig a ló túllássú úgy a gépkocsiforgalom ellenőrzésére, mint egyéb manapság megkövetelt gyors helyváltoztatásra. Azonkívül a ló folyton eszik, míg a gépjármű nem fogyaszt benzint, ha nem dolgozik. Miután a gépjármű nagy szerepre hivatott a csendőrszolgálatban, ez az egyedüli módja, hogy bevezetésének anyagi részét meg lehessen oldani.

Espana százados idézi Vallarin (Eszpanja, Valjarin) képviselőnek az országos pénzügyi bizottságban a csendőrtestület minden tekintetben kiváló tulajdonságairól tartott beszédét. Leginkább kiemelte a csendőrség túlságos szerénységét, amely őket a fényes külső alatt sok nélkülözésre készíteti, — továbbá az ellentétet, ami abban rejlik, hogy a csendőrség mily hatalmas nemzeti gazdagság és vagyon felett örökös, maga pedig sanyarog. Ajánlja a csendőrség helyzetének javítását, továbbá létszámának felemelését legalább 50.000 emberre, hogy még oly kis falu se legyen kénytelen a „csendőrség intézményének áldásos működését nélkülözni”.

Hipólito Sáez Serrano csendőrtiszt azt indítványozza, hogy a csendőrtestületet elsősorban a csendőrök fiából pótolják és csak, ha azonfelül még marad hely, vegyék fel mások fiait, éppen úgy, mint az minden más szakmában és társadalmi osztályban szokásos.

A sajtórovatban a lap állást foglal a kereskedelmi és ipari körök legújabb mozgalma ellen, amelynek az a célja, hogy az

állam az áruforgalom feletti őrökösre külön őrtestületet létesítsen. A lap utal külföldi példákra, ahol ezek a körök e célra a csendőrségnek számos gépkocsit állítottak rendelkezésére. Nem kell mást tenni, mint ezt a példát utánozni.

Az utolsó cikk a csendőröknek és családtagjaiknak orvosi gyógykezelésével és gyógyszerellátásával foglalkozik. A csendőröknek és családtagjaiknak igényük van ugyan mind a kettőre, de ez a legtöbb helyen a gyakorlatban semmit sem jelent, mert nagyon sok őr állomáshelyén sem orvos, sem gyógyszerár nincsen. De ahol van is, ott is nehézségek vannak, mert a csendőrök gyógykezelésének költségeit a községeknek kell viselniük, azok pedig, ahol csak lehet, húzódoznak ennek a kötelességüknek a teljesítésétől, ami sok nézeteltérésre ad okot az őrparancsnok és a község elöljárósága között. A lap most részletesen tájékoztatja olvasóit az erre vonatkozó törvényekről és rendeletekről, hogy szükség esetén azokra pontosan hivatkozhatnak.

Memento mori...

Haragszunk, ha odahaza egy késhegynnyel több sőt tettek a levesbe mint máskor, gorombáskodunk, ha a villamoson valaki a lábunkra lép, mérgelődünk, ha egy tökfilkó karriért csinál és vagyont szerez, ügyvédhez szaludunk, ha a szomszéd lever öt-hat körtét a fa ágáról, amely a mi kertünkéből az övébe nyúl át, izgatottan lessük, benn vagyunk-e azok között, akik előléptek, akiket kitüntettek, bosszúsán kifakadunk, ha újságolvasás közben rövidzárlat támad és két percre kialszik a villany, leszamarazzuk a borbélysegédet, ha fél milliméterrel erősebben stuccolta a bajuszt, mint ahogyan szeretjük: általában elégedetlenkedünk, panaszkodunk, kibírhatatlannak mondjuk az életet.

Azután egyszerre, mikor mély álomban nyugszunk, amikor gyermekeink egymást átölelve tartva mosolyogva álmodnak tündérországról... egyszerre morajlani kezd a föld, kísértetiesen dübörgő hangok szállnak a mélyből, reszketni, rengeni kezd a szilárdnak hitt talaj, kiverejtékezik a homlok, jelelemtől radtan nagyot dobban és a torokban kezd verni a szív... jaj... menteni... menekülni!

De késő!... Recsegve, ropogva szakad le a tetőzet, ágyúdörgésszerű robajjal omlanak össze a kőfalak... szívtettéppő kiáltozás... hoszasan elnyuló jajgatás... haladók halkuló halálpanaszsa...

... és az ember, akit egy zúzott sebbel kimentettek a halál torkából, a gerendák és kövek közül, az ember eszeveszett örjögéssel látja, hogyan húzzák ki szeretettei holttestét a romok közül, az ember, aki eszelősen vinnnyogva látja, hogy mindenkije, mindene odaveszett, most mint a boldogságok boldogságát, mint minden Jónak legfőbb Jóját, kívánna vissza a — tegnapot.

A tegnapot, amelyet szidott, A tegnapot, amellyel elégedetlenkedett, a tegnapot, amelyet elviselhetetlennek mondott, a tegnapot az ő bosszúságaival, bajaival, sérelmeivel, a tegnapot, amely visszahozhatatlanul elveszett számára.

Most, amikor Olaszországban a sokezedik halottat ássák ki az összedült házak romjai alól, persze, hogy ott

vagyunk szívünk minden melegével, minden szeretetével. Nemcsak a minden tényezőtől független embertársi szolidaritás parancsolja ezt nekünk. Mi sem természetesebb, hogy mi, magyarok elsönek sietünk résztvevő szívvel baráti jobbot nyújtani annak a nemzetnek, amely a győztes államok közül elsönek ismerte fel igazunkat és elsönek emelte fel szavát mellettünk. Sajnos — és ezt fájdalmasan érezzük mindannyian — ami ott megtörtént, meg nem történtté tenni nem tudjuk. Az ilyen nagy szerencsétlenségeknél a részvétnyilvánítás, gyászistentiszteletek, gyászünnepélyek, gyászlobogók kitűzése stb. — lettek legyenek bár azok az érzelemnek, szívnek legösszintébb megnyilvánulásai is, — mindmegannyi külsőségek, formalitások, amelyeknek hasznuk, értékük csak elvont értelemben van. Egyetlenegy hasznuk ezeknek a borzalmas szerencsétlenségeknek, emberi erővel ki nem számítható és ki nem védhető elemi csapásoknak az lenne, ha az emberek milliói meglátnák bennük a Mementót, amelyet olyan ritkán szoktunk észrevenni s olyan hamar, olyan nagyon hamar elszoktunk feledni; a Mementót, amely arra tanít, hogy megbecsüljük azt, megbarátkozunk azzal, amit a ma nyújt, mindig arra gondolva, soha nem elfeledve, hogy a sokat szidott ma egy örjögő szívvel visszasírt, visszakívánt, de soha vissza nem varázsolható t e g n a p p á válhatik.

Hagyjuk az apró zsörtölődéseket, bosszankodásokat, hiúságot, rosszindulatot, irigykedést és kicsinyeskedést: a földi lét véges.

Memento mori!

—o—

A Kormányzóné Öföméltósága nevenapjának megünneplése. A Horthy Miklósné Öföméltósága nevérol elnevezett balatonfüredi „Magda” csendőrségi gyógyházba beutalt tiszték és családtagjaik folyó hó 22-én szerény ünnepély keretében ünnepelték meg a Föméltóságú asszony magas nevenapját. A beutalt tiszték ez alkalomból a katonai iroda útján hódalattjes szerencsekívánataikat fejezték ki táviratilag a Föméltóságú Asszonynak, mely táviratra a következő szövegű távirati válasz érkezett: „Magda csendőrségi gyógyház tisztjeinek. Horthy Miklósné Öföméltósága a nevenapjára küldött szerencsekívánatokért meleg köszönetét küldi. Scholtz kapitány, szárnysegéd.”

Gyászistentisztelet Fery Oszkár altábornagy és vétanutársai emlékezetére. Július 21-én, a gyászos emlékezetű nap tizenegyedik évfordulóján, amikor Fery Oszkár altábornagyot, Menkina János és Borhy Sándor csendőralazredeseket a kommunizmus véreskezű terroristái egy pincében legyilkolták, a csendőrtestület ezen vétanuinak emlékezetére rekviemet tartottak a budai helyőrségi templomban. Mint eddig minden alkalommal, most is megjelentek a gyászoló családtagjai. A honvédelmi miniszter úr képviselőjében Köller György altábornagy jelent meg, a m. kir. csendőrség felügyelőjét, helyettesét, monostori Erreth Aladár tábornok képviselte, a belügyminisztérium VI. b. osztálya részéről Schönherr Károly ezredes, a VI. c. osztálytól Nemesszeghy László ezredes voltak jelen. A gyászoló családtagokon s a felsoroltakon kívül résztvettek a gyászistentiszteleten László Albert ny. altábornagy, Lóránth Dénes, Rákossy Gyula ny. tábornokok, Czögler Gusztáv és Klemm László ezredesek, Buday Gyula, Máriaalaky Imre és Nemessányi Lajos ny. ezredesek, a honvédség, folyamórség és vármórség képviselői.

Kitüntetés. A Kormányzó úr Ö Föméltósága Kerekes János I. m. kir. szegedi V. kerületbeli örmesternek egy veszélyes gonosztevő elfogása körül tanúsított kiváló magatartásáért a magyar ezüst érdemérmét a zöld szalagon adományozni méltóztatott. — Nyugállományba helyeztetett: Kató Gyula szegedi V. csendőrkerületbeli ideiglenesen nyugdíjazott tiszthelyettes. — Ideiglenes nyugállományban meghagyattak. Szondi Lajos pécsi IV. kerületbeli gazdasági, Garabucz István debreceni VI., Albert János debreceni VI., Dobos József miskolci VII., Tamás Gyula miskolci VII., Botár Károly miskolci VII. kerületbeli tiszthelyettes. — Szabályrendeletek. Csendőrség szolgálati feladatára vonatkozó intézkedések közzététele. — Vízfordási átalányból történő vízellátás. — Közlekedési csendőralakulatok körbelyegzőinek megállapítása. — Pályázati hirdmény honvéd irattáros tiszt-

viselői állásra. — A rendőri büntetőbírók hatáskörébe utalt kihágási ügyekben a vagyoni és erkölcsi bizonyítványok beszerzése. — Az ablakokban és erkélyeken virágok elhelyezése és azok öntözése. — Rádió vevőkészülékek előállítására és forgalombahozatalára vonatkozó rendelkezések. — A készpénzrel való bérmentesítés korlátozása, valamint a postaküldemények feladásánál a díjelőlevezési eljárás megszüntetése. — Kútásással iparszerűen csak az foglalkozhatik, aki szaképzettségét a kútszínáló-ipar egész körére igazolja. — Halpern-féle folttisztító szappan alkalmazása.

Katonai rokkant-otthon Szegeden. Kormányzó Úr Ö Főméltósága tízéves jubileuma alkalmából a honvédelmi miniszter úr elhatározta, hogy katonai rokkant-otthont létesít Szegeden. Az ezen célra kijelölt terület 5 katasztrális hold, az építkezéseket már szeptemberben megkezdik. A honvédelmi miniszter úr ezen elhatározása nagy örömet keltett a rokkantak körében.

Dicséretetek. A m. kir. csendőrség felügyelője Budai László g. tiszthelyettest, mert hosszú csendőrségi szolgálata alatt példás magatartást tanusított s a közbiztonsági szolgálat terén, főleg azonban mint osztálygazdasági hivatali segédmunkás kötelemait készséges ügybuzgalommal, fáradhatatlan szorgalommal igen eredményesen teljesítette, — *Balogh Sándor I.* őrmestert járőrvezetői minőségében 1929 szeptember 30-án Tahitótfalun egy 20 évi fegyházzal büntetett s betöréses lopást végrehajtani szándékozó veszélyes gonosztevőnek elfogásáért és lefegyverezéséért, valamint a pomázi és piliszsántói „Hangya” szövetkezet kárára elkövetett betöréses lopás tetteseinek elfogásáért, miáltal nehéz és válságos helyzetben fáradtságot nem ismerő, kötelességérzettől áthatott eredményes működést tanusított, — *Horváth Mátyás* csendőrt, járőrtársi minőségben 1929 szeptember 30-án Tahitótfalun egy 20 évi fegyházzal büntetett s betöréses lopást végrehajtani szándékozó veszélyes gonosztevő elfogásában és lefegyverezésében való közreműködéséért, valamint a pomázi és piliszsántói „Hangya” szövetkezet kárára elkövetett betöréses lopás tetteseinek elfogásában való részvételért, — ami által nehéz és válságos helyzetben fáradtságot nem ismerő, kötelességérzettől áthatott eredményes közreműködést fejtett ki, — *Titz József* tiszthelyettest 24 évet meghaladó csendőrségi szolgálati ideje alatt a közbiztonsági szolgálat terén kifejtett igen eredményes működéséért, különösen pedig őrsparancsnoki minőségben alárendeltjeinek helyes vezetéséért és hazafias szellemben való neveléséért, — *Demény Sándor* tiszthelyettest, 20 évet meghaladó csendőrségi szolgálati ideje alatt köteleminek odaadó buzgalommal való eredményes teljesítéséért, különösen pedig az utóbbi 3 éven át segédoktatói minőségben a kiképzés terén fáradhatatlan készséggel végzett igen eredményes működéséért, — *Juhász Lajos, Lengyel István* és *Apatóczi János* g. tiszthelyetteseket hosszas csendőrségi szolgálati idejük alatt irodai segédmunkásai minőségben a gazdasági és számviteli szolgálat különböző ágazataiban fáradhatatlan szorgalommal, teljes odaadással, dicséretes szakudással teljesített igen eredményes tevékenységükért *dicsérő okirattal* látta el.

A m. kir. budapesti I. ker. parancsnoka *Biró István* g. tiszthelyettest hosszas csendőrségi szolgálati ideje alatt a közbiztonsági szolgálat teljesítése terén, majd a törzsgazdasági hivatalnál segédmunkásai minőségben fáradhatatlan szorgalommal, teljes odaadással, lelkiismeretes pontossággal kifejtett tevékenységéért, előljáróinak hathatós támogatásáért, valamint fegyelmzett, katonás és példás magatartásáért, — *Kerekes János* tiszthelyettest, mert hosszas csendőrségi szolgálati ideje alatt kifogástalan magaviseletet tanusított, a közbiztonsági szolgálatot odaadó készséggel, lelkiismeretesen, igen eredményesen teljesítette és mert őrsparancsnokhelyettesi minőségben őrsparancsnokát minden téren hathatósan támogatja, — *Kovács Sándor* törzsőrmestert, mert 10 évet meghaladó csendőrségi szolgálati ideje alatt kifogástalan magaviseletet tanusított s mint járőrvezető a közbiztonsági szolgálat terén készséggel, szakszerűen és eredményesen működik. — *Deák Albert* őrmestert, mert mint járőrvezető a tahitótfalusi és ezzel szomszédos őrskörletekben több mint egy éven át garázdálkodó tolvajszövetség által elkövetett többrendbeli sorozatos lopás tetteseit nagy szakértelemmel és fáradtságot nem ismerő szorgalommal teljesítve nyomozás során elfogta és az igazságszolgáltatás kezére juttatta, — *Puskás György* csendőrt, mert mint járőrtárs a tahitótfalusi és ezzel szomszédos őrskörletekben több mint egy éven át garázdálkodó tolvajszövetség által elkövetett többrendbeli sorozatos lopás tetteseinek elfogása, bűnjelek biztosítása és az igazságszolgáltatás kezébe való juttatása körül járőrvezetőjét hathatósan támogatta, — *Vajas János* tiszthelyettest,

mert hosszas csendőrségi szolgálati ideje alatt a közbiztonsági szolgálat terén odaadó készséggel igen eredményes tevékenységet fejtett ki és őrsparancsnoki minőségben teendőit buzgón, körültekintéssel végzi, alárendeltjeit lelkiismeretes kötelességtudással helyesen oktatja és neveli, — *Császár István* tiszthelyettest, hosszú csendőrségi szolgálati ideje alatt tanusított kifogástalan magatartásáért, valamint az utóbbi években őrsparancsnoki minőségben őrsének vezetése, alárendeltjei oktatása és nevelése körül lelkiismeretes kötelességtudással kifejtett eredményes tevékenységéért, — *Farkas Albert* tiszthelyettest, mert 19 évet meghaladó csendőrségi szolgálati ideje alatt kifogástalan magaviseletet tanusított, a közbiztonsági szolgálatot odaadó buzgalommal eredményesen teljesítette, s az utóbbi években őrsparancsnokhelyettesi minőségben őrsparancsnokát teljes készséggel hathatósan támogatja, — *Koncz István* tiszthelyettest, mert hosszas csendőrségi szolgálati ideje alatt kifogástalan magaviseletet tanusított és őrsparancsnokhelyettesi minőségben őrsparancsnokát minden téren odaadó készséggel, igen hathatósan támogatja, *dicsérő okirattal* látta el. — *Farkas József, Busák András, Farkas László, Németh János IX.* és *Szomos Lajos* őrmestereket, mert járőrvezetői minőségben a közbiztonsági szolgálatot odaadó készséggel, lelkiismeretesen és eredményesen teljesítik, *Fülöp Gergely* törzsőrmestert, mert a karcagi őrsön járőrvezetői minőségben példás készséggel és szakszerűséggel eredményesen működik, *Molnár Antal* őrmestert, mert a kunmadarasi őrsön járőrvezetői minőségben odaadó szorgalommal eredményes tevékenységet fejt ki, *nyilvánosan megdicsérte.*

A **Hiszkegynek** katonai tisztelgés jár. A honvédelmi miniszter elrendelte, hogy oly unneplényes alkalmakkor, amelyhez csapat nem vonul ki, ha a magyar Hiszkegyet játsszák vagy éneklék, a Hiszkegyben foglalt nagy nemzeti gondolatra és a honvédségnél a magyar társadalomban elfoglalt helyzetére való tekintettel a honvédség tagjai hazafias érzéseiket és magatartásukat tiszteletadással juttassák kifejezésre.

A **Ludovika Akadémia története.** A Ludovika Akadémia alapkövetelének százéves évfordulója alkalmából (1830 június 28) az akadémia parancsnokság kezdeményezésére az intézet tanárai megírták az akadémia százéves történetét. A hatalmas, több mint ezeroldalas, számos színes és egyszínű műmelléklettel, és szöveggéppel (körülbelül 180 kép) díszített díszkötésű munka szerkesztője *Dezséri Bachó László* őrnagy, a Ludovika Akadémia tanára, aki a szerkesztői teendőknél kívül a nyolc részből álló könyv négy részét írta meg. A könyv a következő részekből áll: I. rész: A váci Ludoviceum története. Írta: *Ajtay Endre* őrnagy. — II. rész: A pesti Ludoviceum története 1848-ig. Írta: *Dezséri Bachó László* őrnagy. — III. rész: A Ludoviceum a szabadságharc alatt. Írta: *Dezséri Bachó László* őrnagy. — IV. rész: A Ludoviceum az elnyomatás korszaka alatt. Írta: *Dezséri Bachó László* őrnagy. — V. rész: A régi rendszerű Ludovika Akadémia 1872-től 1901-ig. Írták: *Benda Gyula, Matterny István* ny. ezredesek és *Koschowitz Gyula* ny. őrnagy. — VI. rész: Az újrendszerű Ludovika Akadémia 1918-ig. Írta: *Vitéz Czékus Zoltán* ezredes. — VII. rész: A Ludovika Akadémia a forradalmak alatt. Írták: *Lenkei Géza* ny. ezredes és *Dezséri Bachó László* őrnagy. — VIII. rész: A Ludovika Akadémia története napjainkig. Írták: *Vitéz dr. Balsay László* és *vitéz Rózsás József* századosok. A hatalmas, díszkötésben megjelenő munka már sajtó alatt van és szeptember elején kerül szétküldésre. *Ára 20 P*, amely összeg kétpengős havi részletekben is fizethető. Megrendelhető a Ludovika Akadémia parancsnokságánál.

Meghalt az orosz-japán háború egyik hőse. Gróf *Jaşugata Oku* tábornagy, az orosz-japán háború utolsó élő tábornoka 84 éves korában Tokióban meghalt. Gróf *Oku* az orosz-japán háborúban a második japán hadsereget vezette, amely a Liaotung félszigeten Port-Arthurt körülzárta. Az erőd meghódítása után Manduriába vezette hadseregét, ahol nagy része volt a győzelmes hadjáratban. A háború után 1912-ben a nagyvezérkar főnöke lett és tábornagi címet kapott. Hazájában rendkívül nagy népszerűségnek örvendett.

A csendőr legyen óvatos. Az ausztriai Eckartsauban egy erdőn az erdőben két fiatalemberrel találkozott, akik gyanusnak tűntek fel előtte. Feltartóztatta a két idegent, akik csak magyarul beszéltek és átadta egy véletlenül arra portyázó csendőrnek. A csendőr elő akarta vezetni a két gyanús egyént, megelőzően azonban összebilincselte őket. Útközben a két fogoly megkérte a csendőrt, hogy engedje kissé lazábbra a bilincset, mert szorítja a kezüket és fájdalmat okoz nekik. Mikor a csendőr teljesíteni akarta a kérésüket, a két idegen megrohanta, a földre lerántotta és úgy megverte, hogy súlyos sérüléseket szenvedett. Valószínű, hogy a foglyok a bilincset

már megelőzően meglazították és a csendőrt csak azért kérték meg erre, hogy félrevezessék és hogy közelebb csalják magukhoz. A foglyok a támadás után Bécs felé elmenekültek. Kézrekerítésükre az osztrák csendőrparancsnokságok széleskörű intézkedéseket tettek.

Halálozás. *Csillag József* honvéd-alezredes, a székesfehérvári altiszti iskola parancsnoka július 20-án oldalkocsis motorkegypáron Vörösbénybe igyekezett, hol iskolai gyakorlatokat kellett tartania. A motorkegypárt egy altisz vezetete, az alezredes pedig az oldalkocsiban foglalt helyet. Útközben hirtelen rosszul lett s mielőtt segítség érkezhett volna, pár perc alatt meghalt. A későbbi orvosi vizsgálat megállapította, hogy szívszélhűdés érte. Az elhunyt alezredesre valószínűleg sokan fognak emlékezni a csendőrség tisztjei és altisztei közül azok, akik 1925-ben az örökényi öthetes harctanfolyamokon résztvettek. *Csillag* alezredes Örökényben az egyik tanfolyam-csoport parancsnoka volt és a tanfolyam hallgatói körében általános szeretetnek örvendett.

Cseh repülő- és gáz-hadgyakorlatok. Csehországban augusztusban tartják az első repülőhadgyakorlatokat, amelyekkel kapcsolatban a repülő- és gáztámadások elhárítására is próbát tesznek a lakosság közreműködésével. A hadgyakorlatokat a Prerau, Olmütz, Hohenmaut, Pardubitz és Königrätz közötti területen rendezik éjszakának idején. Adott jelre a városban minden fényt el kell oltani és a lakosságnak az előre kijelölt búvóhelyekre kell elrejtőznie. E gyakorlatba bevonják a tűzoltóságokat és a sportegyesületeket is.

Elöléptek. A Budapest I. kerület állományában törzsörmesterré: *Bodnár József, Jakab Károly, Vidi István* örmesterek. — **Örmesterré:** *Kocsis Bálint, Dobó József és Husztek István* csendőrök. — A szobathelyi III. kerület állományában **törzsörmesterré:** *Kovács János II. és Lettner Gyula* örmesterek. — A pécsi IV. kerület állományában: **törzsörmesterré:** *Kardos József II., Mészáros Mihály, Bozai Lajos, Tóth Imre I. és Czinka Ferenc* örmesterek. — **Örmesterré:** *nemes Dóbrósy Ferenc, Bécsi István, Bartal Mihály, Hozlester István, Musztács Ferenc, Grácsin Gyula, Szukics Ferenc és Nagy Sándor III.* csendőrök.

Házasságot kötöttek. A budapesti I. kerületben: *Kovács Imre* öv. *Linczyk Jánosné* szül. *Varga Erzsébet*tal nislagon, — *Révész Rezső* törzsörmester *Rakottyai Erzsébet*tal Balassagyarmaton. A székesfehérvári II. kerületben: *Kámán Gyula* törzsörmester *Szabó Margittal*, Pápakovácsi községben. A pécsi IV. kerületben: *Erdélyi József I.* tiszthelyettes *Fodor Rozáliával* Köröshegyen, *Hegedüs György* törzsörmester *Walter Katalinnal* Sombereken, *Otruba József* törzsörmester *Fetter Katalinnal* Hetesfán, *Mikus Pál* törzsörmester *Kovács Erzsébet*tal Csökolyben. A miskolci VII. kerületben: *Mester József* törzsörmester *Bálint Erzsébet*tal Sarkad községben.

A „**Honvédelmi Lapok**” legközelebbi száma — az átszerzési munkálatok miatt — f. évi szeptember hó első felében fog megjelenni. Ez időpontig mindenféle pénzküldemény (előfizetés, hirdetési díj, stb.) beküldésének mellőzését kéri a kiadóhivatal.

Helyreigazítás. A mult számunkban közölt: *Beutalások Balatonfüredre* című hírnökbe sajtóhiba csúszott be. A 3—5. sorok helyes szövege a következő: Fischer József tbk. Anna leánya, Ambrózy Gyula ny. tbk. nejével, Magda, Ágnes, Margit leányaival; rományai lovag Czögler Gusztáv ezredes nejével és Erzsébet leányaival; dr. Preszly Lóránt alezredes nejével, Kató és Ágnes leányaival.

Kedvezményesen 250 pengőért kaphatják a „*Társadalmi tanácsadó altisztek számára*” III. kiadását azok, akik az első kiadás (Tanácsadó a csendőr magánéletéhez 1927.) beszerzését utóbbi belső címlapjának beküldésével igazolják. Megrendeléseket a cím pontos feltüntetésével mellélt közvetlenül a szerzőhöz (Budapest,, I., Böszörményi-út 21. B. épület) lehet küldeni. A beküldött címlapokat a rendelők visszakapják.

Gyermektelen, 50 év körüli özvegy, bútorozott lakást, világitást, főzéshez gázt, reggelit és uzsonnát kaphat takarításért és mosás nélkül vasalásért Budapesten nőtlen alezredesnél. Pályázók személyes viszonyait egyelőre írásban közölik *Havranek János* alezreddessel, Budapest, I. kerület, Kékgolyó-utca 20/b. II. em. 2. és adják meg azoknak is a pontos címét, aiktől megbízhatóságuk, tisztaság- és rendszeretük felől érdeklődni lehet.

Mignon írógépét 60 pengő készpénzért vagy 80 pengőért részletre eladja Kárándi József csendőr, Kerepes.

Eladók I. és III-ik osztályú polgári iskolai tankönyvek jó állapotban 35 pengőért. Érdeklődők írjanak *Molnár Lajos* örmesterek, *Adony* (Fejér megye).

Cikket nemcsak a csendőrség tagjaitól, hanem bárkitől elfogadunk s azt közlés esetén megfelelően honoráljuk. A lapunkban megjelent közlemények tulajdonjogát fenntartjuk, azokat tehát beleegyezésünk nélkül nem szabad utánnomatni. — Kéziratokat nem adunk vissza. A közleményeket kérjük az ivnek csak az egyik oldalára, félhasábosan és írógéppel vagy könnyen olvasható írással írni. Kéziratok sorsáról csak a szerkesztői üzenetek között adunk választ, azért kérjük mindig megírni, hogy milyen jelige alatt válaszoljunk. — A szerkesztői üzenetekben mindenkinek válaszolunk, levelet nem írunk. Jeligéül kérjük kisebb helyeskedő neveit választani, mert az azonos jeligékből származó félreértéseket csak így lehet elkerülni. Ha jelige nincsen megjelölve, az érdekelt nevének kezdőbetűit és az állomáshelyét használjuk jelige gyanánt. Közérdekű kérdésekre a „Csendőr Lekszikon” rovatban válaszolunk. Előfizetni csak legalább félévre lehet. A csendőrség tényleges és nyugállományú legénységi egyénei az előfizetési ár felét fizetik. Az előfizetéseket kérjük pontosan megújítani, mert a felszólítás költségét külön felszámítjuk. — A nekünk szánt pénzküldeményeket kérjük a Nemzeti Hitelintézet Budapest-krisztinavárosi fiókjának (Budapest I., Krisztina körút 141) 1672. számú csekk számlájára befizetni, a csekkre pedig feljegyezni, hogy a befizetés a Csendőrségi Lapok javára történt. — A hozzánk intézett leveleket így kell címezni: „A Csendőrségi Lapok szerkesztőségének, Budapest, I. kerület, Böszörményi út 21 szám”.

Oázis. 1. Hogy a lovascsendőr a mentéjét hol tartsa, még nincsen előírva. Addig is, amíg ez szabályozva lesz, a magunk részéről a következőket tartjuk leghelyesebbnek: Télen a mentét a fegyver- és ruhafogas baloldalán levő kamón, a járótaska felett kell tartani, egyszerűen felakasztva a szörméjével befel, köpenyszíjjal tehát nem kell összefogni. Nyáron a mentét a csendőr megfelelő nagyságú zárt papírzacskóban a magánládájában tartsa, de hetenként egyszer okvetlenül ki kell venni, kiszellőztetni és kikéfélni, mert különben a moly beleesik s azt azután lehetetlen kiirtani. Éppen ezért a mentét nyáron is minden ruhavizsga alkalmával meg kell vizsgálni. A moly álcái 8 nap alatt fejlődnek ki annyira, hogy rágni kezdenek, ezért fontos, hogy a ruhát minden héten kikéféljük, mert ha ez csak egy héten át is elmarad, a következő héten a moly már kikezdeheti. A magánládába eltett ruhát nem szükséges naftalinozni; a kefe a moly legnyugabb ellensége. 2. Legénységi egyének szemüvegét az A—26 Öltözeti és Felszerelési Szabályzat I. fejezet 4. bekezdése értelmében csak orvosfőnöki indítványra és csak a csapatparancsnok (kerületi parancsnok) engedélyével viselhetnek. Erre azért is engedélyt kell kérni, mert a szemüvegviselést — mint a magánviszonyokban beállott változást — a kerületi parancsnokság a Szárnygazdászkezelési Utasítás 9. §. 3. pontja értelmében állományparancsban letárgyalja és az anyakönyvi lapba is bevezetik. Renden és soron kívül orrcsüptetőt is lehet használni, de a kincstár csak rendes kétágú szemüveg beszerzési költségét téríti meg.

Világos. Olyan rendelet nincsen, amely szerint a karpaszománny viselésére jogosított altiszteknek az azonos rendfokozatú többi altisztek a tiszteletadást előre teljesítsék, az tehát kölcsönösen történik, ha pedig a rangviszonyok ismeretesek, a rangban fiatalabb a tiszteletadást előre köteles teljesíteni.

Sz. P. th. Zalaegerszeg. A csendőrségi pótdíj folyó év július hó 1-től a nyugdíjba is beszámít. A szolgálati időnek a nyugdíjjogosultság szempontjából való kiszámítása nem változott, tehát a felemelten számított időt és a háborús éveket is éppen úgy számítják be, mint eddig.

Bácska. Olvassa el a multévi 36. számunk 1195. oldalán „M. J. Tab” jeligéjű üzenetünket.

Családfő. Magyar állampolgár törvényes gyermeke magyar állampolgárnak tekintendő, tekintet nélkül arra, hogy a születés belföldön vagy külföldön történt, feltéve természetesen, hogy a gyermek a magyar állampolgárságát valamilyen okból el nem veszítette. Minthogy önnél az utóbbi eset nem áll fenn, gyermekei magyar állampolgárok s állampolgársági igazolványra nincsen szükségük.

F. G. cs. Büdtszentmihály. A fenti üzenet 1. pontja önnek is szól.

M. J. őrm. Tolna. 1. A Gy. Gy. Sz. IV. füzet 193. pontja, valamint a Szolg. Szab. I. rész 418. pont 2. bekezdése értelmében az oltáriszentséggel való találkozásakor, valamint az oltáriszentség felemelésekor és áldásosztáskor a csapatot — tehát a csendőrijárórt is — arcal az oltáriszentség felé kell fordítani és „Imához”-t kell vezényelni. Két főből álló járőr ezt a fordulatot és tisztetadást vezényszó nélkül teljesíti. 2. Ha a kivonult csapatnak „Imához” vezényelnek, ezt a rendfenn-tartásra kivezényelt járőrnek is végre kell hajtania. 3. A csendőr mindennemű kérélmét közvetlenül őrskihallgatáson jelenti.

V. J. őrm. Budapest. Őrmentesek, törzsőrmentesek és tiszt-helyettesek a gyalogtisztí kardot csak szolgálaton kívül viselhetik. „Szolgálatban” kifejezés alatt ebből a szempontból a közbiztonsági külszolgálatot, a belszolgálatot (pl. napos szolgálat, kihallgatás stb.), valamint a rendben és sorban kivonulást kell érteni, az utóbbinál tekintet nélkül arra, hogy kalappal vagy sapkával történik-e? Renden és soron kívül, vagyis ha a csendőrök valahol egyenkint jelennek meg, gyalogtisztí kardot viselhetnek, ha díszöltözetben vannak is.

K. A. th. Szany. A közlekedési kodex 4. §. 2. bekezdése csak általánosságban rendel el, hogy 10.000-nél nagyobb lélekszámú bíróságoknál a járóművek vezetőinek személyazonosságuk igazolására alkalmas bármilyen igazolvánnyal kell el látni, a 102. §. 2. bekezdése ezt a rendelkezést kibővíti azzal, hogy a kerékpárosoknak fényképes igazolvánnyal kell bírniuk. Ez lehet akár milyen igazolvány, pl. arcképes vasúti igazolvány, a hatóság által kiállított igazolójegy, a munkaadó által kiállított igazolvány stb. a fő az, hogy fényképes és a személyazonosság igazolására alkalmas legyen. Természetes, hogy ha egy 10.000-nél kevesebb lakosú községben lakó kerékpáros olyan helységbe megy, amelynek 10.000-nél több lakosa van, oda már arcképes igazolványt köteles magával vinni.

Figyelem. A lekszikon-rovatban válaszolunk. Tell 1888. Ha a gyermek még nem lenne hétéves, önként követné az anya vallását. Miután azonban — mint leveléből kivesszük, — hétéves már elmult, az ügyet csak az árvaszék útján lehet rendezni. Adjon be kérvényt az illetékes árvaszékhez, írja le a tényállást és jelentse be, hogy a gyermek is a szülei vallását óhajtja követni. A kérvényhez csatolja az ön, a neje és az áttérni szándékozó gyermekek születési anyakönyvi kivonatát és nejeinek áttérési bizonylatát. Az árvaszék a gyermekeket be fogja idézni, kikérdézik arra vonatkozóan, hogy saját elhatározásából óhajtja-e a vallását megváltoztatni s erről jegyzőkönyvet vesznek fel. Ha a gyermek az áttérésre maga is hajlandó, az árvaszék az áttérést engedélyezi. Egyébként a gyermek csak 18 éves korában térhet át. Természetes, hogy az áttérés megtörténte után a gyermekeket már református hittanórára járathatja, addig azonban nem. A reverzális az árvaszék határozatát nem befolyásolja.

Rápol. A magánúton tett vizsgák díjainak megtérítését az 1925 december 17-én kelt 167.521/VI. b. 1925. számú belügy-miniszeri rendelet szabályozza. A rendelet szerint a belügy-miniszter úr csak a középiskola négy osztályából letett vizsgák vizsgadíjainak egy részét téríti meg, ennél magasabb vizsgák díjait nem. Nem térítik meg a tandíjat sem, hanem annak elengedéséért az illető iskola útján a vallás- és közoktatásügyi miniszter úrhoz kell folyamodni. A vizsgasegély engedélyezésének feltételei: a) a magánvizsga sikeres letétele, b) a segélyezésre való reálultatás és c) kiváló szolgálatteljesítés. A kérelmet őrskihallgatáson kell előadni s azt az őrsparancsnok írásban a kerületi parancsnoksághoz terjeszti fel. Csatolni kell a letett vizsgáról szóló iskolai bizonyítványt vagy annak az őrsparancsnokság által hitelesített másolatát és az iskola igazgatójának igazolását arról, hogy a vizsgázó milyen díjakat és milyen összegben fizetett. Hangsúlyozzuk, hogy a vizsgadíjat a belügyminiszter úr csak különös méltánylasképpen és mint segélyt engedélyezi s ezért azt nem teljes összegben, hanem csak részben szokta megtéríteni. Hogy ön a vizsgát a múlt év decemberben tette le, nem akadályozza, hogy a vizsgadíjat most kérje. Célszerű minden vizsgára külön kérelmet beadni, de természetesen nem egyszerre, hanem csak ha az előző kérvény már el lett intézve. Összevont vizsgák díját azonban természetesen egyszerre kell kérni.

Megvállás. Arra, hogy az új illetményrendezéssel kapcsolatban a végkielégítés összege hogy lesz megállapítva, most még nem tudunk felvilágosítást adni, mert a törvény még nincs kihirdetve s a végrehajtására vonatkozó kormányrendelet sem jelent meg.

Gyógyfürdő. Fehér pantallót az viselhet, akinek a fekete pantalló viselése meg van engedve, vagyis az altisztek örmentestől feljebb.

Brassó. A községi állatorvosok kiszállási, vizsgálati és műtét díjait az illető községi állatorvisi állás rendszeresítését tárgyaló helyhatósági szabályrendeletnek kell megállapítania. Érdeklődjék a község előljáróságánál, ott meg kell ennek lennie. A községi állatorvosok díjtételei általában megegyeznek a m. kir. állami állatorvosok számára megállapított díjtételekkel. Az utóbbiakat az 1925 április 9-én kelt 35.483/1925. számú földművelésügyi miniszeri rendelet szabályozza. (Megtalálható a Földművelésügyi Értesítőben.) 2. A nősülési kérvények beadhatásának időpontja kerületenkint változik. Ahol sok a nő, később kerülnek sorra, ahol kevés, hamarabb. Ebből a szempontból nem ismerjük ez egyes kerületek viszonyait. 3. Harmadik fizetési fokozatba tartozó tiszt-helyettesek nősülése a 20 százalékos korlátozás alá esik.

Kitartás. A sanatóriumba kétféleképpen juthat be. Vagy kórházba megy és onnan beutalják vagy ha előzően nem akar kórházba menni, jelentkezik őrskihallgatáson és adja elő a sanatóriumba utalás iránti kérését, amit az őrsparancsnok a kerületi parancsnoksághoz továbbít. Csatolni kell a szabályszerű honvédelmi vagy csendőrorvisi bizonyítványt az egészségi állapotáról és arról, hogy sanatóriumi gyógykezelésre alkalmas. A beutalás rendszerint három hó tartamára történik, az ápolási díj ugyanaz, mint a kórházban. A kérés a kerületi parancsnokság a vegyesdandárhoz terjeszti fel s a beutalást a rendelkezésre álló helyek számához képest és a jelentkezés sorrendjében a vegyesdandárparancsnokság eszközli.

B. M. t. őrm. Izsák. A trianoni békeszerződés által kettészakított Szabadka, Komárom, Sátoraljaújhely és Nagyszalonta városokban illetőséggel bírókra nézve a gyakorlat az, hogy ha az illető 1921 július 26-án a fenti városok valamelyikében birt illetőséggel és azóta, illetve az optálási határidő letelte óta Magyarország mai területén lakik, úgy magyar állampolgárnak tekintendő, feltéve, hogy 1921 július 26 óta idegen állampolgárság elismerését nem kérte. Miután ön 1921 július 26 óta állandóan Csonkamagyarországon tartózkodik, magyar állampolgárnak számít, tehát a visszahonosítását nem kell kérnie.

Csór. A géperejű járóművekkel való iparszerű fuvarozásra az 1922. évi XII. t.-c., illetve az 1923. október 18-án kelt 78.002/1903. számú kereskedelemügyi miniszeri rendelet alapján a törvényhatóságoknak megfelelő szabályrendeleteket kellett alkotniuk, külön az áru- és külön a személyfuvarozásra. Legjobb lesz, ha a kerületi parancsnokságtól kéri ezeknek a szabályrendeleteknek a közlekedési őrsök számára való beszerzését. A hivatkozott kereskedelemügyi miniszeri rendelet csupán két szabályrendeletmintát közöl, amelyek szerint az, aki árufuvarozásra nyert engedélyt, az árun és annak kísérijén kívül más személyeket nem szállíthat, viszont a személyszállítással foglalkozó gépjárművön csak olyan csomagokat szabad szállítani, amelyek az ülés alatt vagy az e célra szolgáló csomagtartókon elférnek. A legtöbb törvényhatóság elfogadta a kereskedelemügyi miniszter úr által kiadott mintát, valószínű tehát, hogy ez a rendelkezés minden városban és vármegyében azonos. Az, hogy a gépkocsi vezetőjének az iparengedélyt mindig magával kellene vinnie, nincsen elrendelve, de ez nem is lenne lehetséges, mert pl. ugyanaz a vállalkozó a fuvarozást több gépjárművel is teljesítheti.

Rámai I. Magyar nevet nem lehet, de nem is kell megmagyarosítani. Önnek becsületes, jó magyar neve van, meg lehet vele elégedve. Az, hogy egyes bajtársai sértő tréfákat csinálnak a nevéből, nem ok arra, hogy megváltoztassa. Mondja meg nekik, hogy valakinek a nevéből rossz és izléstelen tréfákat csak műveletlen vagy szellemileg korlátolt egyének engednek meg maguknak. Vagy ha ön nem akarja ezt nekik megmondani, mondja meg, hogy olvassák el ezt az üzenetünket.

Szaks. Az 1929. évi 22. számú Csendőrségi Közlönyben közzétett 137.669/VI. b. 1929. számú belügyminiszeri rendelet 6. bekezdése megmondja, hogy a hó folyamán beállott növedék vagy fogyaték esetén a levonandó illetményeket naponként egyharmaccal kell számítani. Öntől tehát helytelenül vonták le a 8 napra a 20 pengő közzgazdálkodási segélyt, mert csak a 8 napra eső hányadot, vagyis 5 pengő 33 fillért kellett volna befizetnie. Kérjen vissza 14 pengő 67 fillért, mert az visszajár önnek.

Nak. Olvassa el a múlt számunkban „A. P. őrm. Osztopán” jellegre küldött üzenetünket.

Örs, Kocsér. Nem írták meg, hogy milyen alkalomból kel-
lene a képet közölnünk. Csak úgy, minden alkalom vagy ak-
tualitás nélkül nem lenne értelme annak, hogy laktanyák képét
közöljük. Egyébként, úgylátszik, az önök örséről egy egész
zenekar kitelik. Nagyon helyes!

Csapatkereszt. A Károly csapatkereszt utólagos odaítélé-
sére a kerületi parancsnokság hivatott, a kérelmet is oda kell
tehát előterjeszteni. Előbb azonban olvassa el az 1920. évi 63.
számú Honvédségi Közlönyben (szabályrendeletek) megjelent
84.464/eln. 8.1920. számú rendeletet.

Darvassziget. Az 1925. évi 7000/M. E. számú kormányren-
delet 70. §-a értelmében kivételes családi pótlékot csak a tör-
vényesített édes vagy mostohagyermek, törvényes édesanya
vagy édesanya, teljes árvaságra jutott, szülőtlen törvényes
unoka és a nevelt gyermek után lehet kérni, após vagy anyós
után nem.

Lillafüred. Ha az illető fuvaros a fuvarozást lófogató járó-
művön gyakorolja, az iparengedély alapján áru- és személy-
szállítással egyaránt foglalkozhatik, vagyis nincsen megtiltva,
hogy a társzekéren személyeket is szállítson. Ahhoz azonban,
hogy bérkocsi-üzemet tartson fenn, külön bérkocsi-iparengedé-
lyre van szüksége. Áru- és személyszállítási engedély kö-
zött csak a géperejű járművekkel való fuvarozásnál van
különbség.

Köszáli sas. Nagyon örülünk, hogy az üzenetünkkel jó
tanácsot adtunk önnek és hozzásegítettük célja eléréséhez.
Amint látjuk azonban, most meg egyéb miatt elégedetlen. Nem
szeretjük a mindig elégedetlen és mindig üldözöttségről panasz-
kodó csendőrt, mert tisztában vagyunk vele, hogy minden ok
nélkül senkit sem szoktak „üldözni.” Ne tegyen olyat, amit ü-
ldözni lehet, akkor nincs oka senkitől sem tartani. Az ön által
megírt ok egyébként is nevelésesen kicsinyes, ugyan, mit
irigyelnének rajta? Nem inkább arról van-e szó, hogy ön egy
kicsit visszaél vele? Azt pedig nem szabad tennie, mert az
engedélyt könnyen elveszítheti.

Mátraalja. Alhadnagy szakasparancsnokok koronás ezü-
stözött, dombornyomású, 15 mm átmérőjű parancsnoki fém-
gombot viselnek a rendfokozati jelvény mögött. Ezt a
121.440/eln. VI. c. 1925. számú rendelet írja elő (Cs. K.
3—1926). Tiszthelyettes és alhadnagy szakasparancsnokok
gombja között nincs különbség, mert az a parancsnoki állást,
nem pedig a rendfokozatot jelzi.

J. M. őrm., Váchartyán. 1. Nem az illetlen táncok van-
nak eltiltva, hanem az illetlen módon táncolás. Hogy mit
értünk ez alatt? Olyan módon való táncolást, amelyen a je-
lenlevők megbotránkoznak. Csendőr ebbe ne igen avatkozzék,
ez a rendezők meg a mamák dolga. 2., 3. Olvassa el dr.
Türei-Osváh István rendőrfogalmazónak lapunk multévi
33—35. számaiban megjelent „Az italmérési helyiségek ren-
dészete és a csendőrségi szolgálat” című közleményét, abban
mindent megtalál, amit tudni akar. 4. A dolog tulajdonképen
úgy áll, hogy engedély nélkül nem szabad táncmulatságot
tartani. De ha a fiatalság vasárnaponként összejön és be-
lépti díj nélkül az udvaron táncol, anélkül, hogy bármiféle
rendzavarás előfordulna, ezt — nézetünk szerint — kár meg-
akadályozni. Elvégre a csendőr sem arra való, hogy ha vala-
hol egy kis ártatlan jókedv akad, menten elrontsa. Más dolog
az, ha a rendezők kihágást követnek el, pl. beléptídját szed-
nek stb. vagy ha bármiféle rendzavarás fordul elő; ilyen
esetben természetesen azonnal fel kell lépni. 5. Azért, mert
az egyiket a pénzügyminiszter, a másikat pedig a bíróság
állapítja meg. Hogy a családi pótlék egy gyermek eltartá-
sára és felnevelésére nem elegendő, azt mindenki tudja, de
mit csináljunk, ha az állam nem tud többet adni. 6. Nem,
hanem rendes lépésben. 7. Természetes, hogy igen.

Kövágóörs. Mult számunkban küldött üzenetünk kapcsán
pótlóan közöljük, hogy Lipcsey Lajos ny. polgármesterhelyet-
tes, volt tartalékos százados Tiszafüreden lakik.

Meleges hegy. A rendőrségnél a létszám teljes, felvétel
nincs és belátható időn belül nem is lesz.

T Á R O G A T Ó

a legkönnyebb fúvóhangszer! Saját találmány!
Óvakodás utánzatoktól! mert mind melyek nem
gyáramból erednek, silány, külföldön készült után-
zatok. Hegedűk, Trombiták, Harmonika és az
összes hangszerek és hurok legfinomabb kivitel-
ben szállítja az

ELSŐ MAGYAR HANGSZERGYÁR

STOWASSER kir. udvari
szállító

Budapest, II., Lánchíd u. 5.

Kívánatra árjegyzék bérmentve.

Az egyedüli magyar hangszergyár az országban,
Csendőröknek kedvezményes részletfizetés!

A m. kir. csendőrség tagjai legolcsóbban

vásárolnak posztót, fehéreneműt és textiláru

FEKETE JÓZSEF

á r u h á z á b a n

Budapest, VI. ker., Király-utca 84. sz.

Kedvező fizetési feltételei.

**Kérjen költségmentes vételkényszer
nélküli próbacsomagot!!**

„CSEPEL“

kerékpárok főlerakata:

„Csepel” kerékpár P 165.— „Fecske” kerékpár P 185.—

„Villám” kerékpár P 165.— Női kerékpár . . . P 165.—

**Varrógépek, gramfonok, rádiók legjobb minőségben és legolcsóbban kaphatók:
LENGYEL GÉPARUHÁZBAN, Budapest, VI, Teréz-körút 25.**

PEUGEOT

kerékpárok főlerakata:

Peugeot strapa vagy versenykerékpár . . . P 185.—

16 pengős havirészletre

Csendőrség és honvédség

számára szükséges

könyvek és térképek

kaphatók

GRILL -féle könyvkereskedésben,
BUDAPEST, V. KERÜLET, DOROTTYA UCCA 2.

Togal

csillapítja és megszünteti

**a fejfájást
izom és ízületi fájdalmakat.**

Kérdezze meg orvosát! Minden gyógyszerárban kapható.

Zengő 682 magas. 1. Az őrsparancsnokot a szakasz székhelyén is ugyanazok a jogok illetik meg, mint külörsön, tehát az eltávoztást is ő engedélyezi, nem a szakaszparancsnok. 2. Ellenőrzés céljából utánabecsülni joga van, de a becslési jegyzőkönyvet saját hatáskörében meg nem változtathatja, legfeljebb az észrevételeit jelentheti fttg. 3. A szakaszparancsnoknak nemcsak joga, de kötelessége a közzéadás vezetésébe befolytani és a gazdálkodási ügyek intézését irányítani, de természetesen csak addig a határig, amíg azt a részesek vagyonaival való intézkedés nélkül megteheti. Nem rendelheti el pl. valaminek a vásárlását vagy eladását, ha a részesek azt önként nem hajlandók megtenni. 4. A Szut. 289. pont 2. bekezdése csak általános intézkedést tartalmaz, azért csak a magunk véleményeként közöljük, hogy azt a járőr, amely 50 óras szolgálatból reggel 7 órakor vonul be, legalább az aznap délelőtti foglalkozás alól mindenestre méltányos felmenteni, amire egyébként már csak tisztogatás céljából is szüksége van. Természetes, hogy a nők ezt a szolgálatmentességet a lakásukon tölthetik, tisztogatni azonban a laktanyában kötelesek. 5. A szolgálatba induló járőr a Szut. 258. pontja szerint az őrsparancsnoknál vagy helyettesénél köteles eligazítás végett jelentkezni. Ez a rendelkezés áll fenn akkor is, ha a szakaszparancsnok is az irodában tartózkodik, mert a járőr eligazítása akkor is az őrsparancsnok kötelessége. Természetes, hogy a járőrnek a jelenlévő szakaszparancsnok előtt is tisztelnie kell. 6. A magánfejvánkós a kincstári fejvánkósnál csak hosszabb és szélesebb nem lehet, vagyis kisebb lehet. 7. Olvassa el a folyó évi 14. számú Csendőrségi Közlönyben közzétett 75.000—VI. b. 1930. számú belügyminiszteri rendeletet és a múltévi 23. számunk 718. oldalán a 138. kérdésre adott lekszikon-válaszunkat. 8. A fent hivatkozott lekszikon-válaszunk 14. pontjában erre is választ kap.

Vadász. A lekszikon-rovatban válaszolunk.

Cs. M. örm., Doboz. Négy kereszt búzának 15 pengő kárértékben leégése, különösen ha gyújtogatás gyanuja sem forog fenn, olyan csekély jelentőségű esemény, hogy a nyomozó alosztályhoz bejelentését mellőzni lehet. Ha gyújtogatás gyanuja forog fenn, akkor esetleg be lehet jelenteni, de csak, ha a Nyut. 9. melléklet „Megjegyzés”-ének 13. pont a)—e) alpontjaiban felsorolt körülmények valamelyike is fennforog. Már 800 kereszt búzának 5000 pengő kárértékben leégése — megint feltéve, hogy bűncselekmény nem forog fenn — esetleg a Nyut. 9. mell. 21. pontja alá vonható, mint tüzvész, vagyis elemi csapás, főleg, ha többen károsodtak általa.

Emericus. Közölni fogjuk, de írja meg a címét.

Az őrs belső élete. 1. A laktanya a nős csendőrnek is második otthona, a nős csendőröknek tehát nem szabad azt hivatalnak tekinteni, ahova az ember reggel bemegy s ahonnan délbem hazamegy. Aztán meg a csendőr nem órabéres napszám, aki „túlórázik” akkor, amikor valamit a foglalkozási időn kívül kell megcsinálnia. Ugyan mi baja esik, ha néhanapján segít a nőtleneknek az udvar felseprésében vagy a virágágyak meglocsolásában? Nem szabad ennyire kicsinyesnek lenni. 2. A Szut. 185. pont 3. bekezdése világosan rendelkezik, hogy ha a helyettesítés négy óránál tovább tart, akkor a napot fel kell váltani és a változást a szolgálati havi-füzetben is keresztül kell vezetni. Természetes tehát, hogy ugyanezt az eljárást kell követni akkor is, ha valakit egész éjjelre helyettesítenek. 3. A Szut. 98. pont 2. bekezdése értelmében a csendőrt nyilvánosan nem szabad ugyan megdorgálni, de a panasszal alaposan elkésett, mert azt három napon belül elő kellett volna adnia. Ha később megy panaszra, megbüntetik. Egyébként panasz helyett inkább azt ajánljuk, hogy a jövőben ne adjon okot arra, hogy megdorgálják. Ez sokkal jobb és biztosabb elintézés.

Válasz. Nem érkezett be, küldje be még egyszer.

A töltőtollat ma már senki sem nélkülözheti, aki írásmunkával foglalkozik. Legkevesbé a csendőr.

A legjobb töltőtollak dús választékban **TURCSÁNY ANTAL** töltőtoll- és papírkorcsodásában: Budapest, VIII., Üllői-út 2.

CSENDŐRSÉGI SZÁLLÍTÓ!

40 év óta fennálló cég, a csendőrség régi elismert bevásárló helye!

MÁRER

egyenruházati intézete
**BUDAPEST, VIII.,
BAROSS-TÉR 9. SZÁM.**

(A közeli pályaudvar érkezősi oldalán) **TELEFON: J. 321-78.**

Khaki posztó, Loden, szintartó gyapju, a legerősebb strapára, méterje — — — — — 15:20 P
Ugyanaz „Herkules Loden” minőségben — — — — — 17. — „
Khaki kamgarn, szintartó, tiszta gyapju — — — — — 18:50 „
Ugyanaz extra finomban — — — — — 22:50—25. — „
Csendőrkalap-toll, valódi kakastoll, csak dupla, dús kivitelben van raktáron, tollforgókkal együtt 7.60 „

Egyenruhák külön mérték után 3-6 havi hitelre.

Egyenruha-szabóságom és sapkaműhelyem a helyszínen személyes szakképzett vezetésem mellett működik.

Hegedű
armonium
Tárogató csak itt a valódi
Gimbalom
Harmonika
Gitera

és az összes legjobb hangszerek, továbbá a legjobb rádiókészülékek csak itt a gyárban kaphatók.

Művésziesen javít, legjobb hurokat készít. Árjegyzéket ingyen küld

MOGYORÓSSY GYULA m. kir. szab. hangszergyára
BUDAPEST, VII., RÁKÓCZI-ÚT 71.

Egyedüli magyar hangszergyár az országban Csendőrségnek részlettízetés-kedvezmény

Fényképezőgépek

prizmás látcsövek

6-12 hónapig terjedhető részletfizetésre készpénzárón, ellenőrizhető eredeti gyári árjegyzék szerint.
HATSCHEK és FARKAS
optikai és fényképezési szaküzlet

BUDAPEST, IV., Károly-körút 28. (Közp. városháza épületében).
Fiók: VI., Andrássy-ut 31. (Nagymező-u. sarok.)

Kérje legújabb nagy képes árjegyzékünket.

A világ legjobb hangszerei: hegedű, zongora, harmonika, harmónium, gramofon sth.

Reményi Mihálynál
Budapest, VI., Király-u. 58-60

Öfésége Dr. József Ferenc kir. herceg kamarai és a Zeneművészeti Főiskola szállítója.
Csendőröknek kivételes részlettízetési kedvezmény.

Minden hangszerről külön-külön árjegyzék díjmentes.

Noszvály. 1. A honvédségnél minden megelőző szolgálati időt beszámítanak, tekintet nélkül az esetleges megszakításokra. 2. A katonai nyugdíjtörvény alapján. 3. Előfizetési díja nem érkezett be.

Nőtlen élet. Az atyának az a magatartása, amit nekünk megírt, nézetünk szerint még nem ok arra, hogy leányára vonatkozóan a nősülési engedélyt megtagadják, ha egyébként a leány és az anyja tisztességes életmódot folytatnak, elvégre egy haszontalan apa ballépéséért nem lehet a gyermek jövőjét is tönkretenni. Hogy azonban a dolog tényleg így áll-e, azt csak a kivizsgálás fogja tudni megállapítani. Ha egyéb ok nincsen, csak az, amit megírt, azt hisszük, nem lesz akadály.

Vitatkozók. Azt, amiről önök vitatkoznak, az 1926. évi 3. számú Csendőrségi Közlönyben közzétett 121.400/eln. VI. c. 1925. számú rendelet 6. pont b) alpontja, illetve 8. pontja írja elő. Azért tesz a rendelet kivételt azok között, akik 1925. január 1-e előtt és után léptek be a testületbe, mert az 1925. január 10-én kelt 120.231/eln. VI. c. 1924. számú rendelet a próbaszolgálatot 1925. január 1-ével újonnan szabályozta. Akik 1924. december 31-ig léptek be a testületbe, azok csak egyévi próbaszolgálatot teljesítettek, azért kellett négy évet a „csendőőr” rendfokozatban tölteniük, míg az 1925. január 1. után beléptek próbaszolgálatára két év, azoknak tehát csak három évig kell „csendőőr”-i rendfokozatban szolgálniuk, hogy az őrmesteri előléptetéshez előírt 5 évi szolgálatuk meglegyen. 1925. január 1. után csak azok teljesítenek egyévi próbaszolgálatot, akiknek megelőzően legalább egyévi honvédségi szolgálatuk volt, de természetesen ezeknek is csak három évig kell „csendőőr”-i rendfokozatban szolgálniuk, mert a csapatbeli szolgálataikat a próbaszolgálat idejébe beszámítják. Vagyis ők is ugyanolyan beszámítás alá esnek, mintha két évig teljesítettek volna próbaszolgálatot.

Sv. Salányi nevű tiszt ismeretlen; Oldal István ny. alvezetes címe Budapest, I., Károly király-laktanya, Maricsek László volt tart. főhadnagy tartózkodási helyét nem tudtuk megállapítani.

Szenvedés sóhaja. Vitéz Hadnagy Domokos ny. tábornok címe: Budapest, VI., Podmaniczky-utca 45.

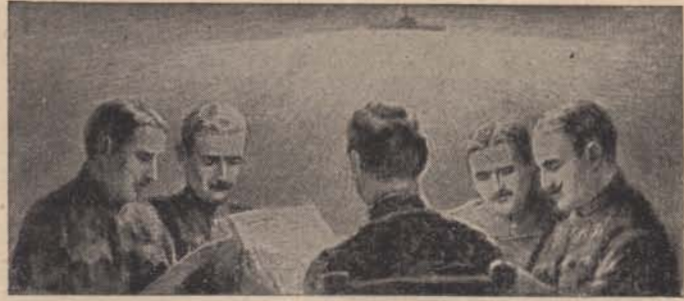
Z. D. ny. őrm. Nem értjük, mit akar tudni. Írja meg pontosan, milyen „hadi pótlék”-ra gondol? Vitézségi érmek után most egyáltalán nem fizetnek pótdíjat, a bronz vitézségi érem után pedig akkor sem járna, ha fizetnének.

Csekei őrs. Sem a kért számból, sem a tartalommutatóból nincsen tartalékpéldányunk.

Pécs. Megpróbálhatja valamelyik csendőrkerületi parancsnokságnál jelentkezni és kérni, hogy előjegyzésbe vegyék, de nem tartjuk valószínűnek, hogy visszavegyék, mert már kissé idős és bőven van fiatal jelentkező.

D. K. cs. Siófok. Örülünk, hogy tetszett a nyereménytárgyunk. Szívesen adtuk.

Nyomozunk. A vámórséghez nincs felvétel, így a többi kérdései tárgyaltalanok.

LEGÉNY A GÁTON.

— Regény —

22.

ÍRTA: BARÉNYI FERENC.

— Én vagyok én — felelte Borbolya kezét szorítva —, nem mondhatom ugyan, hogy egész valómban, mert hát mi tagadás, valamivel rövidebb lettem, azóta —, mondotta és szomorú mosollyal intett csonka lábára.

Gál Imre részvétellel szorította meg Borbolya kezét: — A harctéren?

Borbolya búsan intett: — Sabácnál... — De hát Borbolya alaptermészete nem sokáig bírta a szomorúságot. Egyet gondolt és már kiderült az arca. Egyszerre felvidult és csonka lábára mutatva régi mókás kedvén folytatta.

— Ott lötték ki alólam ezt a lovamat. Szerencse, hogy nem a karomat vették le, mert akkor hogy tudnám a haszontalan kölyköket néhanapján módszeresen elagyabugyálni. Még jó hasznát veszem a mankómnak az ilyen tanítói tornához, ha éppen a nádpálca nem lenne a kezemügyében... —

— Gratulálok a szép kitüntetéshez — szölt Gál Imre a vitézségi éremre intve —, ott kaptad?

— Ott, vagyis ezért. Úgy küldték utánam később, mert ott nem voltam se holt, se eleven, amikor felszedtek.

— Rögtön idekerültél? — kérdezte Gál Imre résztvevő érdeklődéssel.

— Nem, előbb Ujvidékre vittek a hadikórházba. Ott vágták le a lábamat. Azután kerültem ide; három hete, hogy itt vagyok. Már jártam itt akkor, amikor téged idehoztak. Rögtön meg akartalak nézni, amikor meghallottam a nevedet. De a főorvos úr máig nem engedte. Dögrováson voltál már pajtás, úgy mondták. De most már hejehuja, semmi baj. Ebből is láthatod, hogy nincs már veszedelem, hogy végre hozzáengedtek.

Csendőrségi szállító!! **CIPŐ,** **harisnya, ernyő és bórdíszműárú vásárolható**

készpénzáron, hat havi lefizetésre. —o— Postán is rendelhet!

NORMA cipőkereskedelmi r.-t. BUDAPEST V., Erzsébet-tér 13.

Telefonszám: Automata 800—25. **Kérjen árjegyzéket!**

Csendőrtisztek, altisztek és azok családtagjai nyolc havi részletfizetésre készpénzáron a következő cikkeket kaphatják:

női-, férfi-, valamint a Honv. Miniszterium által rendszeresített egyenruha szöveteket, bélésarukat, vásznat,	sifont, zefireket, és egyéb vászonárukat, női s férfi-fehérműveket készen és rendelésre, törülközőket, selymeket, valamint diszpárnákat a	abroszokat, kötött és szövött árut, kötött gyermekgarnitúrát, kezyüt, harisnyát, kész kötött kabátokat, függöny	és függönykelméket uj, gyárilag sterilizált ágytollat és pelyheket, paplanokat, mindennemű mosókelméket,
---	---	---	--

TRIBON Ruházati Részvénytársaságnál, Budapest VIII., Üllői-út 14. szám Tel. J. 312-97. és J. 392-85.

Az egyes vásárlások utáni első részletek a vásárlást követendő hó 1-ével kezdődnek. - Vásárláskor azonnal nem fizetendő semmi!

— Hála Istennek — felelt Gál Imre felvidulva — most már magam is érzem, hogy napról-napra erősödöm. De aztán most magadról beszéld Matyi, hogy volt ott Szerbiában? Mikor és hogyan sebesültél meg, nagyon érdekel...

Borbolya részletesen elmesélte szerbiai kalandozásait és elbeszélését szokott humorával fűszerezte. Bár személyes magatartásáról folyton csak szerényen nyilatkozott, mégis Gál Imre a hallottakból ki tudta venni, hogy barátja is vitézül állta meg a helyét.

— Hát így volt — fejezte be Borbolya háborús elbeszélését, aztán csüggedten tette hozzá: — Kár volt...

Gál Imre érthetően megütődött a Borbolya egyéniségével és meggyőződésével merőben ellentétes kiszóláson; megdöbbenve kérdezte: — De hát miért? Hogy érted ezt, Matyi?

— Mert kárbavesztett minden áldozat — felelte Borbolya elkeseredetten. — A sokezer halott és sebesült, a tengernyi magyar vér, mindhiába...

— Miért?

— Hát nem tudod? — kérdezte Borbolya csodálkozva. — Persze az újságok még csak burkoltan írnak róla, azaz jobban mondva elhallgatják. Én is csak a harctéri bajtársaktól tudtam meg...

— Mit? — kérdezte Gál Imre döbbenetes kíváncsisággal.

— A szerbek csúnyán kibabráltak a mieinkkel — felelte dühös elkeseredéssel Borbolya. — Visszavonulás az egész vonalon. Nemsokára nem lesz már egy katonánk sem Szerbiában...

— Hát az nagy baj — jegyezte meg gondterhesen Gál Imre.

— Még nagyobb baj — szólt szomorúan Borbolya, hogy az északi harctéren is rosszul áll a szénánk. Przemyslt megint körülzárták az oroszok. Pedig már nagyon reménykedtem, amikor Amon altábornagy behajította...

Gál Imre megragadta Borbolya kezét. — Amon altábornagy?

— Az, Amon altábornagy — felelte Borbolya —, az fene gyerek lehet, megmutatta a muszkáknak a foga fehérjét. A mocsarakba szorította a beste muszkákat...

A mocsarakba? — kérdezte Gál Imre fellángoló szemmel. — Hát sikerült?

Borbolya értetlenül nézett Gál Imrere: — Mi?

— Az oroszokat körülzární? — mondotta türelmetlenül Gál Imre. — Hát győztek a mieink? Győztünk, mondd már?!

— Hogyne, a mieink győztek. Nagy győzelem volt. Miért érdekel?

Gál Imre elmondotta sebesülésének történetét.

Borbolya nagy érdeklődéssel hallgatta s sűrű fejbölnitásaival nyilvánította tetszését: — Így már értem. Ezt nagy-szerűen megcsináltad, Imre. Hát hiába, csak te vagy a legény a gáton. Igaz, könnyen a fűbe haraphattál volna, pajtás...

— De megsegített a jóságos Isten! — mondotta Gál Imre hálatelt áhítattal.

— Hát annyi szent, hogy már a halál torkából húzott ki a főorvos úr. Megint csak neki köszönhetem szerencsés megmenekedésemet.

— Meg Jolánnak — vágta rá gyanútlanul a mit sem sejtő Borbolya —, a kórház tündérének, ahogy itt mondják. De az is Jolán igazán, valóságos tündér. Angyal, mennyből leszállt angyal. Amilyen kedves, amilyen jó, hát ahhoz fogható nincs az egész világon. Aztán nemcsak, hogy csupa szív, hogy szép lélek, de szép ez a lány testi mivoltában is. Te Imre, megnézted te ezt a leányt? No hát nézd meg, mert ilyen szépet még nem láttál. Ennél szebbet nem hordott még ez a rozoga, vén földgolyóbis. Gyönyörű teremtés. Nézted a haját? Dús, hullámos és olyan, mint az arany. Mintha koronát viselne. De méltó is rá mindenképen, mert valóság-gal olyan, mint a királynő. És az arca csupa hibátlan báj, olyan tökéletesen szép, mint a görög szobrok remekbe-faragott márványarcai...

Gál Imre felkénykölt az ágyban és növekvő figyelem-mel hallgatta Borbolyát. — Te Matyi — kérdezte nehezen palástolt nyugtalansággal —, csak nem szerettél belé?

Borbolya elmosolyodott: — Nem. — Majd aztán komolyan mondotta: — Azonban nem tagadom, hogy ha nem volnék feleséges ember, holtbizony, hogy beleszerettem volna. De hát Imre, csak nem gondoltál engem olyan csélcsp szoknyabolondnak?! — kérdezte Borbolya szinte már a méltatlankodás hangján. Aztán egyszerre felkacagott: — Engem, a boldog családapát?! Igaz, nem is dicsekedtem még vele. Fiam van, Imre. Fiam... Kopott bőrtárcájából egy kis fényképet szedett elő és boldog büszkeséggel mutatta Gál Imrének: — Nézd, a fiam. Pompás kölyök, úgy-e?

Gál Imre megkönnyebbült lélekkel, őszintén örvendve osztozott barátja boldogságában: — Gratulálok, Matyi, ez aztán a gyerek. És fiú! Igaz, nem vagy okos ember, Matyi,

FINOM ÓRÁK között legolcsóbbak A BRAUSWETTER ÓRÁK!

BRAUSWETTER JÁNOS
SZEGEDEN
MAGYARORSZÁG LEGJOBB HIRNEVŰ ÓRÁSÜZEME

Arjegyzék órákról és ékszerekről.

SÁRGA JÁNOS
ÉKSZERESZ, ÓRÁS, MŰÖTVÖS

KIRÁLYI UD. SZÁLLÍTÓ ALAPÍTV. 1895. KOLOZSVÁR

BUDAPEST, IV. KIRYÓ-UTCA 5.
KÉPES ÁRJEJZÉK INGYEN - KLOTILD PALOTA

34 év óta a világot uráló **eredeti angol**
THE CHAMPION kerékpárok
5 évi jótállással, 20 P havi részletre, saját-készítésű **ROYAL STAR** kerékpár okat havi 180 pengőért teljes felszereléssel **16 pengős részletfizetésre** szállítunk.

Kerékpáralkatrészeket
láncot, pedált, kormányt, lémpát, nyergeket stb. bármely gyártmányu kerékpárhoz **nagybani, eredeti gyári árban** külső gummikal **5.80** belsőket **2.10** pengőttől. — Kerékpárok **120 P.**-től feljebb.

LÁNG JAKAB és FIA
kerékpár- és gumminagykereskedők. Magya. ország legnagyobb, leg égitb, és legmegbízhatóbb kerékpárüzlete **Budapest, VIII., József-körút 41.**
61 éve áll fenn! — Arjegyzék 1000 képpel ingyen!

Optima **ÓRÁK** arany- és ezüstárak megbízható szállítója

PETŐ EMIL Budapest,
V. kerület, Falk Miksa utca 12.

Véglegesített csendőröknek előnyös részlet-fizelési könnyítések.

Az „Optima” svájci óragyár magyarországi egyedárúsítója.

Az összes katonai kitüntetések, (miniatürben is) katonai érem-zománcjelvények, **sportérmek,** versenydíjazások céljára szobrok, serlegek, vésetek, irodai gumbélyegzők, felirati **Morzsányi Józsefnél** **Budapesten,** zománcablák

IV. kerület Eskü-út 5. Kívánatra árjegyzéket küldünk. Alapítva: 1870. Telefonszám: Automata 822-17.

mert azt mondják, hogy lánya csak okos embernek születik. Dehát tudod úgyis, hogy ezt csak a lányos apák vigasztalására találták ki. Hiába, mégis csak nagy dolog, Matyi, hogy fiad van, aki a nevedet viseli... Fiú, mégis csak fiú.

— És milyen fiú, úgy-e? Áradozott Borbolya apai büszkeséggel. — Nézd-e, hogy kalimpál a kis kövér lábaival. Eszem a lelkét, csak már láthatnám!

— Nem látad még? — kérdezte Gál Imre a fényképet szemlélgetve.

— Hogy láttam volna? Ezt a képet is csak most küldte Eta. De úgy-e, ő is jól van találva. És úgy-e, ő is milyen szép? Persze, elismerem, hogy Jolán szebb. Azért énnekem mégis csak az én Etám a legszebb.

— Úgy van — helyeselt Gál Imre boldogan. — Hát tudod, Matyi, szép mind a kettő. Talán annyi a különbség a kettő között, hogy Eta már asszony, tehát asszonyos szépség, Jolán meg hát, Jolán még leány...

— Leány még, de nem sokáig — mondotta Borbolya a fényképet eltéve.

— Hogy érted ezt? — kérdezte Gál Imre nyugtalanul.

— Hát hogy? — vont a vállát Borbolya.

— Hát úgy, hogy hamarosan férjhez megy.

— Férjhez megy? — döbrent meg Gál Imre. — Kihez?

— Kihez? Mit tudom én — vonogatta a vállát Borbolya.

— Csak nem képzeld, hogy pártában marad ilyen csodálány?... Hamarosan férjhez fog menni. Kihez? A világ legszerencsésebb emberéhez. Mert az aztán jól imádkozott, aki ezt a leányt megkapja...

Gál Imre felült az ágyban éseleinte némi zavarral küzdve, elkezdte: — Te Matyi, mondd nekem valamit.

— Mit? — kérdezte Borbolya felfokozott kíváncsisággal, mert a nagy nekikészülődésből azt hitte, hogy Gál Imre valami fontos dologba akarja beavatni. Azonban mielőtt még feleletet kaphatott volna, bejött Jolán. Borbolya felállt a székről: — Csókolom a kezét, Jolánka. Látta, hogy mindjárt élt az engedéllyel és meglátogattam a barátomat. Legalább megnyugodtam, úgy látom, hogy már a gyógyulás útján van...

— Hála Istennek — válaszolt Borbolyának Jolán —, hiszen azért is engedte meg a főorvos most már a látogatást. De azért csak mértékelj... Nem fárasztotta ki Imrét? — kérdezte aztán s meg sem várta Borbolya választát, Gál Imréhez fordult: — No ni, hogy legénykedik! Már felült az ágyban. Nem gondolja, hogy ez még kissé korai? Nem szabad ám úgy elnirtelenkedni, mert aztán annál lassabban gyógyul. — Paskolva-dagasztva felfrissítette a párnákat: — Így la! Most dőljön hátra s fektesse a fejét szépen a párnára. De Gál Imre ülve maradt és mondani készült valamit. Jolán kedves szorgoskodással megfogta a vállánál és gyengéden visszafektette a párnára: — Imre, ne legyen gyerek. Most már nem szabad úgy legénykedni. Úgyis a sok beszéd biztosan kifárasztotta. Ezentúl ügyeljen magára. Tudom, tudom, hogy mit integet, de most már ne csak saját magáért vigyázzon magára, hanem éniattam is...

Borbolyát már az is meglepte, amikor először meghal-

lotta, hogy Jolán Gál Imrét a keresztnévén szólította. Gondolkodóba ejtette még a hang melegsége is, ahogyan Jolán Gál Imrével beszélt. Azonban az utóbbi mondat és az ebből kiérezhető bizalmasság még jobban meghökkentette Borbolyát és csodálkozóan húzta fel a szemöldökét. Jolán ebből mitsem vett észre. Borbolya egyáltalán nem feszélyezte őt a Gál Imrével való beszélgetésben, mert azt hitte, hogy Gál Imre már tájékozta Borbolyát a helyzetről. Ezért egészen nyugodtan szólította Gál Imrét Borbolya jelenlétében is Imrének, annál is inkább, mert ha nem is tett volna úgy, azt nyílt és természetes egyéniségéhez nem méltó alakoskodásnak vette volna.

Gál Imre azonban észrevette Borbolya csodálkozását és ezért sietett a kínosnak induló helyzetet mielőbb megmagyarázni. Az előbb úgyis azt akarta Borbolyának megmondani. Persze sok mondanivalója lett volna, s azt nem lehetett volna csak úgy röviden kifejezni. Előlről kellett volna kezdje, ott, amikor először került a kórházba, Jolán keze alá. Onnantól kezdve részletesen kellett volna elbeszélnie, hogy hogyan szerették meg egymást Jolánnal, mint távolodtak el aztán egymástól és mint kerültek most megint össze. Dehát egyelőre ez még mind beléjerekedt, mert amikor zavarát nagynehezen leküzdve, végre már bele akart fogni mondokájába, akkor jött be Jolán és ő elhallgatott. Jolán előtt nem akarta másnak elmondani azt, amiről eddig csak ők ketten tudtak. Így aztán Borbolya nem tudhatott a jegyességükről és ezért igyekezett Gál Imre őt felvilágosítani. Most azonban, hogy annyira a körmére égett már a dolog, kénytelen volt egy szóba sűríteni az egész magyarázatot, amellyel Borbolyát még jobban meghökkentette, amikor Jolánra mutatva boldogan mondta: — A menyasszonyom...

20.

Másnap délelőtt, alighogy vége volt az orvosi szemlének, Borbolya már bekopogtatott Gál Imréhez. Mester most már nem ugatta meg, hanem jóindulatú farkcsóválgatással barátságosan fogadta.

— No, tegnap nagy meglepetést tartogattál nekem — mondotta Borbolya nevetve, amint az ágy melletti székre letelepedett.

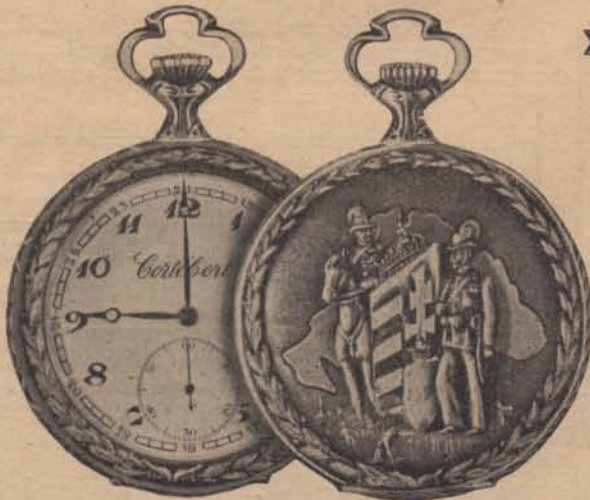
Gál Imre elmosolyodott: — A völegénységemmel?

— Azzal — bólintott rá Borbolya —, de meg különösen azzal, hogy Jolán a menyasszonyod...

— Anyira hihetetlen? — kérdezte Gál Imre.

— Nem — vitakozott Borbolya. — Dehogyan is. Azonban képzelheted, mennyire meglepő volt, hogy amikor pár pillanattal előbb Jolánról áradozva megjegyeztem, hogy az lesz az igazi szerencsés ember, aki Jolánt megkapja, hát nem is sejtettem, hogy ez a szerencsés ember senki más, mint te. Képzelem is, hogy milyen buta pofát vághattam elképedt csodálkozásomban.

— Nem baj, Matyi — nevetett Gál Imre —, most már legalább tudod. Nem is lett volna semmi, ha én előbb megmondtam volna neked, mielőtt Jolán jött. De éppen amikor

CSENDŐRSÉGI SZOLGÁLATI ÓRÁK

»KRONOSZ«

R
O
N
O
S
Z

ÓRA- ÉS ÉKSZERKERESKEDELMI R.-T.

BUDAPEST, KOSSUTH LAJOS U. 4.

TELEFON: AUTOMATA 892-14

Fiók: Debrecen Piac-utca 69.

Telefonszám: 17-07.

Mindennemű arany- és ékszer-
tárgyak, versenydíjak.Ábra szerinti óra ára 42 P, havi 7 Pengős.
részletfizetésre. Kiváratra árjegyzéket küldünkCORTÉBERT
ÉS PHÉNIX ÓRÁK
részletfizetésre kaphatók.

bele akartam kezdeni a mondókámba, akkor lépett be Jolán a szobába s én elhallgattam. El akartam én neked mondani mindent, de hát hosszú sora van annak. Nem lehetett azt csak úgy pár szóval.

— Miért?

— Mert nem olyan elhamarkodott, hirtelen mátkaság ez. Ne hidd. Én se vagyok olyan cséscesap napraforgó, akinek minden szemrevaló fehérnép elcsavarja a fejét. Nem. Nekem is, mint a napraforgónak, csak egy napom van, aki körül forgolódok: Jolán. — Kissé elhallgatott és aztán elsötétült arccal folytatta: — Igaz, volt még egy másik is, egyszer... régen...

— Gyerekkori szerelem?

— Az. Együtt cseperedtünk fel — válaszolta Gál Imre. — Sutyókölyök korom óta szerettem és már akkor elhatároztam, hogy Vera lesz a feleségem, vagy senkisé. Amikor besoroztak katonának, el kellett válnunk három esztendőre. Megkértem Verát, hogy várjon meg. Mégis, amikor mint öbösítő hazakerültem, Vera már a másé volt. A leggazdagabb legény vette feleségül. Én akkor nem találkoztam vele, nem is kerestem fel. Úgy gondoltam, minek háborgassam meg két ember boldogságát. Elmentem világgá.

— Aztán, hogy volt tovább — unszolta kíváncsian Borbolya.

— Nem untatlak? — kérdezte Gál Imre.

— Dehogy, ellenkezőleg. Nagyon érdekel. No, folytasd, mi lett aztán veled?

— Aztán beálltam csendőrnék — mondta Gál Imre. — Amikor csendőr lettem és megismertem a csendőri pályát, hogy milyen szép élethivatás, akkor elgondoltam, hogy a Mindenható Isten talán azért csinálta azt velem, hogy a

csendőri pályára kerüljek. Hogy igazi csendőr váljak belőlem, aki csak a szolgálatának él. Azért aztán elhatároztam, hogy azontúl nem törődöm én már semmiféle fehérnéppel és hogy a csendőri hivatásnak szentelem életemet. Azért mondom el ezt most neked Matyi, hogy megértsd, hogy miért nem akartam én megházasodni. És hogy elhatározásom megmásítását csakis ilyen kiváló leány, mint Jolán okozhatta.

Borbolya rábólintott: — Úgy van — Aztán mosolyogva jegyezte meg: — Hát ilyen csodalánnyal szemben még a legálhatatosabb szerzetes sem tarthatná meg fogadalmát...

Gál Imre nem figyelt a megjegyzésre, hanem tovább beszélt: — Már szinte el is feledtem Verát, amikor a sors a közelébe sodort. Fiatal csendőr voltam, amikor véletlenül arra az örsre kerültem, amelynek körletében Verák laktak.

— És találkoztatok? — vágott a beszédbe Borbolya.

— Nem addig, amíg aztán egy nyomozásnál szembe nem kerültem vele. Megölte az urát...

Borbolya elképedt: — Kicsoda?!

— Vera — felelte komoran Gál Imre. — Megfojtotta álmában.

— Dehát miért? — hüledezett Borbolya.

— Miért? — ismételte a kérdést keserű mosollyal Gál Imre. — Miért gyilkolnak az asszonyok?

— Bosszúból.

Gál Imre rábólintott: — Vera is azért ölte meg az urát, mert féltékeny volt rá. Az őrmesterrel voltam a nyomozásban és nekem jutott akkor az a nehéz szerep, hogy én őriztem éjszaka Verát a községházán. Felszakította a szívemben a már behegedt sebet és addig kacérkodott velem, amíg levettem kezéről a bilincset.

(Folytatjuk.)

Megfejtés.

A folyó évi 19. számunkban közölt „Kombináljunk” című pályázatunkra a legjobb pályamunkát Molnár Béla csendőr Szászvár (Baranya megye), küldte be.

A nyertes pályamunka a következő:

1. Téli jég idején előfordul, hogy a vigyázatlan csendőr lábát törí és kórházba kell mennie.

2. Nem csendőrnék való az, aki örökösen attól retteg, hogy portyázás közben esetleg a jégen lábát törheti és kórházba kerülhet.

3. A jégtől és hótól rettegés olyan csendőr gyengéje, aki minden enyhe betegséggel kórházba igyekszik.

4. Télen a jég, csúszóssága miatt nemcsak kellemetlenséget jelent, hanem élvezetet és szórakozást is nyújt annak a csendőrnék, aki sporttal foglalkozik és korecsolyázni tud.

5. Kórházban a csendőr nem igen kap jegeskávét.

6. A jég nemcsak italok hűsítésére, hanem a kórházi betegnek fájdalmának enyhítésére is szolgál. Ezt az egészségápolásból minden csendőrnék tudnia kell.

7. Minden lelkiismeretes csendőr szívesebben portyázza télen is a jéggel borított örskörletét, hogysem a kórház füledt melegében tétlenkedjék.

8. Minden csendőrnék tudnia kell, hogy Hollós Mátyást az „Igazságost” 20.000 harcos kiáltotta lelkesen királyi a Duna jegén; egy sem félt közülük attól, hogy kórházba kerül.

9. A világháború téli hadjárateiba sok jó magyar csendőr bajtársunk harcolt vitézül hóban-jégen s nem egy került közülük sebesülten kórházba.

10. Kórházba kerül a csendőr, ha felhevült állapotban jeges italt iszik.

Helyes megfejtést küldtek be még:

Kolozsváry Gyula th. (Szombathely), Juhász József csendőr (Zsádány), Kertész Mihály örm. (Somogyberzence), Pethő István örm. (Somlósózlós), Tóth Miklós cs. (Sóstógyógyfürdő)

és Zalezsák János örm. (Szeged), akik talpraesett, leleményes munkájukkal külön is dicséretet érdemelnek.

A szép könyvjutalmat Molnár Béla csendőr címére Szászvárra elküldöttük.

Hazavágás.

(A Csendőrségi Lapok pályázata.)

Udvarhelyi György csendőrtiszthelyettes levelet kapott Háromszék megyéből húszéves földműves öccsétől. A levélben az öccse azt írja, hogy a románok besorozták, de ő nem akar román katona lenni, inkább otthagyja Erdélyországot s itt valahol Csonka-Magyarországon akar letelepedni. Bátyja megkérdezése nélkül azonban nem mer határozni s kéri bátyját, adjon tanácsot, mitévő legyen?

A választ úgy kell levél formájában megírni, hogy a csendőrtiszthelyettes öccse ennek alapján megfelelő elhatározáshoz juthasson, azaz eldönthesse, hogy jöjjön-e vagy maradjon.

Határidő: augusztus 20. Pályázatot csak a csendőrségi legénységi egyéneitől fogadjunk el. A legsikerültebb levelet a szeptember 1-i számunkban közöljük és egy szép ezüst cigarettatárcával jutalmazzuk.

A szerkesztésért és kiadásért felelős:
PINCZÉS ZOLTÁN százados.

Stádium Sajtóvállalat Rt., Budapest, VI., Rózsa-utca 111. sz.
Felelős üzemvezető: Györy Aladár.

ÉRTESÍTÉS! Van szerencsénk i. t. Vevőink tudomására hozni, hogy megnagyobbított áruházunkat VI., V. Imos császár-út 5 szám alá helyeztük át. Nyári árúicikkeink kedvező fizetés i feltételek mellett zavartalanul folyik. Árúsítása rendkívül olcsó árak és női ruhákban, férfi és gyermek szövet és vászonöltönyökben, női ruhakelmékben, női és férfi fehérneműekben takarókban, fürdőruhákban, fürdőköpenyekben, stb. stb.

REFORM Ruházati Rt. Budapest, VI., Vilmos császár út 5. (TELEFON: Automata 130-96, 132-96.)